

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 48 · 6. februar
Sesjonen 2024–2025

Møte torsdag den 6. februar 2025 kl. 10

President: Masud Ghara khani

Dagsorden (nr. 48):

1. Debatt om statsministerens redegjørelse om regjeringens sammensetning (Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 5. februar 2025)
2. Referat

*Minnetale over tidligere stortingsrepresentant
Hallvard Bakke*

Presidenten [10:00:11]: Ærede medrepresentanter!

Den 30. juni 2024 døde tidligere stortingsrepresentant Hallvard Bakke fra Flesberg i Buskerud, 81 år gammel.

Bakke representerte Arbeiderpartiet og Hordaland i fem perioder, fra 1977 til 1997. I løpet av denne tiden var han var medlem av kirke- og undervisningskomiteen, finanskomiteen, kommunal- og miljøvernkomiteen og utenrikskomiteen.

Han var handels- og skipsfartsminister fra 1976 til 1979 i Odvar Nordlis regjering og kultur- og vitenskapsminister i Gro Harlem Brundtlands andre regjering fra 1986 til 1989.

Hallvard Bakke vokste opp i en politisk bevisst arbeiderfamilie i Numedal og meldte seg tidlig inn i AUF. Det politiske engasjementet fortsatte i Bergen, der han utdannet seg til siviløkonom på Handelshøyskolen. Han var medlem av Bergen bystyre fra 1968 til 1977 og kom på stortingslisten allerede som 26-åring, i 1969.

Bakke hadde en nesten endeløs rekke verv, spesielt innen kultur- og mediefeltet, noe som fortsatte lenge etter at han gikk ut av Stortinget. Blant annet var han styreleder i NRK fra 2006 til 2010 og for Festspillene i Nord-Norge fra 2012 til 2015.

Bakke var kulturminister i overgangstiden etter opphevingen av NRK-monopolet. Hans erklærte mål var å bevare kulturen og seriositeten i eteren. På slutten av sitt liv uttrykte han tilfredshet med NRKs utvikling og posisjon som reklamefri allmennkringkaster.

Hallvard Bakke omtales som en klok, respektert og begavet politiker, som hele veien tilhørte Arbeiderpartiets venstreside. Mange vil hevde at hans viktigste rolle var under EU-striden fram mot folkeavstemningen i 1994 – som debattant, bok- og kronikkforfatter, og som leder for Sosialdemokrater mot EU.

Hans tydelige ja til EØS, men saklige nei til EU-medlemskap overbeviste mange – ikke minst i fagbevegelsen. Betydningen hans for utfallet av folkeavstemningen skal ikke undervurderes.

Etter at Bakke gikk ut av Stortinget, var han i mange år fast kommentator i Dagsavisen, og senere i Bergensavisen og Klassekampen. Temaene varierte, men samfunnsøkonomiske spørsmål gikk igjen – med spesiell vekt på hvordan økonomien kunne sikre arbeid til alle.

Mange ble klokere av å lese og lytte til den skarpskodde sosialdemokraten Hallvard Bakke.

Nå har han forlatt oss. Vi lyser fred over Hallvard Bakkes minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten [10:03:25]: Det foreligger fire permisjonssøknader:

- fra representanten Tellef Inge Mørland om permisjon i tiden fra og med 9. til og med 15. februar, fra representanten Ingunn Foss om permisjon i tiden fra og med 9. til og med 14. februar, fra representanten Silje Hjemdal om permisjon i tiden fra og med 11. til og med 14. februar og fra representanten Ola Borten Moe om permisjon i tiden fra og med 10. til og med 14. februar – alle for å delta i nordiske møter i San Fransisco og høringer i FN i New York med Den interparlamentariske union

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i Stortinget i tiden fra og med 11. til og med 13. februar:

For Aust-Agder: Ramani Nordli

For Vest-Agder: Aase Marthe J. Horrigmo

For Hordaland: Sigbjørn Framnes

For Sør-Trøndelag: Maren Grøthe

Presidenten [10:04:13]: Representanten Ingrid Fiskaa vil framsette et representantforslag.

Ingrid Fiskaa (SV) [10:04:28]: På vegner av representantane Kirsti Bergstø, Torgeir Knag Fylkesnes og meg sjølv har eg gleda av å leggja fram eit representantforslag om å trekkja oljefondet ut av okkupasjon og krigsbrotsverk.

Presidenten [10:04:42]: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Siden det er samenes nasjonaldag, har jeg lyst til å si lihkku beivviin også fra Stortingets talerstol.

Sak nr. 1 [10:04:56]

Debatt om statsministerens redegjørelse om regjeringens sammensetning (Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 5. februar 2025)

Presidenten [10:05:03]: Etter å ha konferert med gruppelederne, vil presidenten ordne debatten slik: 10 minutter til hver av partigruppenes gruppeledere og til statsministeren.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til replikker med svar etter innleggene. De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletiden, får en taletid på inntil 3 minutter.

Bjørnar Skjæran (A) [10:05:44]: Endringene i norsk politikk skjer i en tid med et alvorlig internasjonalt bakteppe. Vi lever i en verden som siden 2021 har blitt mer urolig og mer ustabil, med en brutal angrepskrig på vårt eget kontinent, en uutholdelig situasjon i Midtøsten og demokratiske institusjoner som vakler, også i land vi regner blant våre viktige allierte. Ukraina, Gaza, Taiwan, Grønland – spenningen i verden øker. Nå ser vi også et oppspill til en handelskrig, og fra før står vi midt i en klimakrise.

Norge er ikke uberørt av noe av dette, og det er kanskje viktigere enn noensinne å trygge norske interesser, særlig de 400 000 arbeidsplassene i eksportnæringene, i eksportindustrien. For hva er realiteten? Jo, vi bor der vi bor. Det eneste vi ikke importerer – litt satt på spissen – er laks og hvitfisk. Derfor er også eksporten så avgjørende. Vi er helt avhengig av adgang til markedene. Det blir ikke lettere framover. Alt dette er en viktig påminner om at Norge selvsagt også er en del av verden.

Urolige tider krever trygg styring og at landet ledes på en måte som tar vare på norske interesser og tryggheten for folk og bedrifter i en mer usikker og farligere verden. Det er en Arbeiderparti-regjering beredt på. Statsministerens redegjørelse i Stortinget i går understreket viktigheten av internasjonalt samarbeid og et godt forhold til våre nordiske og europeiske venner. Dette har alltid vært viktig, men nå er det kanskje viktigere enn noen gang. Det som før bare var utenrikspolitikk, er nå politikk som griper rett inn i hverdagen vår i Norge, i lokalsamfunn og i bedrifter over hele landet. Det handler ikke bare om sikkerhetspolitikk, men også om økonomi, næringsliv og norske arbeidsplasser, om NATO-medlemskapet og EØS-avtalen. Dette er selve fundamentet for trygghet, velferd og velstand og ikke noe vi gambler med.

De siste årene har vi sett hvordan internasjonal uro også slår inn her hjemme. Vi vet så altfor godt at galopperende energipriser, inflasjon, prisvekst og høyere renter har gjort hverdagen tøffere for folk, familier og bedrif-

ter. Sann er det også i andre land. Vi skal være blant landene som kommer best gjennom dette. Det viktigste i folks liv er også det viktigste for Arbeiderpartiet. Derfor har vi sagt at den viktigste oppgaven vår er at folk skal få bedre råd.

Det handler om å føre en trygg og ansvarlig økonomisk politikk som får prisveksten ned og real-lønnsveksten opp, men også om å ta politiske grep, som å gjøre barnehage og SFO rimeligere, eller om – som regjeringen varslet før helgen – å innføre Norgespris for å gi lavere og mer forutsigbare strømreregninger. Vi sa at vi skulle innføre gratis ferger, og vi gjorde det. Vi sa at det skulle bli rimeligere å fly i distriktene, og vi gjennomførte det. Pensjonistene, som år etter år har sakkert akterut sammenlignet med lønnstakere, har fått et velfortjent økonomisk løft.

Politikk virker, og den politikken som er viktigst for folk i livet de lever, i hverdagen, står alltid øverst på dagsordenen hos Arbeiderpartiet.

Det handler også om å stå opp mot politiske ideer som gjør det motsatte, ideer som gir folk dårligere råd. Det er partier i denne salen som vil gjøre barnehagene dyrere, ikke billigere, som vil gjøre det dyrere for arbeidsfolk å organisere seg, og som vil gjeninnføre rådyrferge- og flybilletter, og det er partier som vil at arbeidsfolk skal lide et økonomisk tap om de blir syke. Det sier Arbeiderpartiet et krystallklart nei til. Vi skal gjøre det lettere å komme i arbeid og stå i arbeid, og vi skal gjøre velferdstjenestene rimeligere og mer tilgjengelig for folk.

Dette er politikk som styrker to av de viktigste pilarene for at folk kan leve et godt liv i Norge: et meningsfylt arbeid å gå til, med muligheter til å forsørge seg selv, og gode velferdstjenester som gir trygghet i hverdagen. Vi er ikke i mål. Altfor mange unge står utenfor arbeid – og med det utenfor fellesskapet. At Arbeiderpartiet nå varsler et ungdomsløft som vil gi alle under 30 år et tilbud om arbeidserfaring, oppfølging eller utdanning, er svært viktig. På velferdsområdet fortsetter vi arbeidet med Ventetidsløftet, som vil gi helsehjelp av høy kvalitet til flere, raskere. I skolen skal elevene både lære mer og trives bedre gjennom å gjenreise respekten for læreren, redusere skjermbruken og gi mer praktisk og variert opplæring. Helt siden 1990-tallet har skiftende regjeringer snakket om en mer praktisk skole og et løft for yrkesfagene. Nå gjør vi det i praksis.

Å sikre den enkelte et arbeid å gå til og velferdstjenester som gir trygghet, er ikke bare bra for den enkelte, det løfter oss som samfunn. Med verdens beste fagarbeidere, gratis utdanning og et velutbygd sikkerhetsnett sikrer vi også konkurransekraft for norske bedrifter. God arbeids- og velferdspolitik er også god næringspolitikk.

Selv om målet om at alle skal ha en trygg jobb å gå til og få velferdstjenester av høy kvalitet bør være lett å enes om her i salen, er det heller ikke her enighet blant de politiske partiene om veien og verktøyene. Nå ser vi at høyresiden igjen går til valg på mer midlertidighet, mer deltid og en løsere tilknytning til arbeidslivet. Det er feil medisin. Heller enn å slutte opp om våre felles helse-tjenester og kortere ventetider for alle tar Høyre til orde for mer privatisering og kommersialisering – ja, det er sågar stemmer i Fremskrittspartiet som tar til orde for at alle sykehusene i Norge skal privatiseres og selges. Det er også feil medisin. Arbeiderpartiet vil i en annen retning. Blandingsøkonomien har vært en ubetinget suksess for landet vårt. En god arbeidsdeling mellom offentlig og privat sektor er det som har gjort Norge til et av verdens beste land å leve i.

Det er nok av utfordringer å ta tak i i tiden vi står i. Klimakrisen setter oss på prøve, og vi må løse den på en rettferdig måte som også gjør at vi kan gripe mulighetene det gir oss som nasjon. Vi skal kutte utslipp, skape jobber og sørge for at næringslivet kan kombinere det grønne med det lønnsomme, for det blir ikke noen grønn omstilling med rød bunnlinje. Vi må bygge mer kraft og mer nett til bedriftene som står i strømkø, for at de skal kunne vokse og omstille seg.

Økende ungdomskriminalitet utfordrer tryggheten i nærmiljøer i både by og bygd, og det krever kraftfulle tiltak som både stopper kriminaliteten og stopper rekrutteringen av nye unge kriminelle. Vi er klar for oppgaven. Arbeiderpartiet skal styre landet på en trygg, forutsigbar og framoverskuende måte, og vi skal gjøre det med de grunnleggende sosialdemokratiske verdiene våre som kompass og rettesnor.

Jeg vil avslutningsvis benytte muligheten til å takke Senterpartiet for et godt samarbeid i regjering. Vi har sammen styrt landet trygt gjennom tre og et halvt år – som har vært turbulente år i verden, preget av alvor, og som har satt både landet vårt og politikken på prøve. Jeg er glad for at vi i fellesskap har funnet gode løsninger og samarbeidet godt med å sette vanlige folks utfordringer og interesser øverst på dagsordenen. Vi har også samarbeidet godt med Sosialistisk Venstreparti og fått på plass gode budsjettavtaler som har sikret trygg økonomisk styring og en politikk som trekker i rett retning.

Nå skal Arbeiderpartiet regjere alene – men dette er ikke tiden for alenegang. Derfor vil jeg invitere de øvrige partiene her i salen til et konstruktivt og godt samarbeid i månedene som kommer, til beste for folk og til beste for Norge. Vi har vist at vi kan i denne salen, bl.a. når det gjelder støtten til Ukraina, der jeg ikke har noen grunn til å legge til noen ord utover Zelenskyjs egne, og vi har vist det i arbeidet med den nye langtidsplanen for For-

svaret. Det lover godt. Arbeiderpartiet er beredt til bredt samarbeid.

Presidenten [10:14:54]: Det blir replikkordskifte.

Henrik Asheim (H) [10:15:05]: La meg begynne med å gratulere representanten Skjæran med ny rolle. Det er ikke noe småteri representanten har begitt seg ut på, for som statsministeren for så vidt også sa i sin redegjørelse i går, er det et mål for Arbeiderpartiet nå å sikre fortsatt vekst i næringslivet gjennom økt forutsigbarhet. Dette er nye og veldig velkomne toner fra Arbeiderpartiet etter tre og et halvt år i regjering, en regjering som har ført til økte skatter, nye skatter, midlertidige skatter og skatter med tilbakevirkende kraft. Uforutsigbarhet i skatte- og næringspolitikken har nærmest vært et varemerke for denne regjeringen.

Etter sammenbruddet mellom Arbeiderpartiet og Senterpartiet har vi altså nå en regjering med et svakt parlamentarisk grunnlag og et ikke veldig harmonisk forhold til sin tidligere regjeringspartner, Senterpartiet. Mitt spørsmål til representanten Skjæran er: Hva anser han at er regjeringens parlamentariske grunnlag for å få til økt forutsigbarhet?

Bjørnar Skjæran (A) [10:16:03]: Først vil jeg takke representanten Asheim for godt samarbeid i arbeids- og sosialkomiteen, og jeg registrerer i dag, ved starten av dette replikkordskiftet, at det hender vi treffes igjen selv om jeg ikke skal fortsette der. Det er veldig hyggelig.

Jeg registrerer at det hakket som har vært i Høyres plate lenge, fortsatt er intakt. Å sette seg stille midt i båten kan det godt hende at Høyre har gode grunner til. Det har ikke jeg tenkt å legge meg opp i, men den svartmalingen vi har sett av norsk økonomi, i en tid der norsk næringsliv leverer fantastiske resultater, tror jeg ikke gjør inntrykk på så veldig, veldig mange.

Jeg skal ikke gi Høyre råd om hvordan man skal håndtere det, men jeg tenker at det er resultatene som teller – rekordeksport, rekordoverskudd, 140 000 flere i arbeid. Det går stort sett godt i norsk næringsliv. Så skal vi samarbeide ... (Presidenten klubber.)

Henrik Asheim (H) [10:17:08]: Det kan hende representanten holdt på å svare på det, men det var litt alvorlig at det etter ett minutt ikke kom klart frem hva som er det parlamentariske grunnlaget for den politikken som skal føres. Kjernen i dette er selvfølgelig at det er en ting hva Arbeiderpartiet har gjort i regjering de siste tre årene, men i det som skal skje fremover nå, når vi har en regjering med et svært svakt parlamentarisk grunnlag, kan jeg ikke forstå annet enn at de må lene seg på Senterpartiet og SV i politiske spørsmål.

Da er spørsmålet: Hvordan kan man garantere økt forutsigbarhet når Arbeiderpartiet skal forhandle med to partier, som begge er mot EØS-avtalen, og vi har sett hva som har kommet ut av regjeringssamarbeidet så langt – økte skatter, nye skatter og midlertidige skatter. Hvis man skal sikre økt forutsigbarhet, bør man i det minste klare å svare på hvem som skal sikre forutsigbarheten i fremtiden.

Bjørnar Skjæran (A) [10:18:01]: Jeg tror det er ganske åpenbart for alle som har fulgt norsk politikk, hvordan Arbeiderpartiet ser på Stortingets sammensetning. Vi har samarbeidet nært med Senterpartiet og SV gjennom de tre og et halvt årene vi har bak oss. Vi vil selvsagt i sak etter sak søke samarbeid med de to partiene. Det var det som var grunnlaget for at vi dannet regjering. Det var også et grunnlag som lå i at høyresiden vel knapt har vært svakere i Stortinget på flere tiår.

Som jeg sa fra talerstolen: Arbeiderpartiet ønsker et bredt samarbeid med alle partier i Stortinget som kan tenke seg å samarbeide med oss i de sakene der det er overlapp. Det er stort overlapp i politikken, og det ligger mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV. Det tror jeg hele salen er kjent med.

Jeg tror jeg skal gi et velment råd til representanten Asheim: I politikken, som ellers i livet, er det sånn at skulle forholdet ende med en skilsmisse, tror jeg det er veldig klokt at andre ikke legger seg oppi eller karakteriserer hvordan den spiller seg ut.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [10:19:16]: Eg vil først gratulere representanten Skjæran med ny og viktig rolle og håpar på godt samarbeid om viktige saker for Noreg.

For Senterpartiet er det avgjerande viktig å bidra til låge og føreseielege straumprisar og sikre nasjonal kontroll over krafta. Vi er mot å gje EU meir makt over energipolitikken. Arbeidarpartiet stilte seg dessverre på feil side av historia då dei i si tid sikra Høgre og Framstegspartiet fleirtal for tredje energimarknadspakke. No pressar ein på for å starte innføringa av fjerde energimarknadspakke. Denne gongen er det tydelegvis fare for at vi ikkje kan inngå helsesamarbeid med EU, ikkje vil få tilgang til vaksinar, og det er ein trussel om at 400 000 arbeidsplassar i Noreg kan stå i fare om vi ikkje innfører tre utdaterte EU-direktiv.

Om desse sakene vi har uløyste med EU, ikkje løyser seg med dei tre direktiva, vil Arbeidarpartiet òg ved neste korsveg skremme med EU og det som kan skje om ein ikkje gjev meir makt til EU over energipolitikken?

Bjørnar Skjæran (A) [10:20:21]: Jeg vil først takke representanten Gjelsvik for gratulasjonen. På Hurdal erfarte jeg at vi kan få til å samarbeide og løse spørsmål.

Vi forhandlet ganske mye da vi satt der for noen år siden.

Jeg tror at når representanten Gjelsvik snakker om det å skremme med EØS-avtalen, skal vi lytte nøye. Det ser nok Arbeiderpartiet og Senterpartiet ganske forskjellig på. Vi har avklart veldig tydelig at EØS-avtalen – sammen med medlemskapet i NATO – er grunnlaget for hvordan vi styrer i Norge, men vi har også sagt veldig tydelig at så lenge energimarkedet i EU er i en situasjon som den vi har i dag, er det uaktuelt for Arbeiderpartiet å gå for å innføre de markedsdirektivene som vil kunne påvirke oss på en annen måte enn det vi ønsker. Da er det vår linje å rydde opp i de direktivene og å behandle dem som er helt uproblematisk. Slik kommer vår linje til å være, og jeg er helt trygg på at vi kan opprettholde vårt gode forhold til EU gjennom det.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [10:21:29]: Som representanten Skjæran seier, brukte vi ein del tid saman på Hurdal og lagde ei god Hurdalsplattform, som bl.a. sa at Arbeidarpartiet og Senterpartiet ville gå vekk frå ordninga med opphavsgarantiar. I eit av dei direktiva Arbeidarpartiet no kjempar for å innføre raskast mogleg, er det det stikk motsette som ligg til grunn. I Europautvalet sist torsdag sa utanriksministeren at ein hadde jobba med desse direktiva over lang tid, bl.a. fordi det var krevjande spørsmål knytte til topilarstrukturen i EØS, og at direktiva òg greip inn i andre område. No seier ein plutsleg at direktiva skal vere heilt uproblematisk. Kva er det som har skjedd over natta som gjer at desse direktiva plutsleg har vorte heilt uproblematisk? Kva er logikken i at det er akkurat desse tre direktiva – ein halv prosent av etterslepet – som er avgjerande, mens ein kan utsetje andre direktiv i mange år?

Bjørnar Skjæran (A) [10:22:31]: Jeg tror at representanten Sigbjørn Gjelsvik og for så vidt alle de industribedriftene rundt om i Norge som er så avhengig av EØS-avtalen, vil se en ganske tydelig endring ved at Senterpartiet har valgt å gå ut av regjering. Det er at vi får høyere framdrift på å gjennomføre direktiver som er uproblematisk for oss, og som vi kan behandle på en klok og god måte, som sikrer norske interesser, men samtidig gjør at vi hegner om det samarbeidet som er så viktig for særlig eksportnæringene våre, men også for folk som ønsker å bevege seg over landegrensene.

Når det gjelder spørsmålet om industrien som representanten reiser, er jeg helt trygg på at vi skal ta hånd om det på en god måte. Jeg tror at vi skal tenke oss nøye om med hensyn til hva slags skremmebilder vi tegner rundt ulike saker fra talerstolen her i Stortinget.

Sylvi Listhaug (FrP) [10:23:43]: La meg starte med å gratulere representanten Skjæran med en ny og viktig

rolle. Jeg har merket meg at Arbeiderpartiet nå signaliserer at man skal øke klimamålene, til tross for at det vel knapt er noen som tror at man kommer til å nå dem som allerede er satt. Vi har registrert at Arbeiderpartistatsråder står og feirer det når utslippene går ned. De feirer altså en redusert industriproduksjon, for det er en god del av grunnen til at utslippene har gått ned, og at det har blitt færre kyr. Vi ser at Arbeiderpartiet bruker de store pengene på havvind, på batterifabrikker og på karbonfangst og -lagring. Ja, vi ser at dette med å gamble bort skattepengene ser ut til å være noe man skal fortsette med. En krone brukt på havvind kan ikke brukes på eldreomsorg.

Hvorfor prioriterer Arbeiderpartiet symbolske klimatiltak og grønne industriprosjekter foran sykehjemsplasser og tilbud til barna våre?

Bjørnar Skjæran (A) [10:24:44]: Først takk for gratulasjonen. Arbeiderpartiet prioriterer klimatiltak som virker. Det aller, aller viktigste er at Norge når sine forpliktelser under Parisavtalen. Det er sånn verden fungerer og må fungere, og det skulle jeg ønske representanten Sylvi Listhaug hadde tatt inn over seg. Det betyr en utslippsreduksjon på 55 pst. innen 2030.

Vi ser også at politikken virker. I 2023 kuttet vi mer utslipp i Norge enn på de åtte foregående årene, og vi skal fortsette med det. Hele norsk næringsliv, den norske industrien, er langt framme i skoene når det gjelder å ta sin del av ansvaret og utnytte de mulighetene som ligger i det grønne skiftet. Jeg konstaterer at Fremskrittspartiet tar rollen som bremsekloss i dette. Jeg tror ikke det er klokt, men det føyer seg for så vidt inn i en lang historie. Man var også uenig i hvordan vi bygde olje- og gassnæringen gjennom tydelige vedtak her i salen, og nå er det liksom den man hegner om.

Sylvi Listhaug (FrP) [10:25:50]: Grunnen til at industriproduksjonen har blitt lavere, er de høye strømprisene. Det er ingen løsninger fra Arbeiderpartiet på hvordan man skal få dem ned i deler av Norge. Er det da sånn at man i Arbeiderpartiet vil feire lavere industriproduksjon, fordi det får ned utslippene? Det viktigste for Arbeiderpartiet er altså å få ned utslippene i Norge, selv om vi vet at hvis aluminiumsproduksjonen i Norge legges ned eller reduseres, flyttes den ut til andre deler av verden, der vi vet at utslippene er høyere. Vi vet også at en del av denne politikken handler om høyere avgifter. Det handler om å straffe vanlige forbrukere, som under denne regjeringen har fått langt dårligere råd allerede. Den politikken som nå tydeligvis skal meisles ut, vil bety ytterligere høye avgifter, ytterligere straff for vanlige folk.

Hvorfor prioriterer Arbeiderpartiet symbolske klimatiltak som flytter utslipp istedenfor å kutte utslipp,

skader norsk industri og straffer norske forbrukere? Jeg fikk ikke svar, og jeg vil gjerne ha det.

Bjørnar Skjæran (A) [10:26:58]: Arbeiderpartiet gjennomfører klimapolitikk som virker. Jeg har besøkt et utall av industribedrifter gjennom de siste årene. Industrien er langt framme i skoene. De vet hva som skal til, de vet hvor vi må, og de vet også at i vårt aller viktigste marked vil kravet til at produktene har lavere utslipp, være helt grunnleggende for å ha tilgang til markedet. Fremskrittspartiet ser ikke ut til å bry seg så veldig mye om markedsadgang, på verken den ene eller den andre måten. Det er en linje Arbeiderpartiet ikke kan tenke seg å følge.

Klimapolitikken virker. Norsk næringsliv, norsk industri, er langt framme i skoene. Når det tegnes opp et bilde av at aluminiumsproduksjonen er i ferd med å stoppe opp, er det en framstilling jeg ikke kjenner meg igjen i. Den løsningen vi fant for CO₂-kompensasjon for industrien, har stort sett vært bejublet i alle industriedriftene rundt omkring i hele landet.

Lars Haltbrekken (SV) [10:28:10]: Jeg vil også gratulere representanten med ny jobb og det vi kan håpe er en ny offensiv i klimapolitikken. De siste årene har forskjellen på Arbeiderpartiet og SV vært at der Arbeiderpartiet har snakket, ofte i store ord, har SV handlet – men jeg er glad for at representanten skryter av de store utslippskuttene vi har fått til de siste årene.

Hvis vi går til klimakontrollen, som er et samarbeid mellom næringslivet, miljøstiftelsen Zero og Price-waterhouseCoopers, sier de: «Vår dom er at SV har vært svært viktige for å flytte klimapolitikken, og at regjeringen ikke har levert godt nok på egen hånd.»

Det er godt å høre at representanten skryter av de gjennomslagene SV har fått. Betyr det at Arbeiderpartiet nå selv vil ta ansvar framover for å legge fram store nok forslag til å kutte norske utslipp?

Bjørnar Skjæran (A) [10:29:14]: Arbeiderpartiet tar ansvar. Jeg tror alle som følger lite grann med i norsk politikk, ser det hver eneste dag.

Det er hyggelig å høre at representanten Haltbrekken har skryt fra andre å lese opp, det gjør alltid stort inntrykk, men det er jo sånn at uansett hva slags budsjett eller hvilke saker en Arbeiderparti-regjering legger fram her i salen, vil vi bli ekstremt overrasket om ikke SV vil gjøre det rødere og grønnere. Det ligger på en måte til SVs rolle.

Det vi har vist fram til denne dag, er at vi klarer å finne gode løsninger som bringer Norge i rett retning. Jeg mener at den fasiten vi har liggende nå, med at vi kutter mer utslipp i 2023 enn i de åtte foregående år til sammen, er noe vi kan ta med oss – og så kunne det kanskje

være sann at vi fordelte æren i forhold til hvor mange stortingsrepresentanter vi har sittende i salen.

Lars Haltbrekken (SV) [10:30:15]: I så fall vil utslippskuttene per representant for SV være betydelig større enn de utslippskuttene per representant Arbeiderpartiet har kommet med.

Det er varslet en klimamelding som skal forsterke Norges innsats. Dette kommer til å være en melding som er avgjørende for vår framtid, for å sikre den omstillingen norsk industri må gjennom. Vi hører at enkelte i denne sal ønsker å bruke norske skattebetaleres penger på å omstille og kutte utslippene i andre lands industri. Det er en utvikling jeg vil advare mot, for det vil svekke norsk konkurransekraft, og det vil også svekke norske arbeidsplasser.

Spørsmålet er: Kommer Arbeiderpartiet selv, i den klimameldingen de har lansert, til å ta ansvar for å legge fram store nok utslippskutt til at vi når våre mål på hjemmebane?

Bjørnar Skjæran (A) [10:31:18]: Jeg skal ikke plage representanten Haltbrekken med matematikk, men det er nok engang sann at hvis vi deler noe per representant, blir det – sann jeg har lært å regne ganske tidlig i livet – like mye per representant. Vi lar det ligge.

Arbeiderpartiet har en pragmatisk tilnærming. Det aller, aller viktigste er at vi leverer på våre forpliktelser under Parisavtalen, og så må vi også ruste norsk næringsliv og norsk industri til å utnytte de mulighetene som ligger i det grønne skiftet, ikke bli akterutseilt. Vi har også en pragmatisk tilnærming til fordelingen mellom hvor vi tar disse kuttene. Det aller, aller viktigste for verden er at vi klarer å ta de kuttene vi må ta.

Jeg tror alle som har levd de siste årene, har sett en akselerasjon av konsekvensene av klimaendringene som gjør inntrykk på dem som tar seg bryet med å tenke gjennom det. Vi hadde altså både en hundreårstørke i Østlands-området og to hundreårsflommer samme året. Det forteller oss noe om hva som er i gjære. Vi tar ansvar for det, selvsagt, og vil legge fram politikk i tråd med det.

Sveinung Rotevatn (V) [10:32:37]: La meg gratulere representanten Skjæran med eit nytt verv. Det er jo ei tid for nyutnemningar og sjølverkjenningar, ikkje minst. No er det mykje som har gått gale, og no skal alt gå så «meget bedre», har vi forstått. I VG i dag seier nestleiarer i Arbeiderpartiet, i den rekkja:

«Offentlige utgifter kan ikke bare fortsette å ese og ese ut.»

Det er litt av ei erkjenning etter å ha levert fire av fire statsbudsjett i denne perioden til Stortinget, auka oljepengebruken med 50 pst., stoppa effektiviseringa av of-

fentleg sektor og lagt opp til ein høgare pengebruk enn det Noregs Bank har lagt til grunn i sine analysar, og dermed gjort at det er vanskelegare å kutte renta.

Likevel: Nyorientering skal ein ønskje velkomen. Dette er interessante signal, men då er spørsmålet: Er det noko innhald i dette? Kan representanten Skjæran nemne eitt einaste område der Arbeiderpartiet meiner det har vore brukt kanskje litt for mykje pengar, der ein kanskje bør ta pengebruken litt ned? Om det ikkje er konkret på ein post, hadde iallfall ein sektor vore interessant.

Bjørnar Skjæran (A) [10:33:41]: Jeg tror alle i denne salen etter hvert vil, om man ikke allerede har gjort det, ta inn over seg at den store satsingen vi har på forsvar, er med og tar de offentlige utgiftene opp. Selv ikke partiene på høyresiden tar til orde for å privatisere Forsvaret, bortsett fra at man privatiserte noen renholdere og sørget for at arbeidsfolk mistet pensjonsrettighetene sine, da man regjerte.

Vi i Arbeiderpartiet har alltid hatt en klar holdning til at det å hegne om offentlig sektor også er å sørge for at den er effektiv. Hvis vi ser på de offentlige utgiftene som andel av den totale økonomien, var det på Erna Solbergs vakt at vi så en viss vekst der. Vi har ligget lavere der, gjennom stort sett hele de tre og et halvt årene, enn ved utgangen av 2021.

For Arbeiderpartiet er det helt grunnleggende at de offentlige utgiftene må holdes under kontroll, og så kommer vi tilbake i budsjettene til hvordan vi svarer ut det representanten Rotevatn er så opptatt av.

Une Bastholm (MDG) [10:34:57]: Gratulerer til representanten Skjæran fra meg også, med ny jobb, men fortsatt med en litt utdatert analyse, vil jeg si, av det norske politiske landskapet. Jeg registrerer at Arbeiderpartiets holdning fortsatt er at det største og sterkeste meningsfellesskapet er med Senterpartiet og SV, selv om det som var årsaken til at Senterpartiet gikk ut av regjering, handler om et tema hvor det er andre meningsfellesskap i Stortinget. Miljøpartiet De Grønne står klart til å være med og ha samtaler, om det handler om energipolitikk, sikkerhetspolitikk eller samarbeidet med omverdenen vår.

Regjeringen har gått offensivt ut og ønsker brede samtaler om klima. Det er lovet en klimamelding i løpet av våren, og det var de også forpliktet til. Det kan bli en situasjon hvor det er vanskelig å få til et bredt forlik fordi det er et stort spenn i Stortinget. Hva er det som er viktigst for representanten Skjæran og Arbeiderpartiet? Er det å ha med Senterpartiet på et klimaforlik i Stortinget, eller er det å få til en klimapolitikk som faktisk kutter utslippene i tråd med norske mål og Parisavtalen?

Bjørnar Skjæran (A) [10:36:02]: I 24 år av mitt liv har jeg fått mulighet til å være gruppeleder på ulike nivåer, og jeg får nå muligheten til å være parlamentarisk leder her i Stortinget. Det er selvfølgelig flere saker, det er høyere tempo, og det er også tøffere motparter her enn det jeg har vært vant til tidligere, men jeg tar likevel med meg erfaringene fra alt det arbeidet. Den beste erfaringen jeg har, er at man må snakke godt med folk og ikke stå på talerstoler og lese opp hva som er det primære utgangspunktet for det partiet jeg representerer. Da viser det seg at det går an å finne gode løsninger.

Det er helt åpenbart, og jeg tror alle skjønner det, at når Arbeiderpartiet nå skal regjere alene, er det Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vi alltid vil snakke først med. Likevel signaliserte jeg også veldig tydelig i mitt innlegg at jeg ønsker å snakke godt med alle partiene i denne salen, og det vil være saker der det er andre partier vi vil finne gode løsninger for trygg styring av landet med.

Presidenten [10:37:00]: Presidenten sa egentlig siste replikk i sted, men vi er litt rause i dag. Neste replikk går til representanten Dag-Inge Ulstein.

Dag-Inge Ulstein (KrF) [10:37:16]: Takk, vi er glad i rause presidenter!

Også jeg vil gratulere representanten Skjæran.

Det er en godt regissert presentasjon av ti punkter, med om lag ti underpunkter på hvert punkt. Vi jobber godt med å gå gjennom alle de nesten 100 punktene, men vi kan altså ikke finne noe som helst knyttet til familie.

Jeg kjenner jeg er stolt av å være i et parti som setter familien først, så jeg må rett og slett spørre: I en slik vel-regissert overgang og et nytt politisk prosjekt, er det en glipp, eller er det et vedlegg vi ikke har funnet?

Bjørnar Skjæran (A) [10:38:01]: Det kan vel tenkes at det finnes nyanser mellom både hvordan Kristelig Folkeparti ser på familiepolitikk, og hva som er innholdet i familiepolitikken. Jeg tror man skal ha skal sett dårlig etter i den politikken vi har gjennomført, og i det vi legger på bordet her, for ikke å se at dette betyr mye for familiene. Tenk på hva det vi har gjort på barnehager, har betydd for familiene, og det vi har gjort på SFO. Jeg vet hvordan Kristelig Folkepartis ståsted i dette er. Da hadde det vært viktigere å få kontantstøtten opp og kanskje få flere til å holde seg hjemme fra arbeid. Det er ikke en linje Arbeiderpartiet vil hegne om.

Når vi snakker om hvordan det skal være i skolen vår, tror jeg det er ganske mange familier rundt om i landet som synes at det betyr noe at ungene deres lærer bedre, at de trives på skolen, at vi har en lærer som er sjef i klasserommet, og at de kan komme seg gjennom

grunnskolen på en måte som rustet dem for et godt arbeidsliv. I alle fall er det sånn for meg, som får til tre: Det aller, aller viktigste for meg er at ungene mine får muligheter i livet.

Presidenten [10:39:05]: Replikskordskiftet er avsluttet.

Erna Solberg (H) [10:39:26]: La meg også få lov til å begynne med å gratulere de nye statsrådene med både ærefulle og viktige oppgaver fremover. Vi ser frem til å jobbe saklig med en hvilken som helst regjering. Vi mener det er et ansvar for alle politikere å bidra til at vi får de beste løsningene – om vi er i posisjon eller i opposisjon.

I går leverte altså statsministeren en redegjørelse om det politiske grunnlaget regjeringen skal jobbe etter. Det er viktig å slå fast at dette ikke er en ny regjering, men en endret sammensetning av regjeringen. Enda viktigere er det å slå fast at Stortingets sammensetning jo ikke har endret seg. Det politiske flertallet ligger der det har ligget. Det setter også rammer for hva en ny regjering kan gjøre. Derfor er det rart å høre at man lover mer forutsigbarhet – samtidig som Arbeiderpartiets nye parlamentariske leder ikke kan forklare hvordan man i et vanskeligere storting kan love næringsliv og andre mer forutsigbarhet, etter en periode hvor vi har sett at uforutsigbarheten har vært stor.

Det vi ser, er at det blir mer av den samme politikken, mer av uforutsigbarheten vi har sett i tre et halvt år, der økt offentlig forbruk og store skatteøkninger har spilt sentrale roller. Redegjørelsen i går var vel først og fremst en løypemelding om at man nå skal forsøke å reparere problemer man har skapt, eller latt vokse, i de første tre og et halvt årene av Støre-regjeringen. Det å levere på mer forutsigbarhet er ikke noe man gjør med ord, det er noe man gjør med handling, og vi ser med spenning frem til det.

Hvis det er én ting jeg har lært gjennom min tid i politikken, er det at ja, vi må håndtere akutte kriser, men vi må aldri la dem overskygge de langsiktige utfordringene. På toppen av alt som nå skjer rundt oss i verden, med Russlands krigføring i Ukraina på tredje året og Trumps påbegynte handelskrig, vet vi at de langsiktige utfordringene Norge har stått overfor, ikke har blitt mindre. Det gjelder f.eks. velferdsomstillingen vi skal gjennom, for vi kommer til å bli færre i yrkesaktiv alder per pensjonist, det gjelder klimaomstillingen, som vi daglig blir minnet om ikke går raskt nok, og det gjelder næringsomstillingen vi skal gjennom, fordi vi ikke kan lene oss like mye på olje- og gasssektoren i årene fremover. Dette er faktisk også en særnorsk omstilling, mens de to andre omstillingsutfordringene er noe vi deler med nesten alle andre europeiske land.

Jeg mener derfor at vi som sitter i denne salen, har en spesielt viktig oppgave når det gjelder å legge til rette for de helt nødvendige omstillingene vi står overfor. Dessverre var det lite i statsministerens redegjørelse som tyder på at regjeringen har tenkt å gjøre den jobben. Jeg vil derfor trekke frem tre viktige prioriteringer som burde stått øverst på blokken til regjeringen.

For det første: Hvis vi skal opprettholde og videreutvikle det velferdsnivået vi har i dag, må vi ha næringer og arbeidsplasser som gir oss høy avkastning, og det er i stor grad forsknings- og kunnskapsintensive arbeidsplasser. Det forteller meg at samtidig som vi sørger for at alle som bor i Norge, kan leve et godt og fritt liv, at de kan lære det de skal på skolen, at de får helsehjelp når de trenger det, og at de føler seg trygge i møte med økt kriminalitet og en ny sikkerhetspolitisk situasjon, må vi ha de langsiktige utfordringene foran oss. Det betyr at vi må satse mer på kunnskap, forskning, utvikling og innovasjon, og vi må få opp norsk konkurransekraft og verdiskaping. Da holder det ikke med ord, det er handling som må til – og handlingen på disse områdene har gått feil vei under denne regjeringen.

Norge har en stolt historie som havnasjon og som energinasjon. Det skal vi fortsatt være i årene som kommer, men jeg mener vi også må bli en teknologinasjon. Det er den eneste måten vi kan sikre velferden vår på i årene fremover. Vi må tenke nytt og se på hvordan vi kan løse samfunnets oppgaver bedre og på en mer innovativ måte. Vi må digitalisere og ta i bruk ny teknologi, sånn at vi kan levere bedre resultater til flere, men for rett og slett litt mindre ressurser. Vi må videreutvikle fornybare energiløsninger og mer effektive medisiner og nye hjelpemidler. Bare for å gjenta et utgangspunkt vi hadde da vi la frem en realfagsstrategi for noen år tilbake: Bak hvert hus ligger en måling, bak hver brønn ligger en beregning, bak hver dose medisin ligger et regnestykke, og bak hver eneste digitale kommunikasjon ligger en kode.

Realfagsforståelse er viktig for den enkelte, for å forstå samfunnet vi lever i, og for å mestre hverdagen. Vi bør ha en ambisjon fremover om å løfte teknologi. Da må vi også løfte vår forståelse av realfag. Det er bekymringsfullt at skolerultatene gang på gang viser seg å være for dårlige, og at spesielt realfagskompetansen blant elevene er for svak. PISA-undersøkelsen viser at norske 15-åringers ferdigheter i matematikk, naturfag og lesing har falt kraftig siden 2018. TIMSS-undersøkelsen viser at 43 pst. av norske 9. klassinger ligger på laveste nivå i naturfag.

Hvordan skal vi lykkes med å bekjempe klimakrisen eller utvikle nødvendig teknologi hvis nesten halvparten av norske ungdommer ikke henger med i de altfor få naturfagstimen på ungdomsskolen? Det er bakgrunn-

en for at Høyre vil ha en tiårig realfagsstrategi, med mål om å øke ferdighetene til norske elever, styrke rekrutteringen til disse studieretningene, opprette talentsentre og innføre en ekstra naturfagstime for alle i ungdomsskolen, for vi må kraftsatse for å få til dette i årene som kommer.

Dagens timeantall i naturfag er så lavt at det rett og slett er vanskelig for elevene å få tid til å lære det de skal, og det er virkelig vanskelig for lærerne å gi variert, praktisk og motiverende undervisning. Skal vi få opp læringslysten og nysgjerrigheten for realfag, må elevene bruke tid på faget. Det er altså viktig at vi legger til grunn de langsiktige utfordringene gjennom å gjøre dette.

For det andre: Det er veldig mye bra som skjer i Norge, og når jeg reiser rundt i landet, møter jeg enormt mange mennesker som har skaperlyst og pågangsmot, i både by og bygd, men vi trenger flere bedrifter som kan vokse, skape arbeidsplasser og betale skatteinntekter til fellesskapet fremover, og som kan konkurrere om de høylønnsomme kompetansesarbeidsplassene. Derfor er det bekymringsfullt at veksten i økonomien har bremsset opp, at det skapes uvanlig få nye bedrifter, og at gründere flytter fra Norge. Investeringene i næringslivet faller, og det store flertallet av dem som har kommet i jobb det siste året – det har kommet ny statistikk i dag som viser det samme – har altså fått jobb i offentlig sektor. Vi berger ikke grunnlaget for vår velferd hvis vi ikke snur utviklingen. Høyre ønsker mer lokalt norsk eierskap av norske arbeidsplasser. Det er også sånn vi bygger gode lokale arbeidsplasser i hele landet.

Samtidig som privat sektor sliter mer enn før, vokser offentlig sektor. I Norge bruker vi mer penger på offentlig sektor enn våre naboland. Vi har det likevel ikke bedre enn nabolandene våre. Skolerultatene våre er ikke bedre, helsekøene er ikke kortere, og gatene er jammen ikke blitt tryggere heller, noe de var tidligere. Høyre vil derfor stramme inn pengebruken i offentlig sektor og bruke skattepengene på en klokere måte. Jeg må si jeg er glad for å høre at regjeringen etter tre og halvt år har bestemt seg for at man vil bruke pengene mer effektivt i offentlig sektor, etter at det ikke akkurat er det vi har hørt de siste tre og et halvt årene.

For det tredje: Vi må ha flere i jobb og færre på helserelaterte ytelser. Situasjonen nå er at Norge ikke har hatt en større andel av befolkningen i arbeidsfør alder på helserelaterte ytelser på 13 år, altså andelen som mottar sykepenger, arbeidsavklaringspenger og uføretrygd. Bare de to siste årene er det blitt 40 000 flere i arbeidsfør alder som på en eller annen måte står utenfor arbeidsmarkedet. I årets budsjett var det denne sektoren som var vinneren, med mer økning enn det forsvarssektoren fikk, selv om det er en felles prioritet å løfte forsvarssektoren her i Stortinget.

Akkurat nå er det dessverre lite som tyder på at regjeringen klarer å stoppe eller snu den trenden. Sykefraværet øker. Det står over 250 000 nordmenn i helsekø, mange av dem med smerter og uten mulighet til å jobbe mens de venter på helsehjelp. Vi må også alltid huske at bak en som er syk, som er rusavhengig, eller som har psykiske utfordringer, står det barn, foreldre og søsken med bekymringer og omsorgsbyrde.

Det er altså store oppgaver å ta fatt på. Jeg ønsker de nye statsrådene lykke til. Jeg håper at de små tendensene til bedre ord også vil bli sett i handling, men jeg tror faktisk at det aller viktigste som kommer til å skje for å få gjort noe med disse utfordringene, er at man i oktober opplever at det kommer en ny regjering istedenfor dagens.

Presidenten [10:49:20]: Det blir replikkordskifte.

Tuva Moflag (A) [10:49:40]: Landet har nå fått en Arbeiderparti-regjering, og det skal merkes. Ett av hovedmålene til Arbeiderpartiet er at alle skal med, også i arbeidslivet. 145 000 flere har kommet i jobb på vår vakt, og nå setter vi oss et mål om 150 000 flere innen 2030. Representanten Solberg og jeg er nok enige om målet om flere i jobb og færre unge på trygd, men vi er ikke enige om veien dit og hva som virker. Sammen med SV og Senterpartiet har vi satt en ny kurs i arbeids- og sosialpolitikken, og det virker.

Hva tenker representanten Solberg om at antallet unge uføretrygdede doblet seg på hennes vakt, men er på omtrent samme nivå etter at Arbeiderpartiet gikk inn i regjering i 2021?

Erna Solberg (H) [10:50:31]: Jeg har merket meg at Arbeiderpartiet bruker selektiv statistikk. En av de tingene vi gjorde da vi kom i regjering, var å gjøre endringer og sørge for at de på arbeidsavklaringspenger, AAP, som måtte avklares for uføretrygd, faktisk ble avklart for uføretrygd. Arbeiderpartiet hadde holdt folk gående i 14 år på midlertidige løsninger, mens vi ryddet i den køen som var der på det tidspunktet.

Så er det slik at Arbeiderpartiet nå lager en ny kø, for nå hopper antallet på AAP som står utenfor, seg opp. Som jeg sa, er det 13 år siden sist gang vi i sum hadde så mange på sykelønn, AAP og uføretrygd. Arbeiderpartiet har bare satt en blokk for at folk blir uføretrygdet, og holder dem lenger på andre ytelser ved uklare situasjoner.

Jeg mener at det viktigste vi må gjøre, er å få folk i jobb, og vi har en rekke gode tiltak for å få det til. Blant annet har vi sagt at vi faktisk må finne en form for ny ytelse som er arbeidsrelatert og utdanningsrelatert, for å få mange av de unge som mangler kvalifikasjoner, tilbake igjen. Det skal vi jobbe mer med. Vi skal sørge for ikke

å uføretrygde dem under 30 hvis det ikke er alvorlige og langvarige sykdomsbilder.

Tuva Moflag (A) [10:51:40]: Det er helt riktig at det er viktig å se en sammenheng mellom arbeidsavklaringspenger og uføretrygd, men det vi ser når vi har analysert disse resultatene, er at folk ble orientert mot uføretrygd, for de var bekymret for at de skulle miste arbeidsavklaringspengene.

La meg likevel se framover. De siste månedene har mange omfavnet en fortelling om at Norge er blitt et for rikt land, og at det er vår skjebne å være for heldig. Representanten Solberg har selv sagt at nordmenn er blitt litt late på grunn av oljepengene, og representanten Bru viser til en politisk latskapskultur. Hovedkonklusjonen i analysen later til å være at det finnes et før og et etter – en gullalder og en tid med stadig tiltakende problemer. Gullalderen skal ha sluttet samme år som representanten Solberg dannet regjering med Fremskrittspartiet, noe hun sier at hun har tenkt å gjøre på nytt – denne gangen som juniorpartner.

Kan representanten Solberg utdype hvorfor representanter fra hennes parti slutter seg til analysen om at gullalderen sluttet sist Høyre tok makten?

Erna Solberg (H) [10:52:47]: Jeg har tenkt å være ledende for den nye regjeringen, på samme måte som jeg hadde trodd at Arbeiderpartiet tok ansvar for at de var ledende for den regjeringen som har sittet i tre og et halvt år, og ikke latt som om vi har fått en ny regjering for to dager siden. Det er faktisk en Arbeiderparti-ledet regjering vi har hatt i tre og et halvt år, og de må ta ansvar for det de har gjort de siste årene, og de resultatene de har fått.

Jeg mener at det er noen viktige diskusjoner rundt utfordringene med oljepengebruk. Det er ikke på grunn av den nye boken som kom før jul, dette er spørsmål jeg har tatt opp i spørretimen med statsministeren i flere runder. Vi har hatt mange debatter om det, og vi har skrevet innlegg, for denne regjeringen har mistet touchen med forslaget fra Stoltenberg-regjeringen og det et bredt flertall på Stortinget gikk inn for, nemlig at hovedtyngden av de ekstra oljepengene vi tok inn, skulle brukes til vekstfremmende tiltak. De skulle brukes til at vi fikk et bredere og sterkere næringsliv som kunne bære de velferdsutgiftene vi hadde, og de skulle brukes til vekstfremmende skattelettelser. Det var faktisk sånn at Arbeiderpartiet var for vekstfremmende skattelettelser før, ikke bare for veksthemmende skatteøkninger, som er situasjonen nå.

Geir Pollestad (Sp) [10:54:01]: Me har denne debatten fordi Senterpartiet har gått ut av regjering. Senterpartiet gikk ut av regjering fordi Arbeiderpartiet ville

knyta Noreg tettare til EU sitt energisamarbeid gjennom statleg implementering av fjerde energimarknadspakke. Me høyrer i replikkvekslinga og i innlegget at representanten Solberg vil vera leiaren i ei eventuell ny regjering etter valet. Då er mitt spørsmål: Vil representanten Solberg i så fall raskt fortsetja implementeringa av fjerde energimarknadspakke, eller ser Høgre at det er uheldig å knyta Noreg stadig tettare til EUs energisamarbeid?

Erna Solberg (H) [10:54:47]: Vi er for en EØS-avtale, og det er faktisk alle partiene på borgerlig side. Det mener jeg er et mye bedre grunnlag å styre på enn det den forrige regjeringen hadde, hvor Senterpartiet sa de var for, men gjorde sitt beste for å motarbeide EØS-avtalen.

EØS-avtalen har noen konsekvenser. Det er at man forsøker å lage et best mulig og et så likt som mulig regelverk mellom ulike land for å sørge for at vi får like konkurransebetingelser. Jeg tror ikke det er mulig for oss å plukke ulike biter av EØS-avtalen og si: Dét er fint, det vil vi være med på, men dét er ikke vi så opptatt av, så det får noen andre gjøre. Da gjør de andre det samme, og da bryter hele samarbeidet som er grunnlaget for EØS-avtalen, sammen.

Derfor mener vi at vi skal jobbe aktivt for å få tilpassninger i EØS-regelverket og EØS-avtalen og direktiver som kommer, for at de skal tilpasses norske forhold. Derfor må vi ha en proaktiv og tilstedeværende politikk på akkurat det området. Det kommer veldig mange pakker, det er ikke sikkert man har en blokk på alle pakkene, at vi kommer til å si: Det er det. Men vi kommer ikke i posisjon hvis vi ikke er med på diskusjonen i det hele tatt.

Geir Pollestad (Sp) [10:55:53]: Då tredje energimarknadspakke vart innført i 2017, var både Høgre og Framstegspartiet svært ivrige etter å gjennomføra han. Så har det vore litt diskusjon no knytt til fjerde energimarknadspakke, om ein skal ta tre direktiv og venta med resten, eller om ein skal ta heile raskast mogleg. Eg fekk eit svar på mykje anna, men eg lurar rett og slett på: Kva tenkjer representanten Solberg er viktigast å gjera med fjerde energimarknadspakke? Er det, som Senterpartiet vil, å vente med han, eller bør pakken etter Høgre sitt syn innførast raskast mogleg?

Erna Solberg (H) [10:56:33]: Vi har sagt at vi mener at alle de fire direktivene kan innføres i norsk politikk. Vi mener at vi ikke avgir ny myndighet, og vi mener faktisk at det vil bidra til at vi får et bedre fungerende energimarked i Europa, som faktisk også vil være bedre for Norge. Det er f.eks. slik at hvis ACERs ønske om at Tyskland skal ha to soner, hadde blitt etablert for deres strømpolitikk, hadde det blitt lavere priser i Norge. Det

er faktisk slik at når vi er en del av dette, vil det være bedre politikk på de områdene.

Det er veldig mange nye direktiver som er laget, vi er egentlig langt bakpå her. Derfor sier jeg: Vi må være der, til stede, vi må snakke om hva som er norske utfordringer, og så må vi time det inn. De tre direktivene er uproblematisk. Hadde de kommet som stortingsmeldinger fra en regjering, hadde de ambisjonene som er satt, fått et bredt flertall bak seg i Stortinget. Dette konsentrerer Senterpartiet til en EU-debatt fordi de vil ha en EU-debatt for tiden. Jeg er veldig for å ta en EU-debatt, for jeg vet at det er ekstremt mange arbeidsplasser i hele Distrikts-Norge som trenger EØS-avtalen og at ikke norske politikere tukler med den.

Sylvi Listhaug (FrP) [10:57:52]: Regjeringen varslet økte klimamål i sin redegjørelse til Stortinget. Til tross for at de som er satt, ikke blir nådd, er svaret som alltid fra politikerne: Da setter vi dem enda høyere – og det bidrar egentlig bare til å bryte ned tilliten til politikerne. Det øses ut penger på grønne industriprosjekter, og troen på statskapitalisme ser ut til å ha gått inn i veldig mange partier her i salen. Det gjennomføres mange tiltak som flytter utslipp og ikke kutter dem, og det blir økte krav og økte avgifter. Der ser vi også at Høyre har meldt seg på, med forslag om både økte drivstoffavgifter, CO₂-avgifter og melkekartongavgift. Det ser dessverre ut til at kreativiteten er stor. Dette får store konsekvenser for bedrifter og folk, og det fører til økte utgifter. Vil Høyre støtte regjeringens økte klimakrav, og hvor langt opp kan Høyre gå når dette kommer til Stortinget?

Erna Solberg (H) [10:58:56]: Som jeg sa til dem i media som spurte meg om dette i går, er det altfor tidlig for oss å si hva vi kommer til å gjøre med en eventuell klimamelding som kommer til Stortinget. Jeg er enig i representanten Listhaugs synspunkt om at vi er bedre på å fastsette mål i Norge enn på å gjennomføre dem. Det betyr at det er planen for å kunne gjennomføre målene som må være viktig, for å se om vi kan klare å komme i havn med målene.

Jeg mener at vi har helt reelle utfordringer med klimaendringer. Det ser vi verden rundt for øyeblikket. I fjor var det første året vi nådde – på ett års basis – 1,5-målet, eller det som skulle være taket på økninger. Vi ser at det er store utfordringer med flom. Vi ser at det er store utfordringer med tørkeområder. Vi ser at det er store utfordringer med mangel på regn, som igjen medfører at man får store branner rundt omkring i verden. Det gjør inntrykk på meg, og jeg mener vi også har et ansvar for å ha politikk for å bidra til å gjøre noe med det.

Sylvi Listhaug (FrP) [11:00:00]: Jeg er helt enig i at det er reelle utfordringer ved klimaendringer, og at det gjør inntrykk, men jeg greier ikke å forstå hvordan Norge kan bidra positivt gjennom å sende den gassen som i dag driver norske oljeplattformer, til Europa, og at den brukes der – eller at norsk kraftkrevende industri må stenge ned deler av produksjonen på grunn av høye strømpriser, slik at produksjonen flyttes til andre deler av verden, der utslippene er større. Jeg greier ikke med min beste evne å se at dette fører til lavere klimagassutslipp.

Jeg var innom dette med statskapitalisme, og Morrow er en ny batterifabrikk som mottar store både subsidier og lån fra staten. Vi ønsket innsyn i hvilke betingelser Morrow har fått for et lån på 1,5 mrd. kr – 1,1 mrd. kr av disse var på en del betingelser vi ønsket innsyn i. Mitt spørsmål er: Støtter Høyre at Morrow får låne disse pengene, og hvorfor vil man ikke støtte oss i at offentligheten bør få innsyn i hvilket grunnlag det ble gitt på?

Erna Solberg (H) [11:01:10]: Vi bygger i utgangspunktet energipolitikken på at det er i forbruksleddet vi skal endre. Derfor har vi en elbilpolitikk i Norge. Derfor skal vi sørge for at forbruket i andre land blir mindre gjennom politikk som retter seg mot forbruksbiten. Det er klart at hvis vi selger gass til Europa, som da erstatter f.eks. kullkraft, blir det mindre utslipp, så analysen er feil. Det blir mindre utslipp i Europa så lenge den erstatter andre ting. Det har vært hele argumentet for oss som er for fortsatt olje- og gassvirksomhet, at det faktisk bidrar til mindre utslipp, for det erstatter det som er mer forurensende. Jeg synes det er rart at representanten ikke har fått med seg at det er en hovedgrunn for også å opprettholde en olje- og gassvirksomhet i Norge – en grunn som brukes både av næringen og av nesten alle oss andre politikere.

Når det gjelder spørsmålet om lånet til Morrow, er situasjonen at vi ikke støttet det nye grønne investeringsfondet i vårt alternative budsjett, så en del av de pengene regjeringen har gitt, eller som er gitt av virkemiddelapparatet til Morrow, ville de ikke ha fått med vårt budsjett.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:02:31]: Kampen for demokrati, menneskerettar, internasjonal folkerett og felles rettsreglar er ein kamp som no verkeleg hardnar til internasjonalt. I det biletet der er Donald Trump eit slags monster som systematisk angrip demokratiske institusjonar, internasjonale rettsreglar og menneskerettar verda over.

Det kanskje veldig få veit, er at Donald Trumps parti, Det republikanske partiet, er søsterpartiet til Høgre. Dei inngår i ein eigen organisasjon, der Erna Solberg sit i sty-

ret og har gjort det i mange år. Det gjer inntrykk på meg. Dette har eg forsøkt å få svar på direkte frå Solberg, utan at ho har svart på det. Kva i all verda gjer Høgre i den organisasjonen, saman med Trump?

Erna Solberg (H) [11:03:34]: Jeg må få lov til å si at jeg tror at i dagens situasjon skal det norske samfunnet være glad for at det er noen av oss som faktisk har kontakter i Det republikanske partiet, som kan ivareta våre interesser, fordi vi over tid har snakket med folk. Vi mener – og jeg mener det helt grunnleggende – at det å snakke med folk og det å ha kontakt er viktig for å ivareta norske nasjonale interesser. Vi kan fire opp flagg, være imot, snakke imot og ikke samhandle. Jeg mener det motsatte.

I IDU, som jeg da sitter som nestleder i, er det først og fremst den internasjonale delen av Det republikanske partiet som er aktive og deltagere, men det er en god plattform for meg og andre til å treffe republikanere i USA. Det tror jeg er bra, for det er nettopp noen av de kontaktene som gjør at vi kan ivareta de nasjonale interessene. Det betyr ikke at vi er enig i det Trump gjør. Jeg er like skeptisk til veldig mye av det de gjør. Jeg er veldig skeptisk til Elon Musks innblanding i europeisk politikk. Likevel tror jeg at det at vi ivaretar norske interesser med å ha kontakter, er sunt for Norge.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:04:47]: Eg synest det er eit heilt vanvitig svar. Éin ting er å snakke med parti og partar ein er djupt ueinige med og ikkje har eit interessefelleskap med, men dei fleste partia som er her, inngår jo i internasjonale interessefelleskap der ein deler sentrale verdiar. Det gjer også Høgre, saman med Det republikanske partiet, men også Likud, Neta-nyahus parti, med det som utspeler seg i Gaza som bakteppe. Det betyr at ein fortel til sitt fellesskap at vi deler verdiar, vi står på same side.

Når kampen no står mellom dei som skal kjempe for demokrati, menneskerettar og folkerett på den eine sida, og antidemokratiske, autoritære bevegelsar på den andre, kva side står Høgre på da? Det er eit alvorleg spørsmål eg forventar eit betre svar på enn at ein skal snakke og ha ein plattform for å snakke med kvarandre.

Erna Solberg (H) [11:05:50]: Medlemspartier av IDU knytter seg til IDUs charter, ikke de enkelte ulike partienes nasjonale politikk eller annet de gjør. IDUs charter er basert på at man er for menneskerettigheter, for «rule of law», for å ha en markedsøkonomi som tar hensyn til folk. Det er det charteret vi er med på, og det er det interessefelleskapet er.

Jeg synes at den uttalelsen representanten nå har om hva det betyr å være i et internasjonalt samarbeid, stiller i et grelt lys det faktum at hans eget parti i masse-

vis av år satt i et interessefellesskap med Chávez i Venezuela, som har kjørt dette over styr. Man snakker om menneskerettighetsbrudd. Det tok lang tid før SV sluttet å samarbeide og være støttende til det. Over lang tid har SV holdt på med Cuba og gitt støtte til de systemene som er der.

Jeg er medlem av en organisasjon som har et charter som er helt i tråd med de grunnleggende delene av norsk grunnlov.

Sofie Marhaug (R) [11:07:10]: Partiet Høyre har vært en garantist for liberalisering av kraftpolitikken, nedbygging av norsk natur, elektrifisering av sokkelen og ethvert direktiv som har kommet fra EU på energiområdet. Sammen med partiene Venstre og Miljøpartiet De Grønne har faktisk Høyre fortsatt ikke anerkjent at det er prissmitten som gir oss høye og ustabile priser i Sør-Norge – som de eneste partiene. Uansett hva spørsmålet er, er svaret til Høyre å bygge mer kraft, men vi har et stort kraftoverskudd i Sør-Norge, og likevel har prisene vært skyhøye.

Representanten Pollestad prøvde å stille noen spørsmål i sted, som jeg opplevde at han egentlig ikke fikk et klart svar på, så jeg gjentar egentlig noe av det samme: Med Erna Solberg i statsministerboligen, hvor kort tid vil det ta før fjerde energimarkedspakke er innført i Norge?

Erna Solberg (H) [11:08:10]: Først skal jeg vel kanskje vinne et valg, så skal jeg komme dit, så skal vi lage en plattform, og så skal vi diskutere det. Jeg kan bare snakke for hva Høyres standpunkt er, og vi mener at vi kan gjennomføre dette. Vi mener at om vi gjennomfører det, vil vi være i en posisjon hvor vi også kan sørge for at vi på alle de nye områdene som er innenfor energunionen i EU, kan være i dialog og sterkere med på å se på forandringene knyttet til dette.

Om prissmitten har jeg lyst til å si at ja, det er sånn at når vi er en del av et større marked, om det hadde vært Sverige, Danmark eller andre, får vi prissmitte. Det er ikke noe problem. Årsaken til at prisene i Europa er høye, er Putins gasskamp. Det venstresiden tror, er at det er kablene som øker prisen – men nei, det er faktisk at vi har en krig i Ukraina. Det synes jeg man burde anerkjenne i denne energidebatten på en helt annen måte enn det Rødt gjør.

Så må jeg bare si at når det gjelder elektrifisering, er vårt utgangspunkt at vi mener at alle oljeselskaper nå må sørge for å ha erstatningskraft for å gå videre. Det er et forslag vi har fremmet i Stortinget, og kommer til å mene at er riktig.

Rasmus Hansson (MDG) [11:09:30]: Representanten Solberg brukte tid på å etterlyse økt satsing på

kunnskaps- og forvaltningsbasert næringsutvikling og mer fokus på forskning og innovasjon. Det er et fokus som Miljøpartiet De Grønne er helt enig i. Så påpeker kunnskaps- og teknologibedriftenes organisasjon i NHO, Abelia, at Norge er i ferd med å sakke voldsomt akterut i forhold til alle land rundt oss på utviklingen av akkurat den typen bedrifter Erna Solberg etterlyser. Abelia påpeker at Norges økonomi godt kan karakteriseres som en sardinboksøkonomi – olje, metall og fisk. Solberg er en pådriver for at vi skal opprettholde oljens store dominans i norsk politikk, samtidig som det er helt tydelig at den er en hovedårsak til at vi er på vei dit vi er, i forhold til våre naboland.

Er representanten Solberg enig i at den voldsomme oljedominansen i norsk politikk er et problem for utviklingen av kunnskaps- og vitenskapsbasert næringsliv?

Erna Solberg (H) [11:10:39]: Nei, jeg mener at det i dagens situasjon er regjeringens økonomiske politikk som er en hovedårsak til at vi ikke får dette til. Det er deres manglende satsing på kunnskap og kompetanse, det er kuttene vi ser i forskningsandelen, det er det å sørge for skatte- og rammebetingelsene rundt gründer-skap og rundt bedrifter, den særnorske formuesskatten som bidrar til at det er vanskeligere å videreutvikle. Alt dette er med på å skape et mye dårligere klima for å få til dette, og i dagens situasjon tror jeg faktisk det er et mye større problem enn oljeaktiviteten vår.

Så har jeg lyst til å si: Man kan kalle det en sardinboks eller noe annet, men jeg mener ikke at olje- og gassnæringen og mange av de andre næringene ikke er kompetansedrevet. Det som skjer på Vestlandet og i havet utenfor oss, er en enorm teknologisk utvikling, som vi er ledende på. Poenget er bare at vi har litt mindre olje og gass å finne i årene framover. Det kommer til å bety mindre i vår økonomi, vi må ha flere ben å stå på, men det er jo utviklet en teknologi som kan overføres til andre områder, så det er en bra investering vi har gjort.

Presidenten [11:11:44]: Replikskordskiftet er avsluttet.

Marit Arnstad (Sp) [11:12:05]: Regjeringen er endret, og Senterpartiet vil i den resterende delen av denne stortingsperioden være et opposisjonsparti i Stortinget. Vi vil være et konstruktivt og saklig parti i opposisjon.

Vi har hatt et godt samarbeid med Arbeiderpartiet i over tre et halvt år på mange områder og i mange saker. Som statsministeren sa i sin redegjørelse i går: Mye er gjort. Senterpartiet og Arbeiderpartiet har fremmet en rekke viktige saker som bidrar til å utjevne sosiale og geografiske forskjeller. Vi har sikret et betydelig løft for distriktspolitikken, et bedre og mer utjevnenende inntektssystem for kommunene. Vi har redusert prisene på

ferjer og fly i store deler av landet og bidratt med bedre ordninger for dem som utdanner seg og bosetter seg i distriktene. Vi står sammen om en historisk satsing på Forsvaret og på politiet, og vi har løftet totalberedskapen gjennom den totalberedskapsmeldingen Emilie Enger Mehl la fram nylig.

Vi har sammen styrt trygt gjennom en omskiftelig og vanskelig økonomisk tid, der sterk prisstigning og økende rente har skapt usikkerhet for mange. Sammen har vi bidratt til å komme oss gjennom den turbulente perioden med både lav arbeidsledighet og reallønnsøkning for folk.

Vi har holdt avgiftene lave. Vi har redusert elavgiften kraftig. Vi har redusert momsen på vann og avløp. Vi har redusert barnehageprisene for alle, og særlig for dem som bor i utkantkommunene. Vi har sikret nye rettigheter for fosterhjemsfamilier, sørget for at matsikkerhet er en viktig del av norsk bistand og etablert et kirkebevaringsfond på 10 mrd. kr.

Sjøl om Senterpartiet skal være konstruktiv i opposisjon, vil vi også være tydelig når det gjelder å markere de områdene der vi ønsker en ny politisk kurs. Energipolitikken er kanskje den viktigste av disse områdene.

Den norske energipolitikken har vært en hjørnestein i utviklingen av det norske samfunnet og av den norske industrien. Vi har bygd ut våre naturressurser og bidratt til at alle deler av samfunnet, både kraftbransjen, kraftkrevende industri og folk over hele landet, har fått sin andel av de verdiene som er skapt. Likevel har den strømpolitikken vi har sett de siste årene, med innføring av EUs tredje energimarkedspakke, innlemmelsen i ACER og åpningen av to nye utenlandskabler for strømeksport i 2021, bidratt til en sterk ubalanse i vårt kraftmarked. Samtidig kom Ukraina-krigen, nedstengning av tyske kjernekraftverk og Russlands destabilisering av det europeiske kraftmarkedet.

Folk har opplevd høye og svingende priser. Vi har blitt sterkt eksponert for et EU der regulerbar kraft er tatt ut av produksjon, og de to siste kablene har økt vår eksportkapasitet på likestrømskablene med over 40 pst. Vi har blitt prisgitt energipolitiske beslutninger i andre land, som ofte har vært ukloke, og vi har fått tilbake mindre nasjonal kontroll over egne kraftressurser. Kraftprodusentene har gigantiske inntekter, men det skjer på bekostning av privatkunder, industri og småbedrifter, særlig i Sør-Norge.

Det var svært overraskende for oss i Senterpartiet at Arbeiderpartiet i denne situasjonen valgte å legge fram tre direktiver fra fjerde energimarkedspakke. Arbeiderpartiet visste at Senterpartiet var imot hele fjerde energimarkedspakke, og de visste også at vi ikke ønsker å dele den opp i biter.

Enda mer overrasket ble vi når Arbeiderpartiet nå sier de kan vente med fem av direktivene, men slett ikke kunne vente med de tre første. Det er verken logisk eller konsistent. Vi står nemlig ved et avgjørende vegskille i norsk energipolitikk. Innfører vi fjerde energimarkedspakke, blir vi for alltid en fullverdig del av EUs energionion og kraftmarked, og vi vil tape den konkurransefordelen vår industri og befolkning har hatt, med rimelig strøm fra fornybar vannkraft.

Jeg hørte i replikkordskiftet at representanten Solberg uttrykte at dette ikke ga grunnlag for bekymring på borgerlig side. Da vil jeg bare minne representanten Solberg om at senest i juni i fjor stemte Fremskrittspartiet for et veto mot fjerde energimarkedspakke, og Kristelig Folkeparti stemte for at den ikke skulle innlemmes i norsk rett.

Jeg har respekt for at noen mener vi burde være med i EUs energionion, og at det bør bygges ut et nett av havvind og hybridkabler i Nordsjøen. Noen bygger det på klimapolitiske resonnement, mens andre bygger det på en mer generell EU-entusiasme. Da må en også være oppriktig om at det er planen, fortelle folk at ønsket er en 180-graders snuoperasjon av norsk energipolitikk og fortelle norske privatkunder og norsk næringsliv at de heretter kommer til å være salderingsposter i et større regnestykke der det er EU-landenes klimaomstilling og kraftforsyning som er det styrende momentet.

Statsministeren varslet i sin redegjørelse nye reformer for en enhetlig helsetjeneste. Det er litt uklart hva det kommer til å bety i praksis. Helsepersonellkommissjonen behandlet dette i sin innstilling, og et flertall mente der at to ulike nivåer var krevende. Senterpartiet er meget skeptisk til en slik reform dersom det betyr at kommunenes mulighet til å styre over den kommunale helsetjenesten blir svekket. Det er kommunene som best vet hvor skoen trykker når det gjelder primærhelsetjenesten. Det er også verdt å minne om at mindretallet i den samme helsepersonellkommissjonen mente at en ett-nivåøsning ville bety en sterk sentralisering og en standardisering av helsetjenestene og gi løsninger som var lite tilpasset den enkelte bruker og lokale forhold.

Et annet punkt i statsministerens redegjørelse dreide seg om rusreformen. Her forutsetter sjølsagt Senterpartiet at Arbeiderpartiet oppfyller det som er nedfelt i rusreformens del én, nemlig at det skal legges fram en del to, som omhandler Jahre-utvalgets forslag til virkemidler for politiet i narkotikapolitikken. Det holder ikke å si at narkotika skal være straffbart. Politiet må også ha verktøy til å håndtere dette straffebudet.

Statsministeren kom også inn på klimapolitikken i sin redegjørelse. Regjeringen har varslet at det kommer en klimamelding i vår, og Senterpartiet er spent på de

forslagene som kommer i den meldingen. Vi kommer til å følge det nøye.

Senterpartiets linje burde være kjent. Vi mener klimapolitikken må være jordnær, realistisk og kostnadseffektiv. Det må letes etter løsninger som virker i praksis, og som det brede lag av folket vil godta og oppmuntre. Vi må sette oss klimamål som oppfyller våre mål etter Parisavtalen, men som ikke bidrar til urealistiske forventninger om hva det er mulig og økonomisk sett rimelig å gjøre. Å prøve å løse klimaspørsmålene med avgifter utover det som allerede er fastsatt, enten for folk flest eller for bestemte næringer, har igjen og igjen vist seg å være en uklok linje. Det skaper folkelig motstand, og det kan bidra til en reduksjon i aktivitet i viktige næringer for Norge. En slik avgiftslinje vil svekke hele legitimiteten til klimapolitikken.

Mange i dagens debatt kommer til å legge vekt på at vi lever i en mer urolig verden, og det er et faktum. President Trumps nye linje i handelspolitikken skal vi sjøl sagt ta på stort alvor. Den amerikanske presidentens handelspolitikk er et paradigmeskifte. Det kan også innebære en mer transaksjonell politikk mot handelspartnere for å presse fram handelspolitiske gevinster eller forhandlinger på andre politiske områder. Det kjenner vi ikke fullt ut ennå.

I en slik situasjon gjelder det å ha orden i eget hus. Vi må sørge for en likevekt i handelsbalansen med USA, vi må ha en pågående politisk dialog med USA, og vi må styrke vårt bidrag til NATO-alliansen. Nå bør vårt mål være å komme opp i 3 pst. av BNP til forsvar så raskt som mulig. Vi bør også ha et godt og ordnet forhold til landene rundt oss, enten det er EU-landene, Storbritannia, Sveits eller andre EØS-land. Likevel bør vi heller ikke bli servil overfor noen, og de utfordringene handelskonflikter kan skape, bør ikke brukes som et påskudd for å få i gang en helt annen debatt, nemlig debatten om norsk EU-medlemskap.

Jeg startet med å vise til Senterpartiets nye rolle i det politiske landskapet. Vi kommer til å forvalte vår opposisjonsrolle med stort alvor. Vi kommer til å bidra til å ta vare på de gode tingene vi i denne perioden har bygd opp sammen med Arbeiderpartiet i regjering, og med SV som budsjettpartner. Jeg varsler også klart våre hovedprioriteringer framover: Vi kommer til å prioritere kampen for trygghet, enten det er internasjonalt, nasjonalt eller lokalt. Vi kommer til å stå vakt om mekanismer som sikrer nasjonal kontroll i viktige spørsmål for norske borgere og norsk næringsliv. Vi kommer til å fortsette vårt arbeid med å styre norsk distriktspolitikk etter ønsket om å ta hele landet i bruk. Vi kommer til å bruke den innflytelsen våre 28 mandater i Stortinget har, til å prege vedtakene i denne salen i løpet av den vå-

ren som kommer, og gi velgerne et tydelig alternativ å stemme på ved høstens valg.

Presidenten [11:21:44]: Det blir replikkordskifte.

Rune Støstad (A) [11:22:01]: Her om dagen besøkte jeg en av Norges største industriparker. Raufoss Industripark har 75 bedrifter, 3 000 ansatte, en omsetning på 15 mrd. kr og en eksport på 95 pst. Både på Raufoss og mange andre steder i landet møter jeg urolige bedriftsledere som er bekymret for den usikkerheten som nå skapes rundt EØS-avtalen. Arbeiderpartiet skal være en garantist for EØS-avtalen. Den sikrer over 400 000 norske arbeidsplasser, gir forutsigbare rammevilkår og er avgjørende for eksportnæringen vår. Senterpartiet vil avslutte EØS-avtalen og erstatte den med andre handels- og samarbeidsavtaler. Derfor spør jeg: Hva er det Senterpartiet har forstått som hundrevis av eksportbedrifter og bedriftsledere ikke forstår?

Marit Arnstad (Sp) [11:22:59]: Det er helt riktig at vi ikke er veldig glad i EØS-avtalen, men vi aksepterer at et flertall i Stortinget har vedtatt den. Av og til når vi diskuterer EU i denne salen, lurer jeg på om flertallet her i salen aksepterer at folk i Norge to ganger har sagt nei til EU-medlemskap. Det stiller jeg som et åpent spørsmål.

Vi mener også at mangelen på vilje til å utfordre EØS på områder der det er viktig for Norge, er bekymringsverdig, og energipolitikken er et slikt område. Energipolitikken er et område der en faktisk bør våge å utfordre EU, fordi vår kraftpolitikk atskiller seg så sterkt fra EU-landenes politikk fordi vi blir prisgitt at Tyskland legger ned et titalls atomkraftverk, og vi får en prissmitte inn i det norske markedet vi ellers ikke ville ha fått. Vi skaper vanskeligere vilkår for kraftkrevende industri og veldig mye vanskeligere vilkår for småbedrifter og næringsliv i Sør-Norge, nettopp på grunn av den prissmitten som kommer fra Europa.

Rune Støstad (A) [11:24:01]: Jeg vet ikke helt om bedrifter og ansatte blir mer beroliget av svaret, men jeg kan prøve på nytt. I Oppland Arbeiderblad skriver ledelsen ved Raufoss Industripark: «Vi kan legge ned hele Raufoss om dere koddet med EØS-avtalen.»

I samme avis sier ledelsen at bare det å reise tvil rundt EØS-avtalen skaper usikkerhet blant internasjonale eiere og kunder. På Raufoss har de flere store aktører, bedrifter, med utenlandske eiere, og de leverer bildeler til hele Europa. Industrimiljøet på Raufoss ber rett og slett om at EØS-avtalen ikke blir satt i spill for å posisjonere seg framfor stortingsvalget. Jeg spør Senterpartiets parlamentariske leder en gang til: Hva vil hun si til

bekymrede bedriftsledere og ansatte om den usikkerheten som nå har oppstått?

Marit Arnstad (Sp) [11:25:03]: Senterpartiet har bestandig ment at vi skal ha gode handelsforbindelser med våre naboland og med Europa, og for så vidt også med Storbritannia. Det er deler av EØS-avtalen jeg ikke har noe problem med, men jeg må si at jeg reagerer sterkt på den serviliteten overfor EØS-avtalen som framvises i denne salen av Arbeiderpartiet og Høyre, at de ikke på noe område våger å utfordre EØS-avtalen, når den faktisk begrenser vårt handlingsrom. Den serviliteten er jeg ikke så sikker på at norske bedrifter heller ønsker, i alle fall ikke de bedriftene i Sør-Norge som nå har betalt høye strømpriser i flere år, og ikke kraftkrevende industri, som var en del av samfunnskompromisset, og som skulle ha sin del av verdiskapingen knyttet til kraftpolitikken. De sitter i dag igjen med nesten ingenting, mens kraftbransjen tar hele overskuddet. Altså: Vi må tenke energipolitikk på nytt, og vi er nødt til også å våge å utfordre EU på det området.

Erlend Svardal Bøe (H) [11:26:10]: Først må jeg få ønske Senterpartiet velkommen tilbake i salen som opposisjonsparti. Det tok ikke så veldig lang tid å venne seg til den rollen.

Representanten oppsummerte Senterpartiets tre år i regjering. For næringslivet har det vært tre år med uforutsigbarhet og herjing med norskeide bedrifter: plutselige og kraftige skatteøkninger og mer byråkrati og skjemavelde. EØS-avtalen, som sikrer oss tilgang til det viktigste markedet for eksportbedriftene våre, har blitt satt i spill. Det har Senterpartiet bidratt til, i en tid der vi opplever mer usikkerhet i verden, og der vi har behov for mer verdiskaping for å klare å sikre landets framtidige velferd.

Da må jeg få lov til å spørre: Hvorfor klarer ikke Senterpartiet, verken i posisjon eller i opposisjon, å gi den forutsigbarheten norskeide bedrifter trenger for å kunne skape flere arbeidsplasser, som vi trenger i årene framover?

Marit Arnstad (Sp) [11:27:09]: Jeg takker for velkomsten til salen, men jeg har vært her hele tida, i tre og et halvt år, og har hatt et utall av debatter for Senterpartiet. Jeg synes på en måte at det går litt i den samme plata fra Høyre. Det er riktig at vi for to år siden var i en ekstraordinær økonomisk situasjon, og vi var nødt til å innføre noen midlertidige skatter. En del av de skattene stemte Høyre faktisk for. Det som gjaldt den midlertidige skatten på vannkraft, stemte Høyre for, og nå later de som de ikke har stemt for. Det er den samme plata også når det gjelder verdiskaping og næringsliv. Vi har ønsket oss stabile forutsetninger når det gjelder selskaps-

skatten. Vi holder avgiftene nede i motsetning til Høyre, som jo øker avgiftene også for næringslivet. Vi har bl.a. sørget for bedre infrastruktur for næringslivet ute i distriktene, slik at de lettere kan komme til markedet med sine varer og på en billigere måte. Det var noen eksempler på ting jeg synes er viktig.

Erlend Svardal Bøe (H) [11:28:07]: Når vi før jul ser i en undersøkelse at kun 3 pst. av små og mellomstore bedrifter ønsker å fortsette med bl.a. Senterpartiet og Arbeiderpartiet i regjering, vil jeg si at det er et hakk i plata for den forutsigbarheten representanten her snakker om. Det er ikke sånn at norskeide bedrifter er noe man bare kan kaste mellom veggene. Uforutsigbarheten fortsetter med Senterpartiet i opposisjon. I regjering stemte Senterpartiet f.eks. ja til elektrifisering av Melkøya – et prosjekt som sikrer viktige industriarbeidsplasser i olje- og gassnæringen – men med en gang Senterpartiet er ute av regjeringen, er flisa snudd på hodet, og nå skal en altså stoppe prosjektet. Det er ikke forutsigbarhet i det hele tatt, og det skaper stor usikkerhet for norsk olje- og gassnæring. 30 pst. av prosjektet er ferdigstilt, og det er for lengst tildelt en rekke kontrakter til norskeide bedrifter for flere milliarder kroner.

Da blir spørsmålet til Senterpartiet: Hva tenker en om konsekvensene av å stoppe et så viktig prosjekt som skaper den typen arbeidsplasser, for bedrifter som LNS på Andøya, Polarkonsult i Harstad og Yara i Alta? Hvorfor vil en ikke gi de bedriftene forutsigbarhet i det prosjektet?

Marit Arnstad (Sp) [11:29:16]: Jeg kan forsikre representanten om at jeg overhodet ikke vil kaste bedrifter rundt omkring – tvert imot. Jeg ønsker at norske bedrifter, små og store, skal få lov til å utvikle seg videre.

Når det gjelder Melkøya, tror jeg vi må erkjenne at en av de tingene vi ikke har klart å komme i land med, er å skaffe nok ny fornybar kraft innen 2030. Dersom en ikke gjør det, mener jeg en må ha et åpent sinn og være villig til å sette seg ned og drøfte hvordan prosjektet skal gå videre, for det er ikke i verken regjeringens, Stortingets eller Equinors interesse at folk i Finnmark og Nord-Troms skal få mye høyere strømpris enn det de har vært vant til. Det vil også skade næringslivet i Finnmark og Nord-Troms. Vi har en felles interesse av å sette oss ned og se på hvordan det er mulig å utvikle Snøhvit Future framover uten at det bidrar til ekstremt mye høyere priser for bedrifter og folk i Finnmark og Nord-Troms.

Himanshu Gulati (FrP) [11:30:20]: I sitt alternative budsjett for 2021, altså sitt siste alternative budsjett, foreslo Senterpartiet å kutte matmomsen med 2,8 mrd. kr, et nokså fornuftig forslag. Noen måneder

senere, da de kom inn i regjering, mente Senterpartiets egen finansminister, Vedum, at dette var en dårlig idé som ikke ville hjelpe vanlige folk.

Nå er Senterpartiet igjen ute av regjering. Jeg lurer derfor på hva de vil mene nå. Vil de gå tilbake til det de mente før de mente det var en dårlig idé, og selv fremme et matmomskutt i Stortinget, eller står de fortsatt på det de mente i regjering – hvor de for øvrig mente at elektrifisering av Melkøya var en god idé, men kutt i matmoms var en dårlig idé?

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Marit Arnstad (Sp) [11:31:03]: Jeg tror at dersom Fremskrittspartiet noen gang skulle komme i regjering – det håper jeg egentlig ikke, men hvis de skulle gjøre det – vil de også erfare at det man gjør når man får et regjeringsskifte, er å forhandle en regjeringsplattform. Da er det regjeringsplattformen som er styrende for det arbeidet som skjer i regjering. Heller ikke Fremskrittspartiet kommer til å få hele sitt alternative budsjett eller partiprogram inn i noen regjeringsplattform, dersom de skulle komme i regjering. Slik er det for alle parti. Slik har det vært for Senterpartiet, slik kommer det også til å være for Fremskrittspartiet hvis de – gud forby – skulle komme i regjering.

Senterpartiet er opptatt av gode betingelser for å prøve både å redusere matprisene og også øke matproduksjonen i Norge. Det er viktig for oss, og vi ser stadig etter virkemidler for å kunne gjøre det. Vi er redd for at vi ved å redusere matmomsen slik dagligvaremarkedet er i dag, ikke vil klare å kontrollere det på en slik måte at det faktisk reduserer prisen til forbrukerne, men at vinninga heller går opp i spinninga gjennom den konsentrasjonen og den kjedemakten man har i dagligvarebutikkene.

Presidenten [11:32:11]: Presidenten vil anmode representanten om ikke å påkalle høyere makter ved senere anledninger.

Marit Arnstad (Sp) [11:32:18]: Det skal jeg ikke gjøre!

Birgit Oline Kjerstad (SV) [11:32:30]: Fyrst vil eg ynskje Senterpartiet velkomen tilbake til Stortinget som eit konstruktivt opposisjonsparti.

Eg oppfattar at Senterpartiet og SV deler mykje av analysen om at mange norske arbeidsplassar kan vere trua dersom vi koplar oss endå mykje sterkare til EUs enorme kraftmarknad. Det har auka innteninga til kraftprodusentane sine eigarar, men tilknytninga til EUs energimarknadssystem, med mykje uregulerbar kraft, har gjeve svært uføreseielege prisar. Mange spør seg: Kvi-

for skal vi måtte kjøpe tilbake vår eiga kraft i ein børsmarknad der ustabil pris og spekulasjon for å maksimere profitt er styrande?

Vil Senterpartiet samarbeide med SV om kraftpolitikken for å få nødvendige systemendringar som gjer det føreseieleg for folk og industri, med norsk politisk kontroll over krafta og prisdanninga?

Marit Arnstad (Sp) [11:33:31]: Senterpartiet vil se på og vurdere alle forslag som kan føre til en bedre retning i norsk energipolitikk. Jeg tror det er det tidss skillet vi nå har kommet til, at hvis vi fortsetter denne strømpolitikken, og hvis vi også tilslutter oss EUs energiunion – som Høyre og Arbeiderpartiet ønsker – kommer vi for alltid til å ha tapt den muligheten til å ha kraft, og særlig vannkraften, som konkurransefordel i det norske og nordiske markedet.

Vi skal vurdere alle gode forslag til å få en ny kraftpolitikk. Det er klart det er vanskelig å stå her og nå og si ja eller nei til forslag, men vi stiller med et åpent sinn.

Sofie Marhaug (R) [11:34:22]: Arkitekten bak energiloven av 1990 kom som kjent fra Senterpartiet og bidro til å liberalisere kraftpolitikken i Norge. Da Ola Borten Moe hadde ansvar for det, hadde Tyskland allerede begynt å diskutere utfasing av kjernekraftverk, så jeg kjenner ikke helt igjen hele fortellingen om fortiden.

Jeg skal ikke dvele mer ved snøen som falt i fjor og i 1990, men i stedet rose Senterpartiet for å være konsekvent i energispørsmålet og i forholdet til EU. Der er Rødt helt enig med Senterpartiet. Rødt er også enig i den kritikken Senterpartiet fremmet mot norgesprisen på strøm, at den ikke tar et oppgjør med de grunnleggende problemene med kraftpolitikken.

Litt i forlengelsen av det i stad har jeg et spørsmål: Er det aktuelt for Senterpartiet å ta mer av kraften av børs, f.eks. med en makspris (presidenten klubber) for hvor mye produsentene kan ta (presidenten avbryter) ...

Marit Arnstad (Sp) [11:35:27]: Energidebatten blir ofte en lek fram og tilbake om hvem som først gjorde noe galt, og hvem som har ansvaret for hva. Det kan en jo drive med, til et visst punkt, men jeg synes at en også skal se litt framover. Jeg tror at vi er nødt til å ha en ny dynamikk i energipolitikken. Vi er nødt til å skape nye allianser i energipolitikken. Jeg tror også at etter stortingsvalget til høsten må velgerne ha sagt tydelig fra hva de ønsker når det gjelder energipolitikken. Det er mitt ønske, for jeg tror at vi må få utformet en energipolitikk der vi tar vare på det konkurransefortrinnet vår fornybare energi har vært, og bør være også i framtiden.

Vi er opptatt av flere forslag. Problemet med denne norgesprisen er at den ikke tar tak i det underliggende problemet med systemet og strukturendringene. Derfor

er Senterpartiet skeptisk til den, men vi er faktisk også skeptisk til makspris, fordi en fjerner alle insitamenter til å spare energi.

Sveinung Rotevatn (V) [11:36:45]: Etter at Senterpartiet forlét regjeringa, har Arbeiderpartiet gjennomført ei – i alle fall retorisk – nyorientering, både i utgreiinga vi diskuterer, og elles. Då er det særleg tre område som er peika ut, der ein no skal få ein ny kurs. Det er at ein seier at regjeringa skal verte meir klimavenleg, meir byvenleg og meir Europa-venleg. Det er interessant i seg sjølv, både fordi analysen tydelegvis då er at der har ein vore på feil kurs – det er eg einig i – men det er også ein implisitt kritikk av Senterpartiet. Ein seier jo at her er det Senterpartiet som har vore problemet, eller pådrivaren, alt etter korleis ein vel å sjå det.

Då er det interessant at det er eitt område regjeringa ikkje peikar ut for nyorientering, og det er skattepolitikken og næringspolitikken, som etter mi meining er noko av det som har gjort regjeringa mest upopulær, ikkje minst ute i dei små og mellomstore bedriftene i landet. Då seier ein vel eigentleg at her er det ikkje Senterpartiet som har vore problemet eller pådrivaren for høgare skattar.

Då er mitt spørsmål: Vil Senterpartiet no i Stortinget jobbe for eit lågare skattetrykk, ikkje minst for bedriftseigarane i landet?

Marit Arnstad (Sp) [11:37:52]: Jeg leser ikke for mye inn i at det kan være litt ulik vektlegging i en redegjørelse fra statsministeren, og jeg velger ikke å se på det som noen form for implisitt kritikk. Vi ser med spenning fram mot klimameldingen. Vi ønsker en jordnær, praktisk og kostnadseffektiv klimapolitikk, som folk også kan være med på. Det som er problemet med klimapolitikken nå, er å skaffe legitimitet og oppslutning i det brede lag. Vi er opptatt av bypolitikk. Vi har ingenting imot at en flytter statlige arbeidsplasser fra Oslo sentrum og ut i bydelene, det synes jeg høres ut som et godt forslag. Slike ting er helt utmerket.

Når det gjelder skattepolitikken, er det klart at vi og Arbeiderpartiet har det til felles at vi vil sikre en lav og stabil selskapsskatt. Der er jeg veldig usikker på hva som kommer til å skje på borgerlig side framover, hvis de skulle få makt. Senterpartiet er veldig opptatt av å holde avgiftsnivået nede. Avgifter rammer så usosialt for folk, uavhengig av inntekt. Det ikke å la avgiftsgaloppen få ryke i veg opptar Senterpartiet. Jeg er ikke så sikker på om det opptar Venstre.

Presidenten [11:38:59]: Replikkordskiftet er omme.

Sylvi Listhaug (FrP) [11:39:16]: Statsministeren sa i sin redegjørelse at han vil se framover. Han vil at folk

skal glemme det som har skjedd de siste tre og et halvt årene. Det skjønner jeg, for de lever med konsekvensene av den politikken som er ført, og den politikken som skal videreføres. Regjeringen har fått nye fjes, men det er den samme politikken.

La oss stille spørsmålet: Har folk flest i Norge fått det bedre med Arbeiderpartiet i regjering? Svaret er nei. Det kuttes i kjerneoppgaver over hele landet. Skoler legges ned. Det legges ned sykehjemsplasser. Det kuttes i helse-tjenester. Det rammer dem som trenger bistand aller mest. Dette skjer samtidig som sløsingen fortsetter på område etter område som aldri var en del av den grunnleggende velferdsmodellen vår.

Ta innvandring: Vi bruker altså over 30 mrd. kr på innvandring og integrering. Danmark bruker til sammenligning 3,7 mrd. danske kroner. Ta bistand: Budsjettet nærmer seg 60 mrd. kr. Hvis vi bare hadde fulgt FNs anbefaling på 0,7 pst. av BNI, hadde vi spart 13 mrd. kr. Byråkratiet fortsetter å vokse. Den ene dagen klager man på høye boligpriser, den neste dagen kommer det nye reguleringer som øker prisene ytterligere, og sånn holder man på.

Så var det denne statskapitalismen som skal videreføres. Det hentes inn stadig mer skatt med den ene hånden, spesielt fra norskeide bedrifter, og med den andre hånden deles det ut mange titalls milliarder kroner på rene gamblingprosjekter innenfor grønn industri – havvind, batterifabriker, karbonfangst og -lagring osv. Det er denne sløsingen med skattebetalernes penger Fremskrittspartiet vil stoppe. Vi skal ta tilbake respekten for folkets penger.

Aldri har staten vært rikere enn under Støre-regjeringen, men folk har ikke fått det bedre. Nesten én av fem husholdninger er definert som økonomisk utrygge. Prisene på mat, drivstoff, strøm – på nesten alt mulig av varer – har økt. Sverige, som ikke har én krone i oljeinntekter, har redusert avgiftene og har lavere priser på drivstoff enn vi har.

Så kommer statsministeren med valgflesk noen måneder før valget: norgespris på strøm – i oktober. Hvorfor ikke bare innføre det raskere hvis det er sann at man mener dette er en god løsning? Vi er parat til å støtte forslaget, og jeg er sikker på at det er flere partier i salen som ønsker å gjøre det.

De fleste sammenlignbare land har hatt rentekutt. Norge er et av de siste som ikke har hatt det. Nei, Norge trenger ikke bare et nytt mannskap. Norge trenger en ny politikk med et sterkt Fremskrittsparti i spissen, som reduserer matmomsen og drivstoffavgiftene, som kutter skattene for vanlige folk, slik at flere kan leve av egen inntekt, og som tar tilbake kontrollen på kraftpolitikken og sikrer at folk ikke betaler mer enn 50 øre for strømmen. Koster den fem øre, skal man betale fem øre.

Har norske bedrifter og verdiskapere fått det bedre med denne regjeringen? Svaret er nei. Jeg kan ikke huske et så kraftig raseri fra dem som skaper verdier, som mot den sittende regjeringen. Skatter er innført og økt kraftig over natten. SSB-tall viser at det er full vekstbrems i antall bedrifter, og vi må tilbake til etter finanskrisen i 2009 for å finne en tilsvarende flat utvikling. Det er lav og fallende produktivitetsvekst i Norge sammenlignet med hos våre handelspartnere, og investorene rømmer Oslo Børs. Verdiskapere flykter i hopetall ut av Norge – 500 nordmenn med store verdier, faktisk over det også, har flyttet til Sveits siden 2022, og rundt åtte av ti arbeidsplasser som skapes nå, er offentlige arbeidsplasser.

Hva er regjeringens reaksjon når man nevner dette? Det er at det er svartmaling. Nei, det er ikke svartmaling. Dette er fakta. Derfor trenger Norge ikke bare et nytt og annet mannskap. Man trenger ny politikk, og man trenger et sterkt Fremskrittsparti, som kan stoppe grønne industriprosjekter og heller kutte skatter og avgifter for næringslivet, og som kan avbyråkratisere og stimulere til verdiskaping heller enn å hindre det.

Har syke mennesker fått det bedre med denne regjeringen? Svaret på det er også nei. Ventelistene har økt kraftig, og av ideologiske grunner fjernet man fritt behandlingsvalg, noe som rammet enkeltmennesker forferdelig. Helse Midt-Norge innførte Helseplattformen, til tross for store advarsler til sittende regjering og til Stortinget, som stemte ned vårt forslag om å stanse det. Det rammet aller mest i Helse Møre og Romsdal, der man har en knekt økonomi og de lengste køene, men det rammet også hele Midt-Norge. Statsråd Vestre kommer med stadig nye paniske utspill: Nå skal det ordnes opp, altså – etter valget – ordnes opp i de problemene man selv har skapt de første tre og et halvt årene. Norge trenger ikke bare et nytt mannskap. Man trenger en ny politikk med et sterkt Fremskrittsparti, som kan gjeninnføre fritt behandlingsvalg og ta alle gode krefter i bruk for å hjelpe syke, sikre våre innbyggere tilgang på de samme medisinene vi ser at andre får, og skrote Helseplattformen og de regionale helseforetakene for å sikre mer penger til pasientbehandling og mindre til byråkrati.

Har eldre, pleietrengende mennesker fått det bedre med denne regjeringen? Nei, tvert imot, det kuttes i tjenestene, det bygges knapt sykehjemsplasser, og Eldreombudet ble lagt ned. Ikke noen gruppe er mindre prioritert under denne regjeringen enn de eldre, og det var symptomatisk da statsministeren ikke engang nevnte de eldre i sin tipunksredegyørelse i går. For Fremskrittspartiet er testen på om vi er et godt velferdssamfunn, måten vi tar vare på dem som har bygd dette landet, på. Mange har det bra og får godt stell og god pleie, men for mange får mangelfulle tjenester og står i sykehjemskø.

Statsministeren sier ofte en ikke kan sette en krone brukt på havvind opp mot eldreomsorg. Selvsagt kan en det. En kan ikke bruke én krone to ganger. Når en velger å bruke 35 mrd. kr på havvind, er det penger en heller kunne brukt til å bygge sykehjemsplasser og løse behovene til dem som har bygd dette landet. Norge trenger ikke bare nytt mannskap, men ny politikk med et sterkt Fremskrittsparti i spissen, som ikke prioriterer havvind, men eldreomsorg, og som gjør at staten overtar finansieringsansvaret.

Under Støre-regjeringen har ungdoms- og gjengkriminaliteten økt kraftig. Så kan vi stille spørsmålet: Har svenske gjengkriminelle fått det bedre under denne regjeringen? Svaret er dessverre ja. De er nå etablert i alle landets politidistrikter, og politiet har i flere år ropt alarm om utviklingen. Det er ikke mer enn litt over ett år siden statsministeren i denne salen sa at svenske tilstander hørte hjemme i Riksdagen i Sverige, ikke i det norske Stortinget. Arbeiderpartiet har åpnet politikontorer der det knapt finnes kriminalitet, og så har de redusert antallet politifolk ellers. Det settes ned utvalg, og man følger situasjonen nøye i stedet for å ta tak i det som skjer.

Nei, Norge trenger ikke bare et nytt mannskap, men en ny politikk og definitivt et sterkt Fremskrittsparti, som skal beskytte samfunnet mot de kriminelle, enten de er under eller over den kriminelle lavalderen. Vi kan ikke akseptere at 14-åringer i f.eks. Bærum dreper 26 år gamle mennesker uten at det får konsekvenser. Vi må ha bevæpning av politiet. Vi må ta i bruk ansiktsgjenkjenning og objekts-gjenkjenning på grensene, og vi må få på plass visitasjonssoner. Det er jeg glad for at det ser ut til at flertallet i denne salen ønsker, og at vi kan få det på plass, slik det er gjort i Danmark av sosialdemokratene der. Det skal vi nå forhåpentligvis også få til i Norge.

Støre-regjeringen har styrt Norge i 1 211 dager. Resultatet er at veldig mye har gått i gal retning. Jeg har bare nevnt litt av det nå. I dag er det 214 dager igjen til valget, og så prøver man å innbille velgerne at man nå endelig skal rydde opp i alle disse problemene – problemer de til og med har vært med på å skape selv – med samme politikk, men bare med nye ansikter. Man må nesten være en del av pampeveldet i Arbeiderpartiet og LO for å tro på dette.

Statsministeren snakket om trygghet, men har skapt det motsatte i tre og et halvt år. Fremskrittspartiet vil ta tryggheten tilbake, gi folk mer frihet, la dem beholde mer av egne penger og sikre en verdig omsorg. Vi vil stoppe sløsingen og begynne å prioritere kjerneoppgaver. Norge får dessverre ingen ny kurs med Arbeiderpartiet, bare med et sterkt Fremskrittsparti, som prioriterer det viktigste først.

Presidenten [11:49:16]: Det blir replikkordskifte.

Bjørnar Skjæran (A) [11:49:23]: Representanten Listhaug er leder for det klart største partiet på borgerlig side, og opp gjennom hele denne flommen av retorikk vi har hørt nå, er det også et parti som snakker om å være til for folk flest. Folk flest blir syke innimellom. Det er influensa, omgangssyke, en skulder eller en rygg som nekker. Da er det verken lett eller rett å gå på arbeid. Derfor har vi full lønn under sykdom i Norge – det var Arbeiderpartiet som tok initiativet. Det gir trygghet når sykdom treffer.

Nå har Fremskrittspartiet i sitt partiprogram sagt at de i større grad vil «ansvarliggjøre den enkelte arbeidstaker ved korttidsfravær». Jeg vil gi representanten Listhaug en mulighet her og nå til å svare: Hva betyr dette helt konkret for den enkelte arbeidstaker?

Sylvi Listhaug (FrP) [11:50:18]: Jeg vil anbefale representanten Skjæran å se på det siste programutkastet som ble sendt ut til vår organisasjon – la oss starte der. Der slår vi veldig klart fast at man skal få betalt under sykdom. Samtidig er vi bekymret for det økende sykefraværet, og jeg synes det er rart hvis ikke Arbeiderpartiet deler den bekymringen.

Det kan også være at de økte helsekøene har en del av skylden for at folk er syke. Hvis man – slik mange opplever på Arbeiderpartiets vakt – må vente enda lenger for å få operert skulderen eller få hjelp med det som måtte plage en, må man være hjemme lenger enn hvis man hadde fått behandling og kunne gå tilbake på jobb. Det verste er at det er ledig behandlingskapasitet i det private som ikke benyttes for å få folk tilbake på jobb.

Jeg oppfordrer representanten til å lese det siste utkastet, og jeg er sikker på at han finner mye interessant der.

Bjørnar Skjæran (A) [11:51:19]: Selv om Fremskrittspartiet ganske så forutsigbart har justert på programforslaget sitt, har vi jo registrert den massive kampanjen mot sykelønnen som har foregått på borgerlig side. Der har Fremskrittspartiet, i hvert fall fram til siste utkast, villet ramme dem som får influensa, omgangssyke eller «rydderensel», mens Venstre vil ta fra langtidssykmeldte titusenvis av kroner. Det kunne være interessant å høre hvordan representanten Listhaug ser for seg det naturlige kompromisset for partiene på høyresiden, når vi også ser hvor hardt NHO har kjørt denne saken. Eller sagt på en annen måte: Hvem tror representanten partiene kan enes om å ramme, hvis man skulle komme i posisjon til å forhandle om en regjeringsplattform?

Sylvi Listhaug (FrP) [11:52:05]: Jeg håper at Fremskrittspartiet får mye innflytelse i en slik prosess. Da skal vi i hvert fall sørge for å sikre at de som er ansatt rundt omkring, får lønn under sykdom. Samtidig vil jeg

også si at det må gjøres en jobb for å prøve å få ned sykefraværet og ta grep som gjør at vi faktisk kan lykkes med det. Jeg mener det er viktig å få ned helsekøene, og jeg mener det er riktig å ta i bruk all den private kapasiteten som er, for at folk kan bli friske og gå på jobb i stedet for å sitte hjemme og heve sykelønn mens man står i en sykehuskø.

Det jeg synes er rart, er at Arbeiderpartiet ikke har gjort mer for å få ned sykefraværet, og at man heller ikke har greid å få på plass en IA-avtale. Det var i hvert fall noe man greide i forrige runde. Her føler jeg altså på mange måter at Arbeiderpartiet har mer å svare for enn det Fremskrittspartiet har.

Bjørnar Skjæran (A) [11:53:04]: Jeg hører at representanten Listhaug prøver å snakke seg bort fra det som egentlig var temaet for det jeg ønsket å utfordre på. Man kan undres over hvor mye disse ordene er verdt. Ser vi litt tilbake, husker jeg ganske godt at før Fremskrittspartiet gikk inn i regjering, garanterte man at alle bomstasjoner i Norge skulle fjernes, vi skulle slutte å kreve inn bompenger. Det er fortsatt sånn at den norske rekorden Solvik-Olsen og Fremskrittspartiet har på bompenger, nok kommer til å bli stående i lang, lang tid. Det var også sånn at man gikk til krig mot byråkratiet og gikk ut av regjeringen etter at det var blitt flere tusen flere statlige byråkrater i Norge.

Spørsmålet til representanten Listhaug er: Hva er det særskilte som gjør at det skal være mulig for folk å feste lit til Fremskrittspartiets valgflesk denne gangen?

Sylvi Listhaug (FrP) [11:53:54]: Jeg møter stadig næringsliv og folk som kjører bil, som sier at de var så fornøyd med den innsatsen Fremskrittspartiet gjorde på samferdselsområdet. Det er knapt bygd mer vei i moderne tid enn det som skjedde da vi satt og styrte. Det de også sier, er at de ønsker at vi skal komme tilbake, for de ser at når det kommer en Arbeiderparti-ledet regjering, blir infrastruktur nedprioritert. Vi ser at antall ulykker har økt, og vi ser at togene vel står mer enn i hvert fall jeg kan huske på svært lenge. Belæringer fra Arbeiderpartiet på samferdsel synes jeg altså er forholdsvis freidig.

Jeg kan også si at i motsetning til Arbeiderpartiet, som bare øker bompengetakstene rundt omkring, fjerner vi en rekke bomstasjoner. I Møre og Romsdal fjerner vi bompenger for over 1 mrd. kr, vi fjerner faktisk alle bomstasjoner. Dessverre har Arbeiderpartiet, Høyre og andre partier nå gjeninnført det i bl.a. Ålesund.

Trond Helleland (H) [11:55:11]: Norge trenger en ny regjering. Vi trenger forutsigbarhet for verdiskaping, vi trenger lavere skatter, og vi trenger muligheten til å eksportere produktene våre til europeiske land – vi

trenger EØS-avtalen. På rød-grønn side er Rødt, SV og Senterpartiet beinharde motstandere av EØS – de vil gamble med norske arbeidsplasser. På ikke-sosialistisk side er alle partier for EØS-avtalen.

Representanten Listhaug representerer Møre og Romsdal, et stolt eksportfylke der det er fisk, maritim næring, møbler og annet som blir eksportert.

«EØS-avtalen sikrer norsk adgang til EUs indre marked, og er av vital betydning for norsk næringsliv. Det er viktig med forutsigbarhet og klare regler for handel i EØS-området.»

Dette er et godt sitat fra Fremskrittspartiets nye forslag til program. Høyre og jeg er 100 pst. enig. Likevel står det litt lenger ned at en skal reforhandle EØS-avtalen.

Hva mener Fremskrittspartiet? Skal vi satse på EØS-avtalen, eller skal vi gå en usikker framtid i møte?

Sylvi Listhaug (FrP) [11:56:21]: Først må jeg si at det er fantastisk gledelig at så mange bruker tid på å lese vårt partiprogram. Det setter jeg veldig stor pris på.

EØS-avtalen skal ligge fast. Det er riktig som representanten sier, jeg kommer fra et av de desidert beste eksportfylkene i hele landet. Jeg treffer bedriftseiere og ansatte stadig vekk når jeg er der oppe, og de understreker hvor viktig denne avtalen er. Derfor er Fremskrittspartiet og Høyre helt enig i at den er viktig som et grunnlag for næringslivet vårt.

Likevel er det slik at deler av denne avtalen er problematisk. Et av de områdene Norge sliter med, som også EU-land for så vidt har utfordringer knyttet til, er eksport av ulike velferdsordninger. Det er at man kan komme til Norge, familien kan være igjen i hjemlandet, og likevel har man krav på velferdsordninger som er verdt ganske mye mer i en del av disse landene, spesielt før kronen ble så svak. Dette mener vi at vi må se på.

Trond Helleland (H) [11:57:25]: Jeg er enig i at det er mye vi må se på, og det er mye vi kan utfordre EU på. Da må man ha en aktiv europapolitikk. Da EØS-avtalen ble inngått, var det tolv EU-land som forhandlet fram en EØS-avtale med sju land som sto utenfor, og som var i EFTA. Nå er det 27 land i EU, og så er Norge alene. Sylvi Listhaug sa i sitt innlegg at det er for mye sløsing. Vil det ikke være sløsing med norske ressurser å skulle bruke tid på og gå løs på en full reforhandling av EØS-avtalen, når EØS-avtalen er det som sikrer næringslivet i Møre og Romsdal, som sikrer Kongsberg-industrien, og som sikrer norsk næringsliv muligheten til å selge sine produkter? Vil det ikke da være sløsing å bruke tid og krefter på å reforhandle en avtale som fungerer glimrende for norsk næringsliv?

Sylvi Listhaug (FrP) [11:58:26]: Jeg synes ikke det er sløsing å ivareta norske interesser på en bedre måte. Jeg

synes tvert imot at det er en god investering. Det er mye rundt det EU holder på med, som bør bekymre flere enn Fremskrittspartiet. Vi ser f.eks. at Europa er i ferd med å tape konkurransekraft og har gjort det over veldig mange år, både mot USA og mot Kina. Hvorfor gjør man det? Jo, fordi man i EU er veldig opptatt av å lage nytt regelverk, regulere og legge begrensninger istedenfor å innovere og legge til rette for utvikling. Det er bl.a. det Draghi-rapporten peker på. Derfor er jeg glad for at vi nå ser en dreining i EU, der man begynner å våkne og se at det vi driver på med, er selvskading. Det håper jeg skjer i Norge også, at man våkner og ser at klimapolitikken vår er selvskading, at vi legger om kursen slik at vi kan få økt utvikling.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:59:44]: Det er interessant å sitte og følge med på Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre, som liksom skal danne grunnlaget for en eventuell regjering styrt av Sylvi Listhaug eller Erna Solberg. Jeg husker at sist Listhaug var statsråd, var Fremskrittspartiet de ivrigste av alle for å få meldt Norge inn i ACER. Hennes nåværende nestleder, Terje Søviknes, var statsråd og brukte mye makt for å lage en allianse av Fremskrittspartiet, Høyre, Miljøpartiet De Grønne og Arbeiderpartiet for å melde Norge inn i ACER.

Da jeg hørte tidligere statsminister Erna Solberg for i dag, var hun veldig tydelig på at man må gå gradvis og raskt inn for flest mulig EU-direktiver, hele tiden, og var kritisk til at dagens regjering ikke har gjort det. Mitt eneste spørsmål er: Kan Fremskrittspartiets leder garantere at hun ikke vil innføre fjerde energimarkedspakke i Norge?

Sylvi Listhaug (FrP) [12:00:45]: Jeg må si at det er like interessant å følge Arbeiderpartiet og Senterpartiet, som nå er gått ut av regjering. Jeg tenkte da representanten Skjæran i stad snakket om denne skilsmissen, at det ofte er sånn at man prøver å samarbeide godt av hensyn til barna, mens her virker det som at man løper av gårde for å ta avstand fra de resultatene man sammen har skapt. Det er interessant.

Når det gjelder ACER, er vi helt tydelig på at vi ikke ønsker å innføre den fjerde energimarkedspakken. Vi har også fremmet et forslag som ligger til behandling nå, der Stortinget får anledning til å stemme over dette forslaget. Det er vår helt tydelige posisjon, og noe vi selvfølgelig kommer til å ta med oss inn i eventuelle forhandlinger. Det er fordi vi mener at å ivareta norske interesser er viktig, og at vi ikke er tjent med å koble oss tettere til et dysfunksjonelt europeisk energisystem.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:01:47]: Listhaug pleide å like å si at hun var en politiker som kalte en

spade for en spade, men her spadde hun bare bort spørsmålet istedenfor å gi et svar. Det jeg spurte om, var: Kan hun garantere dette hvis Fremskrittspartiet sitter i regjering? Vi i Senterpartiet sa nei, vi blir ikke med på å gi mer makt til EU sånn som Fremskrittspartiet gjorde da de styrte. De ga aktivt makt til EU, og det var deres statsråd som gjennomførte den prosessen, med stor entusiasme.

Det enkle spørsmålet er: Vil Fremskrittspartiet kunne gi en garanti for at de ikke igjen vil ha en statsråd eller være en del av en regjering som overfører mer makt til EU på energiområdet? Da får vi høre om Listhaug klarer å kalle en spade for en spade, eller om det blir mest mulig ull. Kan hun garantere at Fremskrittspartiet ikke skal gi mer makt til EU på energiområdet, eller får vi en repri-se fra det vi så i 2018?

Sylvi Listhaug (FrP) [12:02:41]: Representanten Vedum, som kommer fra gård, vet vel forskjellen på greip og spade, selv om det ikke høres sånn ut her. Jeg er veldig tydelig på at vår politikk ligger fast. Vi ønsker ikke å innføre fjerde energimarkedspakke.

Vi vil nå overlate til velgerne å sette sammen det nye Stortinget. Jeg håper virkelig at de nå ønsker en ny kurs, og at de ikke ønsker mer av det samme. Jeg skjønner at representanten Vedum ønsker å gå ut av regjering noen måneder før valget når man ser dårlige målinger og er avslørt på alle de løftene man ga, men jeg tror nok ikke at velgerne er så lett lurte. Vi skal være tydelig på vår politikk, enten det gjelder energi, innvandring, der vi skal stramme til, eller justis, der vi skal ha flere folk og bedre regelverk. Mange områder er viktig for oss, og vi skal få fram vår politikk og være tydelig på det.

Marian Hussein (SV) [12:03:50]: I sin innledning fortalte representanten Listhaug at våre naboland har begynt å sette ned renten, og at det burde vi også gjøre. Et av våre naboland som har lyktes med å sette ned renten, er Sverige, og de har en arbeidsledighet på 7,1 pst. Det er et av landene i Europa med høyest arbeidsledighet, kun overgått av Spania og Hellas.

Det jeg lurte på, er: Hvordan ser representanten fra Fremskrittspartiet seg tjent med at vi – med hennes økonomiske framstilling – hadde hatt en situasjon i Norge med enda høyere arbeidsledighet, hvor flere gikk ledig, og hvor man skal gi mer i skattelette til de én prosent rikeste, istedenfor faktisk å holde igjen også for den gruppen?

Sylvi Listhaug (FrP) [12:04:54]: Det er litt vanskelig å forklare et parti som ikke forstår at man må skape verdier før man kan dele dem, om sammenhengene i politikken. Vi ser nå at veksten i antall bedrifter har bremsset kraftig opp, og vi ser en god del tegn, som jeg gikk igjennom på talerstolen, som bør være et varsko for alle

i denne salen når det gjelder utviklingen i det private næringsliv.

Det er Norges Bank som setter renten – heldigvis for det, sånn må det fortsette å være – men det som kunne vært gjort, er f.eks. at SV kunne bidratt til at momsen på mat kunne settes ned, at drivstoffavgiftene kunne settes ned. Man kunne sagt at ingen skal betale mer enn 50 øre for strømmen. Da ville man påvirket inflasjonen gjennom at den da gikk ned – det har vi fått til svar fra Finansdepartementet – og bidratt til at det kanskje kom et rentekutt tidligere. I stedet har SV støttet en politikk som har gjort at stadig flere i Norge har fått vansker med å få endene til å møtes.

Sofie Marhaug (R) [12:06:09]: Fremskrittspartiets leder startet sitt innlegg med å si at Arbeiderpartiet ikke liker å snakke om fortiden. Mitt inntrykk er at i energipolitikken er heller ikke Fremskrittspartiet så glad i å snakke om ACER-minister Søviknes, som fortsatt er nestleder i partiet, om utenlandskablene Tord Lien var med og godkjente, eller om den avtalen partiet signerte med Tyskland i 2015.

Det er fortiden. Nåtiden og framtiden handler om hva slags konstellasjon vi egentlig får etter valget. På noen meningsmålinger har de partiene som er mot fjerde energimarkedspakke, flertall. Likevel klarer ikke Listhaug å svare på spørsmålet fra Vedum om hun kan garantere at de vil bruke et sånt flertall, heller enn å gå i kompaniskap med Høyre. Det holder ikke å svare med standup-komikk. Listhaug er nødt til å svare på spørsmålet om Fremskrittspartiet kan garantere at de ikke vil sitte i en regjering som innfører EUs fjerde energimarkedspakke.

Sylvi Listhaug (FrP) [12:07:12]: Jeg håper virkelig vi får en ny konstellasjon etter valget, og at Rødt ikke har noe innflytelse på politikken da heller. Det ville vært skummelt, f.eks. for olje- og gassnæringen, der vi ser at flere på venstresiden ønsker å stikke kjepper i hjulene for den viktige næringen.

Vi kommer til å gå til valg på at vi ikke ønsker å innføre en fjerde energimarkedspakke. Jo større Fremskrittspartiet blir, jo større er sannsynligheten for at vi får mye gjennomslag for politikken vår. Derfor er det opp til velgerne å sette sammen Stortinget til høsten. Likevel: Skal jeg gi i hvert fall ett løfte, er det at Rødt ikke under noen omstendighet skal gis noe makt i en regjeringssposisjon hvis Fremskrittspartiet får noe å si, selv om vi selvsagt kan samarbeide på noen områder i noen saker der vi har like meninger. Norge trenger en ny kurs og definitivt ikke mer av den medisinen vi nå har fått i tre og et halvt år, snart fire år.

Presidenten [12:08:10]: Replikskordskiftet er omme.

Kirsti Bergstø (SV) [12:08:28]: Lihkku sámi álbmot-beivviin! Gratulerer så mye med samefolkets dag, og gratulerer til statsminister Støre med ny regjering og nytt mannskap. Jeg må også få takke Senterpartiet for samarbeidet vi har hatt med dem som regjeringsparti, og ser fram til videre samarbeid fra Stortinget, særlig for å få mer politisk kontroll over kraften.

Det var et kjent grunnlag statsministeren presenterte i går, med å si at man fremdeles skal styre på Hurdalsplattformen, og at budsjettavtalen mellom Senterpartiet og SV står fast. Så ser vi også nå at det løftes opp noen prioriterte saker. Da jeg så dem, og hørte gjennomgangen av dem, fant jeg det litt underlig at statsministeren i sin tale løftet opp behovet for brede forlik og bredest mulig flertall. Det er en sterk enighet om at vi må ha det i spørsmålet om hjelp og støtte til Ukraina, til frihetskampen der, i forsvarsforliket, men hvis arbeidspartiregjeringen skal trygge folk og bygge samfunn, er det ikke tilfeldig hvilken vei flertallene må gå. De må gå mot rød-grønn side.

Nettopp det er noe av det SV har drevet fram i forhandlinger med regjeringspartiene tidligere, og vil gjøre med regjeringspartiet nå, og som har gitt veldig tydelige resultater, ved at mange i Norge har fått noe mer å leve av. Enslige minstepensjonister har fått 10 000 kr mer i året nå enn før SV forhandlet fram det resultatet. Vi vet at studenter, sosialhjelpsklienter og folk med lave utelster har fått en større trygghet – på ingen måte nok, men absolutt mer enn de ville hatt om vi ikke hadde tatt kampen for de menneskene i budsjettforhandlingene. Det er jo det som har noe å si, hva man kan betale med når sluttsummen på kassalappen blir større, når regningene øker, og når økonomien kjennes mindre trygg.

Da vet vi at politikk virker. Bare for 2023 anslår SSB at den økte barnetrygden gjorde at 5 700 færre unger nå vokser opp i fattige familier. Det er bra. Det er grunnleggende positivt. Det hadde aldri kommet på plass med mindre SV hadde stått på kravet og løftet barnetrygden i forhandling etter forhandling. Regjeringen har aldri prioritert det selv, det er SV som har kjempet det gjennom. Det ser vi på område etter område, for vi vet at barnetrygden er noe som virker hvis målet er både å sikre økonomien til barnefamiliene, at man har en basisinntekt som skal gå til bukser og brød, uavhengig av familienes inntekt, helse eller livssituasjon, og også sikre dem som har aller minst. Vi vet at det er det mest effektive hvis målet er å bekjempe barnefattigdom.

I tillegg har vi fått til en stor og viktig SFO-reform, der alle ungene har gratis tid fra 1. til 3. klasse på SFO, noe som er kjempepopulært. Nå er det veldig mange flere som er med, som ikke må gå hjem mens de andre blir igjen og er med på leken. Vi har klart å øke bemanningen, både i SFO og i barnehagen, og vi vet at det betyr fle-

re titalls tusen for økonomien til barnefamiliene å ha gratis velferdstjenester, som SFO. Det viser hvordan vi tar behovet for å styrke økonomien og tryggheten til folk på alvor.

Det har vi også gjort i starten vår på tannhelsereformen, der over en halv million unge mennesker nå fortsetter å gå til tannlegen fordi de har råd til det, istedenfor å slutte idet det offentlige har sluppet dem. Nå kan vi fortsette å styrke tannhelsen til folk, og vi gir oss aldri før alle er sikret at det ikke koster mer å gå til tannlegen enn til fastlegen. På denne måten viser vi hvordan vi sikrer trygghet i oppvekst, trygghet i hverdag og trygge fellesskap i landet vårt – gjennom nettopp å prioritere det.

Vi skal på ingen måte stoppe der. Ingen skal vokse opp i fattigdom, verken eldre, unger eller andre. Det er veldig tydelig at både den gamle og den nye regjeringen er helt avhengig av SV for å nå målene de har satt for både samfunn, fellesskap og miljø – for forslagene som virkelig virker, har aldri kommet på bordet av seg selv.

Jeg ser også at den nye regjeringen vil styrke klimamålet og endelig nå dem. Det er vi veldig glad for. Da er det også viktig å minne om at det var SV som i forhandlingene sist høst dro regjeringen i riktig retning, og i én budsjettforhandling fikk kuttet tiden for å nå klimamålene med fem år, fra 2040 til 2035. Det viser at konkret politikk virker.

Jeg ser fram til å få en industrimelding. Vi vet at dagens industriarbeidere er morgendagens klimaarbeidere. Mange er det allerede. Jeg ser også fram til en strategi for leverandørindustrien, for flytende havvind. Det er noe SV har jobbet fram og trukket regjeringen med på. Det handler om at vi ikke vil elektrifisere sokkelen gjennom å tappe landkraften, men gjøre det gjennom flytende havvind, som vi vet vil bli viktig for leverandørindustrien, for verftene våre, for å gripe nye industrielle muligheter. Samtidig som vi skal bygge samfunnet og bygge flere grønne arbeidsplasser, må vi kutte utslipp, fordele mer rettferdig og ta vare på naturen vår.

Jeg ser at veldig mange av de forslagene som trekkes opp nå, er drevet fram av SV i forhandlingene. Jeg er glad for at sliterordningen i folketrygden er med, kompetanse-reformen i industrien, en mer praktisk og variert skoledag, større grep for Oslofjorden og utslippskutt i industrien. Samtidig nevnes det at Husbanken skal styrkes, og husleielovutvalget vi fikk på plass, skal følges opp, bare for å nevne noe. Da bør det også være veldig tydelig i hvilken retning man bør søke samarbeid, og hvilket flertall som faktisk kan sørge for at man driver fram en politikk som reduserer, og ikke øker forskjellene, og som kutter utslippene – et flertall som kan sikre sykelønnen vår, sikre trygghet ved sykdom, enten man er litt syk over en kort periode eller står i fare for å bli ufør.

Vi legger en del forslag på bordet i dag vi mener vil trekke politikken i riktig retning. Jeg vil derfor avslutte

med å ta opp SVs forslag, men også ta opp noe flere har vært inne på i debatten i dag, nemlig at vi lever i en mer utrygg verden, en mindre stabil verden, som selvfølgelig rammer andre hardere enn oss. Det rammer dem som står i de verste klimaendringene, de hardeste krigshandlingene, det rammer mennesker i Ukraina som står på i sin frihetskamp, og mennesker i Palestina. Vi ser at volden eskalerer på Vestbredden, men også at Trump nå tar til orde for et Gaza uten palestinere og for noe så ekstremt kontroversielt som etnisk rensing, og mener at man kan sende palestinerne til de landene som nå har anerkjent Palestina, som om det var det vi mente med den handlingen.

I en veldig urolig verden er det ekstra viktig hvilke venner vi har, hvem vi allierer oss med, og ikke minst om vi våger å tenke selv og stå på egne bein. Derfor har SV tatt til orde for å løse forbindelsene til USA noe og heller styrke samarbeidet mot det nordiske, for vi ser at det som har vært en sikkerhetsgaranti, nå er en sikkerhetsutfordring, når en amerikansk president faktisk truer Grønland og truer allierte.

Jeg vil gi statsministeren en oppfordring og en mulighet til i sin innledning å svare ut de oppsiktsvekkende initiativene som har kommet, fra både det israelske og det amerikanske lederskapet, og høre om han vil avfeie, fordømme og ta sterkt avstand fra det Trump nå tar til orde for, etnisk rensing av Gaza, et Gaza uten palestinere, og stå konsekvent opp mot en ustabil mann i Det hvite hus, for folkerett og for et fritt Palestina.

Presidenten [12:17:59]: Representanten Kirsti Bergstø har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Olve Grotle (H) [12:18:46]: SV snakkar ofte om verdiskaping, men gong på gong ser vi at dei trekkjer regjeringa til venstre og bort frå politikk som faktisk skaper verdiar. Partiet stemmer for høgare skattar, fleire reguleringar og aukande kostnader for bedrifter. Dei seier dei er for næringsutvikling, men alltid med ein fot på bremsen. La oss vere ærlege: Når SV snakkar om næringslivet, handlar det nesten alltid om nye skattar eller avgifter, eller at staten skal bestemme satsingsområde, retning og tempo og aller helst sitje i førarsetet sjølv.

Støre-regjeringa er avhengig av SV for å få fleirtal, og vi ser konsekvensane: mindre stabile rammer for bedriftene, svekt investeringsevne og ein næringspolitikk som gjer det dyrare å satse i Noreg. Mitt spørsmål er difor enkelt: Vil SV trekkje regjeringa endå meir mot venstre i næringspolitikken?

Kirsti Bergstø (SV) [12:19:39]: Man må skape for å dele, men også dele for å skape. Det er f.eks. noe som er tydelig langs kysten, der fordeling av fiskekvotene har

alt å si for hvor mye fisk som landes, og hvor mange arbeidsplasser vi ser i kystsamfunnene. Det har mye å si for jordbruket om man klarer å ta hele landet i bruk og ha produksjon i hele landet, der det er grunnlag for det.

Vi tar til orde for en aktiv næringspolitikk og for en infrastruktur som gjør det mulig å drive næring. Det er også en av grunnene til at vi sier det nå er helt avgjørende å få mer styring over kraften vår, prioritere den til innbyggere og kraftkrevende industri og sørge for at vi tar mer demokratisk kontroll, for målet må være å eksportere kraften i form av produkter fra kraftkrevende industri og ikke bare ut på et marked.

Olve Grotle (H) [12:20:41]: Ja, la oss dra mot kysten. Havbruksutvalet la stor vekt på at vi må legge til rette for ein berekraftig vekst i havbruksnæringa. Havbruksnæringa meiner det same, og det ser det også ut til at regjeringa gjer. SV har i denne perioden vore mest oppteke av å skattlegge næringa og leggje hinder for vekst og utvikling. Mitt enkle spørsmål vil då vere: Vil SV også ha ein berekraftig vekst i havbruksnæringa vår?

Kirsti Bergstø (SV) [12:21:11]: SV vil at vi skal ta et oppgjør med det som er utfordringer i havbruksnæringen knyttet til både lus, rømming og avfall. Det handler rett og slett om at villaksen nå er truet. Elver måtte stenges sommeren som var, og det er store miljøutfordringer som ikke er løst.

Vi tror ikke at god næringspolitikk er å kaste penger etter dem som har mest fra før. Jeg registrerer at samtidig som oppdrettsnæringen er tydelig på at de opplever de nye skattene som tyngende, er det brukt langt over 100 mill. kr på kampanjer for å få snudd politikken og for å få kutt i formuesskatten. Det viser jo at det finnes penger. Ser vi på tallene, går det godt også der. Derfor må vi tenke bærekraft, men også bærekraft i samfunnet, i form av mer rettferdig fordeling.

Olve Grotle (H) [12:22:11]: Spørsmålet mitt var relativt enkelt. Både havbruksutvalet, næringa og også regjeringa har uttalt spesifikt at ein ønskjer berekraftig vekst i denne næringa. Dette spørsmålet, om SV går for og ønskjer ein berekraftig vekst for den kanskje viktigaste distriktsnæringa vår, svarte representanten ikkje på. Eg tillèt meg difor å stille spørsmålet på ny: Ønskjer SV ein berekraftig vekst i havbruksnæringa vår?

Kirsti Bergstø (SV) [12:22:45]: Først må næringen bli bærekraftig, og så kan vi snakke om vekst. Her er det viktig at man faktisk tar grep for å forhindre rømming, som har vært og er et stort problem, lakselus og lus i anleggene, som er en stor utfordring, og også avfall, som vi vet er med på å fortrenge kystfiskere fra områdene. Det er et viktig arbeid, som SV ikke kan ta alene, og som vi

inviterer til bredt samarbeid på, for å få en mer bærekraftig oppdrettsnæring. Det er nødt til å skje for at ikke villaksen vår skal bli ytterligere truet.

Jeg er veldig skeptisk til eksperimentene knyttet til torsken og oppdrett der. Det er ikke ved å ha mer i merder at vi får bærekraft. Det er ved å ta på alvor de utfordringene som faktisk finnes, at vi kan sikre og trygge den næringen for fremtiden.

Marius Arion Nilsen (FrP) [12:24:00]: I går hørte vi statsministeren ta til orde for forsterkede klimamål i sin tale. Parlamentarisk leder tok opp det samme opp her i dag. Med tanke på at selv ikke SV rakk hånden opp og trodde at man kunne nå klimamålene i 2030 – det var det kun Støre som gjorde – blir dette enten et nytt, kostbart bomskudd, eller så planlegger nå Arbeiderpartiet å sette store deler av oljefondet på spill for å nå sine klimamål.

SV har enda mer ambisiøse klimamål. De har fattet et mål om 70 pst. klimakutt innen 2030. Man har oppnådd 9 pst. klimakutt så langt. 46 pst. gjenstår på fem år. Med en liten arbeiderpartiregjering blir det veldig interessant nå å høre fra SV: Planlegger man nå å stå steilt og bombastisk på at disse pengene må komme på plass, koste hva det koste vil, for å nå de neste 46 pst. med kutt innenlands?

Kirsti Bergstø (SV) [12:25:03]: Hadde SV hatt flertall alene, hadde jeg rukket opp hånden da jeg ble spurt om det og sagt: Yes, visst kan vi nå klimamålene! Det er ikke tilfellet, men vi gjør ting som virker, og det vi fikk til sist budsjettforhandling, viser nettopp det. Det viser at vi klarer å få på plass grep som kutter utslippene i industrien, og på den måten også sikrer industriarbeidsplassene og hjørnesteinsbedriftene våre for fremtiden. Det er en aktiv politikk, som jeg vil forsvare og være en pådriver for.

Det jeg ikke vil forsvare, er politikken representantens parti fremmer om å skulle kjøpe klimakvoter, som vi vet innebærer først og fremst å satse på omstilling i andre land, i stedet for grep i sitt eget. Jeg ønsker at vi skal omstille industrien, sikre arbeidsplasser i Norge, ikke investere i omstilling i EU-landene.

Marius Arion Nilsen (FrP) [12:26:00]: Jeg takker for svaret. Jeg kan betrygge SVs representant med at Fremskrittspartiets klimapolitikk er basert på fakta, kunnskap og realisme. Det er derfor det blir så interessant å diskutere en del av disse andre klimamålene og klimatiltakene.

For å nå 55 pst. har Miljødirektoratet anslått at man trenger 34 TWh til med kraft innen 2030. SVs mål på 70 pst. vil bety vesentlig økte krav. SV foreslår også å stanse leting etter og utvinning av olje, og man ønsker

en omstilling og utfasing av olje og gass. Så man vil kvitte seg med inntektene, og man har et helt ekstremt energibehov. Jeg er bare en enkel elkraftingeniør, så det kan være jeg ikke forstår dette helt, men det hadde vært veldig interessant om representanten nå kunne forklart litt nærmere hvordan man rent de facto skal nå disse veldig ambisiøse målene – og da gjerne sammen med Arbeiderpartiet.

Kirsti Bergstø (SV) [12:27:05]: Er det noe jeg har repekt for, er det elkraftingeniører. Det er med fagarbeidere og med dyktige folk dette landet bygges. Det har vi også muligheten til å gjøre når det gjelder fornybar energi, men på en måte som tar vare på natur, og som er en klok samfunnsbygging. Derfor har vi bl.a. tatt til orde for at det er mulig å ha solkraftanlegg på tak i parkeringsbygg i byer, der byggene står, og som ikke går på bekostning av natur. Vi har sagt at det er viktig å drive med energisparing og energiøkonomisering og å effektivisere energien vi har i dag, at man må oppgradere anlegg, men også satse på ny industri knyttet til flytende havvind, som er bra for verftene, som er bra for leverandørindustrien, og som også kan kutte utslipp ved å elektrifisere sokkelen, i stedet for landkraften, som bør brukes til helt andre formål.

Guri Melby (V) [12:28:21]: Denne vinteren har kanskje vært den dårligste perioden for natur i Norge på så lenge jeg kan huske. Vi har behandlet en naturmelding, der Stortinget i praksis har åpnet for å bygge ned mer natur. Vi har en regjering som har åpnet for petroleumsaktivitet i sårbare områder i Trænarevet, og vi har en regjering som også vil åpne vernede vassdrag for kraftutbygging. Alt dette kunne ha sett annerledes ut dersom SV hadde brukt vippemakten sin i Stortinget annerledes, f.eks. ved å gå inn i regjering da de hadde muligheten. I dag har SV først fremmet og så trukket en haug med såkalte løse forslag, som alle ville ha blitt nedstemt, i likhet med den naturpolitikken SV, og for så vidt også Venstre, egentlig har. Mitt spørsmål til SV er om partiet angrer på at de ikke gikk i regjering, når vi ser de konkrete resultatene av deres selvvalgte utenforskap.

Kirsti Bergstø (SV) [12:29:21]: Jeg er enig i at veldig mye kunne vært annerledes med SV i regjering, men for SV er det politikken og ikke posisjonene som er avgjørende. Da vi så at det ikke var mulig å få Arbeiderpartiet og Senterpartiet med på en politikk som virker for faktisk å få ned utslipp, ta vare på mer natur, få ned forskjellene og styrke fellesskapet – det som trengtes i Norge, og som fremdeles trengs – valgte vi å bruke vår makt fra Stortinget, i opposisjon, til å drive fram den politikken. Jeg er ganske stolt over det vi har fått til. Vi har fått en

satsing på mer skogvern, myr, restaurering av myr, vi har fått en helt ny satsing på regnskog, som vi vet har mye å si både for utslipp og for arter. Vi har også fått på plass helt konkrete utslippskutt, og vi har stoppet mineralutvinning på havbunnen. Jeg håper at Venstre vil være med på å garantere at de også vil gjøre det hvis de kommer i en vippeposisjon etter valget – på samme måten som Lofoten, Vesterålen og Senja er sikret.

Presidenten [12:30:22]: Replikordskiftet er omme.

Sofie Marhaug (R) [12:30:43]: I forrige stortingsvalg sto minst hundre mandater på Stortinget bak et skifte, med mål om mindre forskjeller og kanskje et slags ønske om å bygge samfunnet nedenfra. Likevel har folk flest fått mindre å rutte med, og mange opplever også å ha mindre de skulle ha sagt.

Venstresidens rolle er å skape og sikre demokratisk, nasjonal kontroll over viktige samfunnsområder – som kraften – og at folk flest sitter igjen med mer etter at strømregningen er betalt.

Regjeringens strømbuud kommer etter tre år med kortslutning i kraftpolitikken. På den ene siden er det en klar fallitt. Arbeiderpartiet ville ikke ta grunnleggende grep for å endre systemet, der norsk vannkraft smittes av europeisk gass, ja, noen dager til og med europeisk kull, i stedet for at vi bestemmer prisene selv. Dette skjer gjennom den europeiske strømbørsen.

Heller ikke denne gangen var det aktuelt å bruke reservasjonsretten i EØS-avtalen. Som Fellesforbundets leder Jørn Eggum tidligere har uttalt: «Det var i hvert fall ikke dette jeg hørte da Gro Harlem Brundtland sa at vi kan legge ned veto mot alt vi vil.»

Senterpartiet gikk ut av regjering på ikke å lykkes med å gjøre noe med strømprisene og kraftsystemet, selv med sin sterkeste oppslutning på 25 år. Heller ikke SV har oppnådd grunnleggende resultater i forhandlingene om strøm. Fra vår posisjon utenfra har Rødts resultater også begrenset seg til å drive fram mindre justeringer i strømpolitikken.

Samtidig er det nå nye takter. Arbeiderpartiet har snudd etter lenge å ha nektet for at de skyhøye strømprisene skyldes prissmitte fra utenlandskablene. Etter å ha tviholdt på en argumentasjon om at demokratiet ikke kan ta kontroll over strømprisene, kom Arbeiderpartiet med forslaget om norgespris – en politisk bestemt fastpris. Arbeiderpartiet sier også at de ikke vil innføre store deler av EUs fjerde energimarkedspakke, verken i denne eller i neste stortingsperiode.

Selv om kontroll over kraften er på moten igjen, kommer det lovlig seint, og det er fortsatt langt igjen. Det trengs nemlig et oppgjør med prissmitte og strømbørsen. En makspris på strøm ville vært dette, i motset-

ning til en maks-strømsstøtte, det regjeringen kaller for norgespris, og som er Fremskrittspartiets politikk i dag.

Vi må løsrive oss fra EUs energiunion, ikke knytte oss enda tettere til det selv regjeringen har begynt å omtale som et dysfunksjonelt kraftmarked. Vi i Rødt er tydelig på vår politikk. Høyre, Venstre og også Miljøpartiet De Grønne vil på motsatt side ha full gjennomføring av hele EUs fjerde energimarkedspakke – og det raskest mulig.

Underveis i tautrekkingen mellom Arbeiderpartiet og Senterpartiet klargjorde Sylvi Listhaug at Fremskrittspartiet ikke gir noen garanti for at de ikke gir etter i forhandlinger etter valget. Som vi hørte i replikkordvekslingen her i dag, kan hun fortsatt ikke gi noen garanti. Vi husker godt at Fremskrittspartiet gikk i spissen med ACER-minister Søviknes for å innføre tredje energimarkedspakke da de satt i regjering.

Vi er i en ny parlamentarisk situasjon. De siste 100 årene har det kun skjedd i tre stortingsvalg at Arbeiderpartiet og Høyre ikke har hatt flertall alene i Stortinget, og nå som Senterpartiet ikke lenger er bundet opp i regjering, står Stortinget fritt til å velge annerledes. Vi trenger ikke være bundet av at Arbeiderpartiet og Høyre finner sammen i sak etter sak.

Rødt vil advare regjeringen mot Stoltenberg I-reprise. Den forrige ettpartiregjeringen Norge hadde, endte med et historisk valgnederlag etter å ha satt Statoil på børs, gjort sykehusene til butikk og sveivet i gang store pensjonskutt. De la seg tettere på Høyre og flyttet seg lenger vekk fra folk flest. Vi må i stedet gå i motsatt retning.

Nå har stortingsflertallet mulighet til å forhindre kutt og nedleggelser av skoler og sykehjem der folk bor. Vi kan tette hullene i velferden og sikre gode og likeverdige velferdstilbud der folk bor, i både by og bygd, og uavhengig av hva de har på konto. Vi kan utfordre helseforetaksmodellen og McKinsey-tankegodset som ligger bak den. Det er ingen grunn til at helsetjenester skal styres etter bedriftsøkonomiske hensyn, framfor det beste for folk og lokalsamfunn. Sykehusene våre trenger ikke være butikk. Stortingsflertallet kan nå velge annerledes.

Vi har nå muligheten til å unngå den tap-tap-tap-situasjonen elektrifisering av Melkøya er – med kraftsluk og høye strømpriser, teppelegging av finnmarksnaturen med vindkraft og kraftlinjer og potensielt nye menneskerettighetsbrudd mot reindriftssamene. I dag, på samefolkets nasjonaldag, må det vekke det ansvaret vi som storsamfunn har for vår urbefolkning. Statsministeren nevnte oppfølging av sannhets- og forsoningskommisjonen. Dette er et åpenbart sted å begynne. Nå er det ikke lenger et stortingsflertall som slår ring rundt dette megalomane prestisjeprosjektet som elektrifisering av Melkøya er.

Det er også et overveldende flertall i det norske folk mot EU. Selv om det på Stortinget fortsatt er et flertall blant det vi kan kalle for EU-positive partier, viser meningsmålingene at dette kan snu. Det er innen rekkevidde at Stortinget kan speile befolkningens standpunkt i et så viktig spørsmål.

Rødt vil stå opp mot EU. Vi fremmer derfor forslag om å endre EØS-loven, i tråd med den islandske, slik at vi setter norske interesser først på viktige samfunnsområder som kraft, jernbane og arbeidsliv, og ikke behandler EØS-avtalen ukritisk som en abonnementsordning på høyrepolitikk. Reservasjonsretten er til for å brukes.

De siste tre og et halvt årene har ikke regjeringen gjort nok for at vanlige folk og deres interesser skal komme først. Den har som regel gått til SV eller høyresiden for å danne flertall, heller enn å levere det lokalsamfunn landet over har bedt om, det pensjonister og strømkunder har bedt om. Derfor har vi fått handlingslammelse og ikke løsninger i møte med økte strømpriser, skole- og nedleggelse og overstyring fra EU.

I stedet vokser Forskjells-Norge. Mektige EU-byråkrater, lakselobbyister og kraftbyråkrater får sette dagsordenen. Folkestyret svekkes. En helt vanlig familie har dårligere råd nå enn for ti år siden. Dette har pågått gjennom skiftende regjeringer, selv om velgerne har ønsket seg det motsatte, og både Arbeiderpartiet og Høyre sier de vil ha små forskjeller.

Heldigvis er ikke tiden for å ta gode og modige valg over. Det er ingen grunn til at vi ikke skal ha visjoner for Norge. Norge er rikt på ressurser som kan brukes til det beste for fellesskapet – særlig når vi ikke prioriterer titalls milliarder på skatteuttak til de største formuene, slik høyresiden vil.

Et av de største hullene i velferdsstaten er tannhelse. Statsministeren varslet i går en helsereform. En reform Norge virkelig trenger, er en ordentlig tannhelsereform. Rødt går til valg på at tennene skal behandles på lik linje med resten av kroppen. Flere partier har gått til valg på å likebehandle tannhelsetjenesten med andre helsetjenester, og det er et flertall på Stortinget for det, men så langt har det manglet politisk vilje til å gå fra ord til handling. Rødt går i spissen for at dette faktisk skal gjennomføres.

Selv om Stortinget har bestemt at pensjonsalderen skal økes, er heller ikke kampen for en rettferdig pensjon over. Rødt skal, sammen med tillitsvalgte i fagbevegelsen, jobbe for en verdig alderdom etter et langt liv i tungt arbeid, for alle butikkmedarbeidere, renholdere, helsefagarbeidere og andre som står i tunge yrker. Vi står opp mot angrepene på sykelønnsordningen, som vil svekke vårt felles sikkerhetsnett og mistenkeliggjøre syke. Vi skal være stolte over arbeid og ha respekt for sykdom.

Vi kan få til et annet flertall etter valget.

Med dette tar jeg opp Rødts forslag.

Presidenten [12:40:48]: Representanten Sofie Marhaug har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Anna Molberg (H) [12:41:05]: Verden har blitt et farligere sted det siste året. Russland fører en mer aggressiv utenrikspolitikk, og de anser seg for å være i varig konflikt med Vesten. Sjefen for Etterretningstjenesten kunne ikke vært tydeligere under gårsdagens presentasjon av de årlige trusselvurderingene. For første gang vurderer norske sikkerhetsmyndigheter det som sannsynlig med russisk sabotasje på norsk jord. I fjor ble det registrert 40 planlagte og gjennomførte russiske sabotasjeaksjoner i Europa. Samtidig gjør partiet Rødt seg klar til valgkamp, og de har lagt fram et utkast til partiprogram hvor det står svart på hvitt at de vil melde Norge ut av NATO.

Det er ingenting som tyder på at Rødt oppfatter hva som skjer rundt oss. Verden er endret, og Rødt går absurd nok til valg på at Norge skal stå alene. Har gårsdagens trusselvurdering gjort inntrykk?

Sofie Marhaug (R) [12:42:08]: Rødt er også bekymret for mange farlige trekk i tiden og autoritære regimer i øst, men vi ser også autoritære tendenser i vest og mange andre steder i verden. I en slik situasjon er vi bekymret, og vi er opptatt av å ta vare på den nasjonale selvråderetten og bygge allianser med våre naboland for et nordisk forsvarssamarbeid, som vi også går til valg på. Vi tror ikke det er lurt å knytte oss enda tettere til et NATO der vi har Viktor Orbáns Ungarn og Erdogans Tyrkia som alliansepartnere, og vi har USAs Trump. Det klart vi er bekymret, og det er nettopp derfor Rødt ønsker å bygge opp det nasjonale forsvaret. Vi ønsker kontroll over kraften, ikke minst med tanke på sabotasjeaksjoner, som representanten nevnte, og vi ønsker tettere samarbeid med våre naboland.

Anna Molberg (H) [12:43:10]: Det er faktisk umulig å ta partiet Rødt seriøst, all den tid de ønsker å melde Norge ut av alliansen som garanterer for vår sikkerhet. Dette handler ikke om å knytte oss tettere opp til NATO eller ikke, dette handler om å være eller ikke være i NATO for Rødts del. Representanten viser til våre naboland, men både Sverige og Finland har allerede valgt sin vei. De meldte seg inn i NATO i rekordfart etter Russlands ulovlige invasjon av Ukraina. Det er NATO som er rammen for nordisk forsvarssamarbeid, ikke en norsk utmelding med egne avtaler på siden. Rødts ønske om NATO-utmelding er ikke bare en utopi, det er direkte i strid med norske interesser. Særlig etter gårsdagens nye trusselvurdering er det bare å forvente at

Rødt endrer kurs, hvis partiet noen gang skal ha et snev av troverdighet i sikkerhetspolitikken.

Sofie Marhaug (R) [12:44:11]: Jeg mener det er troverdig å jobbe for et sterkt nasjonalt forsvar, som er det Rødt gjør, og for samarbeid med våre naboer i sikkerhetspolitikken. Jeg mener også at det er viktig i et demokrati at det faktisk finnes politisk uenighet også i utenrikspolitikken. I den tiden vi lever i, er det viktigere enn før å ta selvstendige nasjonale valg. Det er ikke slik at det som er NATOs interesser, til enhver tid er Norges interesser. Jeg mener det er naivt å legge opp til det Høyre legger opp til i den tiden vi lever i – der Trump prøver å kjøpe Grønland, og så skal vi sette vår lit til den alliansen. Det synes jeg er uklokt, og Rødt synes det er uklokt. Vi mener vi er nødt til å bygge opp og ruste opp det nasjonale forsvaret, et reelt forsvar og ikke et angrepsforsvar som har blitt bygget opp under NATO-alliansen, for det vil sikre norske interesser – ikke å knytte oss enda tettere til USAs Trump.

Presidenten [12:45:14]: Replikordskiftet er omme.

Guri Melby (V) [12:45:34]: Hovedgrunnen til at vi denne uken har fått en ny regjering, er at de to partiene som har styrt Norge i tre og et halvt år, ikke greide å bli enige om noe så grunnleggende som hvordan vi gjør Norge trygt i en svært uforutsigbar verden. En urolig tid krever mer samarbeid og en tydelig politikk. Demokrati, trygghet og økonomi henger uløselig sammen.

Vi har flere ganger kritisert regjeringen for ikke å gjennomføre en tydeligere endring av sikkerhetspolitikken etter Putins fullskala invasjon av Ukraina i 2022. Der våre naboland helt tydelig har valgt tettere samarbeid og tettere allianser, både gjennom NATO og gjennom EU, står Norge på stedet hvil. Det er bare én vei for Norge framover nå. Vi må samarbeide tettere med Europa. Vi må støtte Ukraina på et nivå som ligger mye nærmere det resten av Europa forventer av oss. Vi må ruste opp Forsvaret i et helt annet tempo enn det vi har greid fram til nå, både for vår egen sikkerhet og for å styrke det europeiske beinet i NATO. Vi må sikre at norsk industri og næringsliv ikke kommer i en skvis og blir møtt med en tosidig tollmur og handelshindre, både fra USA og fra EU. Regjeringen sier de håper at EU skal ta hensyn til Norge når EU utformer mottiltak mot amerikanske tollmurer – det er ikke et spørsmål hvorvidt de kommer, men når – men et håp er rett og slett ikke godt nok når det handler om noe så grunnleggende og viktig som dette.

De fleste vet vel hva Venstre mener er den beste måten for Norge å knytte seg til Europa på. Det er vel også et syn som deles av regjeringens statsminister, finansminister og utenriksminister, men det er ikke det jeg skal snakke om nå. Norge kan bli omfattet av handelspolitis-

ke sanksjoner, også fra EU. Det er en reell fare fordi vi har tatt forholdet til EU for gitt i altfor mange år, og fordi Arbeiderpartiet har latt Senterpartiets følelsesstyrte motstand mot EU få styre regjeringens politikk. Vi ser det helt konkret når utenriksministeren sier til DN at regjeringen nå virkelig skal få opp farten med å behandle EU-direktiver. Først nå, helt på tampen av regjeringssperioden, skal de altså sette i gang. Med andre ord: I snart fire år har regjeringen trenert direktiver for å tekkes Senterpartiet. Det finnes ingen annen måte å beskrive det på. Slik er realiteten.

Representanten Rotevatn utfordret Støre på implementering av ren energi-pakken i april i 2024, etter at EUs energikommissær Kadri Simson sendte brev til regjeringen. Der ba EU om at denne pakken ble innført senest 13. august. Støre svarte da:

«Det er ikke slik at en EU-kommisjonær kan sette en dato (...) og si at her skal det og det være gjennomført.»

Samtidig innrømte både utenriksminister Barth Eide og statsminister Støre at en slik holdning kunne føre til sanksjoner fra EUs side.

Det var ingen som tvang regjeringen til å trenere direktiver. Arbeiderpartiet gikk helt frivillig inn i regjering med Senterpartiet, vel vitende om deres holdninger til EU og EØS. Det var ikke et arbeiderparti som tok kampen for verken EU-medlemskap, ren energi-pakke eller for så vidt barn i levekårsutsatte områder i byene våre som satte seg ned med Senterpartiet i Hurdal i 2021. Det var et arbeiderparti som over mange år hadde nærmet seg Senterpartiet i stort og smått. Jeg er stolt og glad, sa Støre da han la fram Hurdalserklæringen, og konsekvensene av den plattformen har vi alle måttet leve med siden da. Senterpartiets utdaterte valgløfter har blitt prioritert opp. Byene har blitt prioritert ned. Lensmannskontorer politiet ikke vil ha, får penger kastet etter seg, mens det kuttes i forskning og høyere utdanning. Prisene og styringsrenten har gått opp, og det samme har skattene og avgiftene fra denne regjeringen. Bedrifter og kapitaleiere fortviler. Mange investerer heller i andre land enn å ta risikoen med en arbeiderpartistyrte økonomi.

Den Arbeiderparti-ledede regjeringen vi har hatt de siste tre og et halvt årene, har ikke forberedt norsk økonomi på de krevende tidene vi er på vei inn i. På den ene siden står vi overfor en global handelskrig som vil ha en direkte negativ påvirkning på vår åpne og eksportrettede økonomi. På den andre siden kommer europeiske allierte framover til å være nødt til å bruke så mye penger på forsvar at vi kan ta et større ansvar for Europas sikkerhet. Da er det viktig at Norge ruste opp Forsvaret vårt. Det har vi sammen forpliktet oss til her i Stortinget.

Budsjettene blir altså ikke romsligere i årene som kommer. Hvis Norge skal opprettholde velferdssamfun-

net vårt slik vi ønsker det, må vi i hvert fall begynne jobben med å styrke konkurransekraften i norsk økonomi, for den jobben har ikke dagens regjering levert på. Jeg synes også det er vanskelig å finne veldig mange konkrete ting i det Støre har presentert de siste par dagene, som vil bidra til at vi ruster oss de neste månedene.

Draghi-rapporten, som EU-kommisjonen mottok i fjor, slår alarm om den manglende konkurransekraften og innovasjonsevnen til Europa sammenlignet med spesielt Kina og USA. Det handler om hvem som skal ha det teknologiske overtaket i verden, og hvor næringslivet i framtiden skal blomstre og vokse. I en verden med økende rivalisering mellom demokrati og diktatur blir kunnskap og kompetanse like viktig som våpen og militærmakt i kappløpet om makt over verdensordenen. I en verden der nye, raskt framvoksende og samfunnsomformende teknologier som kunstig intelligens, kvanteteknologi og bioteknologi er drivkrefter for utviklingen, betyr det mye hvor de nye bedriftene blir skapt, hvor talentene søker seg til, og hvilke spilleregler som skal gjelde.

Jeg skulle virkelig ønske at partiene i denne salen diskuterte situasjonen vi har foran oss, med et like stort engasjement og alvor som vi gjør når vi kommer til seks-sju år gamle EU-direktiver, for dette kommer til å bli en enorm utfordring for Norge i årene som kommer. Det er derfor Draghi-rapporten nå anbefaler en kraftig opptrapping av satsingen på forskning, og landene rundt Norge følger opp. Den svenske regjeringen har nylig varslet at den vil øke forsknings- og innovasjonsbudsjettet kraftig hvert år de neste fire årene. Finland er i gang med et tilsvarende løft og skal øke forskningsinnsatsen til 4 pst. av BNP. De skal sørge for en massiv økning i utdanning av ungdom og av doktorgrader. I høst lanserte Tyskland et nytt initiativ for å hente inn 12 mrd. euro i risikokapital for rask skalering av nye teknologi-bedrifter. Sånn kunne jeg ha fortsatt. Poenget bør være tydelig: Resten av Europa har våknet, men det har ikke den norske regjeringen gjort.

I Norge står ungdom i kø for å ta teknologiutdanning, men studieplassene som skal matche disse interessene, finnes ikke. I Norge har forskningsfinansiering blitt en salderingspost i statsbudsjettet, og vi er snart den siste skansen i Europa som fortsatt har en særskatt på nasjonalt eierskap av bedrifter, altså formuesskatt på arbeidende kapital – en skatt som har blitt doblet av Støre-regjeringen på tre år. Vi har hatt en regjering som har jagd nye teknologiselskaper og investorer ut av landet gjennom skjerpet beskatning og fiendtlig retorikk, for deretter å prøve å sperre dem inne gjennom en ny exitsskatt med tilbakevirkende kraft. Det vi har fått, er et voksende gründeropprør som resultat.

Norge falt nylig ut av topp-20-listen over verdens mest innovative land. I høst kom den årlige rangeringen av ver-

dens beste universiteter og høyskoler. Den viste at Norge er på bunnplassering i Norden, samtidig som stadig flere universiteter fra Kina og andre land utenfor Europa har kommet inn på listen. Hva er så svaret fra regjeringen? Talepunktet er at investeringene er rekordhøye og arbeidsledigheten er lav. Ja, det er sant, men det er jo en situasjon som beskriver nåtiden – en tid der vi lever på den siste og kanskje også største petroleumbølgen – men det sier veldig lite om framtiden. Det er framtiden Draghi-rapporten handler om – om hvordan teknologi, utdanning og forskning, innovasjonspolitikk og sikkerhetspolitikk vil henge mye tettere sammen, og om hvordan vi som samfunn er nødt til å snu oss rundt for å møte det.

I sitt innlegg i går sa statsministeren mye om at vi lever i en urolig verden. Det tydeligste beviset på om han virkelig vil ta grep for å gjøre Norge tryggere, ligger i vår støtte til Ukraina. For at Ukraina skal holde ut i den kampen de nå står i, og ikke minst for at de til slutt skal vinne, er de avhengig av mer hjelp og mer støtte. Politikere i våre naboland ber oss som har hatt kraftig økte merinntekter som følge av krigen, om å gi mer. Hver eneste euro ekstra som kan sendes til Ukraina, betyr mye. Det har vi fått klar beskjed om, og det håper jeg at statsministeren lytter til.

Presidenten [12:54:53]: Det blir replikkordskifte.

Frode Jacobsen (A) [12:55:10]: Jeg synes ofte det er interessant å høre på innleggene til Venstres leder, for å høre både hva hun snakker om, og hva hun ikke snakker om. I sitt innlegg snakket Guri Melby lite om Venstres arbeidslivspolitikk, og det synes jeg hun skulle gjøre, for der er det mye å ta av, og det er mye folk burde være oppmerksomme på. Venstre har en usosial cocktail av forslag som vil ramme arbeidsfolk dersom partiet skulle få makt: avskaffe AFP, avvikle feriepenger på dagpenger, gjeninnføre karensåret for arbeidsavklaringspenger.

Kutt i sykelønnen har vært et tema en god stund og seiler opp som en viktig sak i valgkampen, særlig for partiene på høyresiden. For arbeidsfolk i dette landet er det usikkert hva som skjer dersom det blir en ny borgerlig regjering. Fremskrittspartiet vil sende regningen til busjåfører med influensa, Høyre er uklare på hva de vil, mens Venstre skal gå løs på dem med langtidsfravær og sende en regning på 6 mrd. kr til dem som ikke klarer å ha gradert sykmelding.

Kommer Venstre til å insistere på at det er deres modell for sykelønnsordning som skal få gjennomslag, eller kan Melby gi arbeidsfolk en forutsigbarhet for hvilken sykelønnsordning de kan vente seg, en forutsigbarhet Venstre er opptatt av at alle andre skal ha?

Ingrid Fiskaa hadde her teke over presidentplassen.

Guri Melby (V) [12:56:19]: Det er veldig mange saker jeg kunne tenke meg å snakke om fra Stortingets talerstol, men på 10 minutter må man gjøre et utvalg. Det gjorde vel også statsminister Jonas Gahr Støre, så mitt innlegg har stort sett forholdt seg til hans redegjørelse. Jeg kunne selvsagt ha snakket om sykefravær, for det tror jeg ikke statsministeren snakket noe særlig om. Jeg kan ikke huske at jeg har sett et eneste konkret tiltak for å få ned det rekordhøye sykefraværet i den punktlisten regjeringen har lagt fram, og det synes jeg faktisk er urovekkende.

Vi kan godt være uenige om hva som er de riktige tiltakene for å sørge for at flere blir inkludert i arbeidslivet. Det er først og fremst et problem for de menneskene som blir stående utenfor, men det er også et problem for oss at utgiftene øker så kraftig, og at vi mangler viktig arbeidskraft inn på våre arbeidsplasser. Det at en ny regjering ikke presenterer et eneste nytt konkret, virksomt tiltak for å få ned sykefraværet, synes jeg faktisk er foruroligende.

Frode Jacobsen (A) [12:57:17]: Det er dessverre ingen avklaring der, altså. Det er derimot mer å ta av når det gjelder Venstres fiendtlige arbeidslivspolitik.

I sitt alternative budsjett gikk Venstre inn for å legge alt renholdet i Forsvaret ut på anbud, og samtidig hører vi at de ansatte jubler over igjen å være ansatt i Forsvaret. Med Venstres forslag vil en trygg og forutsigbar arbeidssituasjon for renholdere i Forsvaret bli skrotet over natten. I sitt forslag til budsjett vil Venstre gjøre det dyrere å være organisert når fagforeningsfradraget reduseres fra 8 250 kr til 4 500 kr. I Oslo har Venstre i byråd som en kampsak at de ansatte i butikker og varehandel må jobbe søndager, noe som ikke gir flere ansatte, samtidig som søndagen blir lik alle andre dager, noe verken handelsstanden eller de ansatte ønsker.

Det jeg virkelig lurer på, er hvorfor Venstre nærmest er besatt av å undergrave et organisert arbeidsliv og norske arbeidstakere som er fagorganisert. Venstre går lenger enn Høyre og Fremskrittspartiet i sin iver etter å kutte trygder og undergrave fagbevegelsen. Hva galt har egentlig norske arbeidsfolk gjort Venstre?

Guri Melby (V) [12:58:21]: Som det partiet som var en av initiativtakerne bak trepartsmodellen, som er så viktig for sikkerheten i norsk arbeidsliv, er vi veldig opptatt av å ta vare på arbeidstakeres rettigheter, men vi er også opptatt av at vi skal greie å skape et inkluderende arbeidsliv. Slik det er i dag, ser vi at det er veldig mange som holdes utenfor arbeidslivet av veldig mange ulike årsaker, enten det handler om sykdom, om uførhet eller om folk som har såpass mange hull i cv-en sin at ingen vil ansette dem.

Det denne regjeringen har gjort, er systematisk å gjøre det vanskeligere for folk å komme inn i arbeidslivet, f.eks. ved å gjøre innstramminger i innleieregelverket. Det vi ser nå, er at vi har en kraftig økning i utenforskap, vi har en kraftig økning i sykefravær, og jeg mener faktisk at det er de som ikke er villige til å diskutere tiltak for å få ned det, og for å øke inkluderingen i arbeidslivet, som har et forklaringsproblem.

Ole André Myhrvold (Sp) [12:59:29]: All makt i denne sal, sa Venstres grunnlegger Johan Sverdrup i 1884. Dagens Venstre er et litt annet parti. Nå feiret partiet regjeringssendingen med å la partilederen avbildes med et stort EU-flagg i bakgrunnen. EUs fjerde energimarkedspakke kan ikke komme raskt nok, ifølge Venstre, med krav om isolasjon og fyring i norske hus, utvekslingskapasitet av strøm og inngripen i norske konsesjonsprosesser. Melby redegjorde nå for at EU-kommissær Kadri Simons trusler mot Norge må følges. Det kan virke som om Venstre er blitt et parti der man mener at EU tar bedre avgjørelser enn det norske folk, og at Stortingets makt er blitt plunder og heft.

At Venstre snarest vil ha en ny EU-debatt, har jeg forstått, og det skal vi møte dem på, men: Finnes det fortsatt områder hvor Sverdrups gamle parti mener at makten faktisk bør ligge i Stortinget, og ikke i overnasjonale organer i Brussel?

Guri Melby (V) [13:00:33]: Selv om dette Stortinget også fatter vedtak verken jeg eller Venstre er enig i, vil jeg likevel kjempe for å sitte her i denne sal og være med på å påvirke de beslutningene som tas. Det gjør vi, og jeg skal kjempe for at vi blir enda flere som kommer hit etter valget også.

Det Norge har gjort med vår tilknytningsform til Europa, er at vi har sagt at vi ønsker å gjennomføre det meste av det EU gjør, fordi det er i vår interesse, men vi har ikke sendt en eneste politiker ned dit til å sitte i de rommene der beslutningene blir tatt. Vi har EU-kommisjonen, som består av kommissærer fra alle land, vi har Rådet, og vi har ikke minst Europaparlamentet, med direktevalgte politikere fra alle landene som er med i EU, som sitter der hver eneste dag og jobber beinhardt for å få gjennomslag for de beslutningene de tror på. Jeg skulle ønske at vi i stedet for å ha lobbyister og byråkrater som prøver så godt de kan å påvirke, hadde norske politikere som satt i de salene der beslutningene fattes, og var med på å påvirke dem.

Marius Arion Nilsen (FrP) [13:01:47]: Venstre ønsker Norge inn i EU. Som en følge av det må en kunne anta at de står bak EUs kurs og alle direktiver som nå foreligger, deriblant ren energi-pakken, populært kalt fjerde energimarkedspakke, det reviderte bygnings-

energidirektivet fra 2024 og mer. Beregninger fra NVE viser at det å nå enøk målet på 10 TWh innen 2030 – faktisk satt her på Stortinget – kan kunne koste opp mot 400 mrd. kr, og da snakker vi om 80 mrd. kr i året de neste fem årene. Mange av disse EU-direktivene Guri Melby og Venstre ønsker, vil øke kostnadene vesentlig mer. Dette måtte vi bare klare, sa Guri Melby på Debatten nylig, og derfor er spørsmålet: Hvor skal disse 80 mrd. kr komme fra, og vil Guri Melby og Venstre påby disse tiltakene, gjøre dem lovpålagte?

Guri Melby (V) [13:02:48]: Jeg viser litt til mitt svar på forrige replikk. Det at vi er for norsk EU-medlemskap, betyr ikke at vi nødvendigvis er enig i alt som blir vedtatt i EU, men det betyr at vi mener det er riktig at norske politikere er der og påvirker.

Når det er sagt, er nok Venstre enig i at det aller meste som er i ren energi-pakken, bør gjennomføres, fordi det er politikk som handler om å få mer robusthet i kraftmarkedet vårt, mer energi, mer fornybar energi og å få ned utslipp. Det er ting som vi er veldig for. Når det gjelder det som kan koste penger, f.eks. enøktiltak, er det ingen tvil om at det vil koste en del penger, men spørsmålet er: Hva er alternativet? Alternativet hvis vi ikke kutter i vårt eget strømforbruk, er at vi er nødt til å bygge ut mer energi, eller at vi må la være å utvikle næringslivet vårt. Det er ingen tvil om at noe av det billigste og raskeste vi kan gjøre da, faktisk er å kutte i energibruken.

Andreas Sjalg Unneland (SV) [13:03:58]: I en usikker tid er trygghet viktig, og en av de måtene vi sikrer trygghet på i Norge, er nettopp gjennom sykelønnsordningen. På den måten kan man være syk uten å frykte for at man ikke kan betale husleien. Dersom vi hadde innført samme system som i Sverige, hadde vanlige arbeidstakere kunnet tape flere tusen kroner i året. Det er ikke trygghet. Når Venstre gjentatte ganger tar til orde for å kutte i sykelønnsordningen, kan man lure på om det er kutt som egentlig rammer alle, eller om det er målrettede kutt som rammer dem som trenger tryggheten mest: I NHO har de gode sykelønnsordninger i sine egne arbeidsforhold. Aftenposten, som i lederen har gått ut mot sykelønnsordningen, har selv i sine arbeidsavtaler bedre sykelønnsordninger enn dagens system. Det er vel all grunn til å anta at Venstre har det samme, men det må representanten gjerne avkrefte.

Mener Venstre at det å kutte i sykelønnsordningen er et kutt som rammer andre enn bussjåfører, renholdere og dem som arbeider i butikk, og er det de menneskene som skal få kutt i sin trygghet?

Guri Melby (V) [13:05:04]: Venstres hovedmål er å få ned sykefraværet – og det synet tror jeg for så vidt representanten også deler – for det er et problem for den

enkelte, men også for samfunnet når for mange er syke for lenge. Vi ser at det er en større andel blant dem som har vært syke i over ett år, som ikke kommer tilbake i arbeidslivet.

Vi har tatt til orde for en endring av sykefraværet som gjør at tidspunktet for når man må gå litt ned i inntekt, kommer tidligere, men at man også da kan beholde den inntekten lenger. Mange langtidssykmeldte vil faktisk komme bedre ut med Venstres ordning. Det synes jeg er litt rart at partier på venstresiden ikke snakker om, for alle partiene er jo faktisk for en sykelønnsordning som gjør at man på et eller annet tidspunkt mister litt av godtgjørelsen sin. Det er også SV for. SV er også for at den kuttes ved ett år.

Spørsmålet er ikke om man er for arbeidslinjen, spørsmålet er på hvilket tidspunkt dette skal slå inn, og hva som vil være viktigst for noen av dem som er aller mest uheldig. Det vi har i dag, er en ordning som er veldig lite solidarisk mot dem som er ordentlig langtidsyke, og Venstres ordning vil ivareta dem mye bedre.

John-Peder Denstad (R) [13:06:23]: Som tillitsvalgt bussjåfør i en fagforening med 720 medlemmer har jeg fått en marsjordre: å kjempe for faste ansettelser og sikre ordningen med full utbetaling av lønn fra første sykedag. Venstres forslag om kutt er fiendtlig mot arbeiderklassen, og lykkes høyresiden med kutt, vil det ramme titusenvis av lavtlønte arbeidsfolk i mange bransjer, også bussjåfører – arbeidsfolk i et fysisk yrke som aldri kan ha hjemmekontor.

Friske, opplagte bussjåfører er en forutsetning for at det ikke skjer uønskede hendelser i en bransje med relativt høy risiko. Helt siden 1978 har arbeidsfolk vært trygge på å opprettholde lønna ved sykdom. Ingen blir friskere av å bli fattige. Rødt er derfor fornøyd med at statsministeren i gårsdagens redegjørelse garanterte for sykelønnsordningen.

Til representanten Melby: Vil representanten og Venstre ha syke bussjåfører ute i trafikken som transporterer dem og medpassasjerer?

Guri Melby (V) [13:07:27]: Jeg tror at etter både dette og forrige innlegg er det behov for å presisere at Venstre ikke har tatt til orde for innføring av noe som ligner på svensk modell, med karensgang. Vi mener det er en dårlig idé, nettopp på grunn av det representanten sier, at det er mange som da ikke har mulighet for hjemmekontor, og som har jobber som krever at man møter opp fysisk. Det kan være bussjåfører, det kan være lærere, og det kan være sykepleiere. De blir tvunget til å gå på jobb, mens vi som bare kan ringe og si at vi sitter hjemme og jobber, trenger ikke det. Det er ikke den ordningen Venstre ønsker seg, for det mener vi er en urettferdig og dårlig ordning som kan føre til mer

sykdom i samfunnet. Det vi har tatt til orde for, er det regjeringens eget ekspertutvalg også har foreslått, at man ser på om man kan redusere ytelsene noe etter et halvt år, men beholde dem lenger.

En viktig del av denne ordningen er å få flere til å jobbe delvis. Veldig mange av dem som er syke, har en arbeidsevne. Det er ikke slik at man enten er 100 pst. syk eller 100 pst. frisk. Vi trenger et mye mer inkluderende arbeidsliv for både bussjåfører, sykepleiere, lærere og folk som jobber på kontor, der folk kan bidra med det de kan.

Presidenten [13:08:32]: Replikorkordskiftet er avsluttet.

Rasmus Hansson (MDG) [13:08:53]: Gratulerer med nasjonaldagen til det samiske folk i dag!

Arbeiderpartiet sitter nå alene i regjering fordi statsminister Støre rettet ryggen i et avgjørende spørsmål om klimapolitikk og forpliktende internasjonalt samarbeid med våre naboer. Det skaper forhåpninger til denne regjeringen, for verden har forandret seg brått. Det er slutt på den tiden da Norge kunne rusle rundt med stinn lommebok og drive fredfylt shopping blant venner i hele verden. Vårt største naboland, Russland, styres nå av en masse-morder som blir stadig mer aggressiv, også mot oss. Vår største allierte, USA, er kuppet av en rabiat og uforutsigbar narsissist. Dette er altså ikke tiden hvor vi stenger hyttedøren for å kose oss foran vår egen oljekamin. Nå trenger vi venner, og for å få venner må Norge være en venn som yter noe selv.

Den aller tydeligste måten vi kan vise det på, er å stille opp der hvor det virkelig brenner. Når Putin vil terrorisere oss fra å støtte Ukraina, må Norges svar være å støtte Ukraina mer. Mannen som nå sitter på Norges pengesekk, vår nye finansminister, har jo sagt dette helt tydelig i sin forrige NATO-jobb – vi må støtte Ukraina mye mer, det er den eneste løsningen. Vi har råd til det, og nå gjelder det bare å få se det i praksis.

Mer enn noen gang trenger Norge venner som står for demokrati og solidaritet, både lokalt og globalt, og det er ikke så mange slike rundt omkring i verden. De er stort sett her, blant våre naboland, men de venter også at vi stiller opp og deltar. Akkurat nå skranter Europas sympati med den rike gjerrigknarken som sitter og er seg selv nok oppe i nord. Dette må regjeringen snu hvis det ikke skal bli et alvorlig problem for oss alle.

Den andre overordnede samfunnsoppgaven vår heter som kjent miljø. Hvis vi vil opprettholde fred og velstand, må vi bygge et samfunn med en økonomi som slutter å ødelegge klima og natur. Vi har for lengst vedtatt å gjøre det, men både klimaet og naturen går som kjent fortsatt feil vei. Riksrevisjonen felte en steinhard dom over regjeringens klimapolitikk. Naturmeldingen

regjeringen la fram, skapte fortvilelse. Nå, uten Senterpartiet i ryggsekken, er det mange som venter at en Arbeiderparti-regjering vil mer. Skal statsministeren holde løftet sitt om å se barnebarna sine i øynene, må han levere nå. Enda en uforpliktende klimamelding og enda et slapt klimaforlik vil ikke gjøre jobben. Arbeiderpartiet må komme seg ut igjen av enigheten de inngikk i for-går med Høyre, om å slå hull på selveste vassdragsvernet.

Den veldig gode nyheten er at det ikke er noen motsetning mellom nordmenns hverdagsinteresser og en forpliktende klima- og naturpolitikk. Det er en falsk påstand at solidaritet og god miljøpolitikk gjør oss fattigere. Tvert imot er det solidaritet og god miljøpolitikk som vil sikre at vi fortsatt kan være et samfunn som er rikt på de tingene det er viktig for mennesker å være rike på. Utfordringen er også som kjent muligheten, særlig for dem som har ressurser, og det har jo vi.

Altfor mange unge i dag gir opp framtidshåpet. De finner ingen rolle i fellesskapet, og de faller utenfor samfunnet. Midt i vår store rikdom har vi ikke greid å lage et samfunnsprosjekt som gir mening nok til at folk finner mening i å henge med. Det skaper ikke engasjement at samfunnet setter alle kluter til for å hindre endring. Det er ikke sant at det er farlig eller urettferdig at vi alle må yte noe. Vi trenger et samfunnsprosjekt som løser problemene som må løses, og som skaper nye løsninger – og som derfor også krever noe av oss alle. Da får vi folk med oss.

Norsk næringsliv er fortsatt undertrykt av et gigantisk fossil som heter oljesektoren. Det vokser ikke noe nytt næringsliv fram på dette fossilets skuldre. Tvert imot: Nyskaping, gründerskap, innovasjon, risikovilje og – framfor alt – politisk vilje holdes nede av drømmen om en kortsiktig, evig superprofitt fra oljen. Derfor må Norge komme seg ut av det Abelias kaller «sardinboks-økonomien». Vi kan lese det i enhver statistikk. Vi har høy sysselsetting nå, men norsk næringsliv er så totalt dominert av olje, metall og fisk at det er plass til altfor lite annet. Mens våre naboer bygger nytt, innovativt, kunnskapsbasert og mangfoldig næringsliv i en voldsom fart, taper altså norsk næringsliv og næringsstruktur terreng i et veldig omfang. All statistikk viser dette. Næringsstrukturen vår blir mer og mer spesiell. Norsk næringspolitikk i dag er i ferd med å gjøre Norge til Europas glemte bensinstasjon i morgen.

Derfor trenger Norge en plan for reisen ut av olje-økonomien. Miljøpartiet De Grønne har allerede lagt den fram. Det er den planen som vil være det politiske og mentale signalet for en vårløsning i næringslivet, der risikoviljen og kapital og innovasjon og gründerskap som bygger det mangfoldige næringslivet, vil gjøre oss konkurransedyktige også i overmorgen. Det er en slik

plan som vil gjøre at de mange virkemidlene vi allerede har, og som alle peker på akkurat nå, f.eks. i behandlingen av gründermeldingen, faktisk vil begynne å virke mye mer effektivt enn de gjør nå.

Folk flest bor i by. De fleste fattige og de som sliter mest med rus, bor i by. Det er mest kriminalitet i byene. Men det er også i byene det er størst mangfold og flest muligheter for rask nyskaping, slik som Miljøpartiet De Grønne sammen med Arbeiderpartiet og SV har skapt en helt ny standard for grønn byutvikling i Oslo, og som nå fortsetter i Trondheim. Vi må investere mer i byene. Det er ikke å neglisjere bygda; det er å satse på folk flest og på mulighetene byene gir til nyskaping og utvikling, som vil gagne hele landet.

Stortinget har også vedtatt at vi skal bygge et landbruksom produserer mer og grønnere mat, og som bidrar bedre til landets beredskap. Da trenger vi flere og ikke færre bønder, og det krever at regjeringen må være med og sikre et økonomisk regnestykke som gjør at folk tør å satse på å bli bønder. Den avgåtte landbruksministeren benyttet sin siste dag til å gjøre det motsatte. Den påtroppende landbruksministeren må snu på den flisa.

Altfor store økonomiske forskjeller er gift for demokrati og samfunn. Derfor vil Miljøpartiet De Grønne samarbeide med regjeringen og med andre som ønsker det, om en politikk som styrker omfordeling, og som framfor alt sikrer anstendig kjøpekraft for dem som nå ikke har det. Det er mye viktigere tiltak enn voldsomme subsidier til en garantert lavpris på strøm, som selvfølgelig er en smart beinkrok fra regjeringen på Senterpartiet, Rødt og Fremskrittspartiet, men som vil sabotere energieffektivisering, som vil ødelegge solcellebransjen, og som vil øke strømforbruket.

Miljøpartiet De Grønne kommer til å fortsette å arbeide for en grønn og solidarisk framtid. Vi samarbeider gjerne med regjeringen om det, og vi vil motarbeide regjeringen hvis den ikke fører en politikk som leverer det.

Lykke til, statsminister!

Presidenten [13:17:43]: Det blir replikkordskifte.

Mahmoud Farahmand (H) [13:17:58]: Under Støre-regjeringen har kriminaliteten hatt en negativ utvikling. Siden 2021 har nordmenn opplevd 24 pst. økning i kriminalitet og 30 pst. økning i ungdomskriminalitet. Tolletaten har hatt flere historiske kokainbeslag ved våre grenser, som indikerer at vi muligens er i ferd med å bli et transittland, samtidig som regjeringen har redusert antallet politifolk i norske politidistrikter med 309 politibetjenter. Jeg skal ikke holde Miljøpartiet De Grønne ansvarlig for det Støre-regjeringen gjør, og deres manglende evne og vilje til å prioritere tryggheten, men det er vanskelig å få hånd om Miljøpartiet De Grønnes prioriteringer i justispolitikken. Høyre har ved

flere korsveier foreslått tiltak for å redusere kriminaliteten, bl.a. visitasjonssoner, lukkede institusjoner for unge gjengangere, fotlenke ved oppholdsforbud og strengere straff for å bære kniv. Er dette forslag Miljøpartiet De Grønne kan støtte for å gjøre nordmenns hverdag tryggere?

Rasmus Hansson (MDG) [13:18:47]: Det var en lang remse med justispolitiske spørsmål som jeg ikke tar helt på strak arm. Svaret er rimeligvis at noen av dem vil vi kunne støtte, f.eks. fotlenkeforslaget. Vi er definitivt opptatt av å bruke politiressurser der de trengs mest. Symboltiltak med mer eller mindre tomme lensmannskontorer i områder som ikke ønsker dem, har vi ikke sans for, fordi vi prioriterer å lytte til politiets egne oppfatninger om hva som er effektivt. Samtidig skiller vi oss nok kraftig fra Høyre når det gjelder holdningen til hvordan man skal håndtere folk som først og fremst har rus som sykdom og problem og ikke som en kriminell virksomhet, og som dermed skal behandles i et helseperspektiv, mer enn i et kriminalitetsperspektiv.

Mahmoud Farahmand (H) [13:19:44]: Jeg takker for svaret, men jeg må korrigere. Hva angår Høyres stilting og posisjon til rusfeltet, har vi ganske lenge vært enig med Miljøpartiet De Grønne – i alle fall slik Miljøpartiet De Grønne beskriver det her – i at behandling er veien å gå for dem som har et rusproblem, og at man følger kriminalitetssporet for andre problemstillinger.

Det er godt å høre at Miljøpartiet De Grønne også ser behovet for politi der det er kriminalitet, og ikke for tomme politikontorer med deltidsbemanning. Det som er viktig for meg å få påpekt her, er nettopp dette med rusomsorg og rusbehandling. Høyre har hatt flere forslag fra talerstolen der vi ønsker å gjøre rustilnæringen mer behandlingsrettet, noe denne regjeringen i perioder har vært imot – og så får vi se hvor det bærer hen. Hva er Miljøpartiet De Grønnes konkrete forslag hva angår rusfeltet?

Rasmus Hansson (MDG) [13:20:39]: Vårt hovedpoeng er, som jeg sa i mitt forrige svar, at folk som sliter med rusproblemer, først og fremst har helseproblemer og sosiale problemer. Det er de problemene samfunnet primært må møte og primært må sette ressursene inn for å løse. Det er også bedre kriminalitetsforebygging enn å bure dem inn og møte dem med politimakt.

Hvis jeg har hatt en litt unyansert oppfatning av Høyre i den sammenhengen, er det jo strålende å bli korrigert, men til gjengjeld må det i tilfelle være helt klart at Høyre faktisk støtter Miljøpartiet De Grønnes politikk for en human rusmisbrukerbehandling, og at vi er enige om at vi skal ut av et ensidig politirettet spor, som f.eks. Senterpartiet sto for.

Tobias Drevland Lund (R) [13:21:50]: Miljøpartiet De Grønne og Rødt er enige om en hel del, men et av de politikkområdene hvor vi skiller lag, er i synet på EU og i kraftpolitikken. Miljøpartiet De Grønne var jo med på å innføre ACER og tredje energimarkedspakke, og nå står de også i front for, så vidt jeg skjønner, å innføre EUs fjerde energimarkedspakke. Noe av det beste for klimaet og for den grønne industrien vi har i Norge, er nettopp rik, god og rimelig tilgang til kraft. Det er viktig for å produsere noe av verdens reneste og grønneste aluminium på Høyanger, og det er viktig for den viktige industrien vår på Herøya i Telemark, hvor jeg kommer fra.

Da er spørsmålet om representanten og Miljøpartiet De Grønne er redd for hva det vil føre til for norsk industri og for norske strømpriser å knytte seg enda tettere til hva jeg kan kalle EUs dysfunksjonelle energimarked. Er ikke representanten redd for det – og enda verre: hvis vi skulle hatt fullt EU-medlemskap, som jeg skjønner at Miljøpartiet De Grønne er tilhenger av?

Rasmus Hansson (MDG) [13:22:52]: For det første vil jeg bekrefte at vi har samme mål for å opprettholde arbeidsplasser i norsk industri og næringsliv som det Rødt har. I selve kraftpolitikken er jeg litt usikker på hvor Rødt står, for på den ene siden er Rødt opptatt av at det norske næringslivet skal ha tilgang på kraft. Samtidig er Rødt en ilter motstander av til og med havvind, som er den største mulige kraftkilden Norge har for næringslivet vårt i framtiden.

Jeg er ikke så redd for å samarbeide med EU om kraft, for jeg mener og tror at det på lang sikt tvert imot er nødvendig for at vi skal kunne ha den fleksibiliteten vårt næringsliv trenger, også når Norge selv begynner å nærme seg grensen for hvor mye kraft vi selv produserer. Foreløpig har vi et overskudd, men når grensen nærmer seg, har vi behov for å kunne utveksle kraft med våre omgivelser, og det mener jo næringslivet selv.

Presidenten [13:23:58]: Replikskordskiftet er avslutta.

Dag-Inge Ulstein (KrF) [13:24:24]: Hvis en skal tro mediebildet, er Støre II nærmest en real tomannsregjering. Likevel har jeg lyst til å gratulere statsministeren og takke dem som nå stiller seg til disposisjon for landet, med det ansvaret og det arbeidet det medfører. Jeg har også lyst til å takke de avgåtte statsrådene fra Senterpartiet for innsatsen og ønske dem velkommen tilbake til Stortinget.

Vi skal være konstruktive der det er mulig, og der det kan være med og bidra til ny politikk og en ny kurs, for det er det som trengs.

Det er spesielt å se hvordan både Senterpartiet og Arbeiderpartiet helt gjennomgående, men fra hver sin kant, har forsøkt å ta avstand fra sitt eget fellesprosjekt.

Det gjenstår å se. Det hele startet nettopp der, i statsministerens redegjørelse, da han hadde behov for å presisere at man nå skal se framover, ikke bakover. Dette bare bekreftet det vi har sagt om den reverseringspolitikken en i godt kompaniskap med finansminister Vedum har sørget for de tre og et halvt siste årene. På den andre siden ser vi et Senterparti som er raskt ute og kritiserer regjeringens politikk, på område etter område, bare timer etter at man har gått ut, og etter å ha ledet mange av de samme departementskontorene.

En kan forstå at flere har et visst behov for å ta avstand fra den politikken, men det vi i alle fall kan fastslå, er at det nå befinner seg et stort og bredt tverrpolitisk flertall – for ikke å si nesten enstemmig – i sin kritikk av Arbeiderpartiet og Senterpartiets tre og et halvt år lange regjeringstid. Jeg nevnte alle de kostbare reverseringene, som vi i Kristelig Folkeparti mener tok kraften bort fra nettopp det som kunne gitt omstilling, modernisering, forsterket konkurransekraft og framtidstro. Det er det litt sent å komme på 200 dager før valget.

Det har vært en politikk som ikke har satt familien først, som har skapt uopprettelig skade gjennom en fryktelig uforutsigbarhet i skatte- og næringspolitikken, en regjering som har nedprioritert ideelle krefter innenfor rusomsorgen, og som ikke har sett de ideelle som en viktig medspiller til det offentlige tjenestetilbudet. Det samme gjelder friskoler. Jeg kunne nevnt område etter område der vi nærmest har måttet dra Senterpartiet og Arbeiderpartiet baklengs for å forstå. Jeg kunne fortsatt.

Det aller mest kritiske er hva som skjer når verdifundamentet politikken bygges på, blir utydelig eller fraværende. Det trengs noe fast å navigere etter. Det er derfor vi i Kristelig Folkeparti løfter nettopp det å bygge på verdier og å skape verdier.

Da jeg hørte statsministerens redegjørelse i denne salen i går, var det jeg hørte, en statsminister som pakket inn mye av den samme politikken som er ført de siste årene, i nytt papir – og håper at folk liker det bedre denne gangen. Det som ble listet opp, er en rekke utfordringer for foreldre, for ungdommer, for lokale bedriftseiere og for mange flere en møter i dag, men det har også vært utfordringer som har vært der hele veien. Det trengs en ny politikk, ikke bare en revidert regjering med den samme politikken. Det er jo fascinerende hvis de utfordringene folk og næringsliv har kjent på i over tre år, først nå virkelig blir viktige å ta tak i for regjeringen.

Det viktigste vi bygger på her i landet, er barna våre, barn og unge – til gode medmennesker, medborgere og samfunnsbyggere, som kan stå stødig, med tro på det som ligger foran, selv midt i en urolig og krevende tid. Det er den aller viktigste verdien og kapitalen vi har, som representerer nettopp den skaperkraften som skal utvikle og bygge Norge videre for framtiden.

På veien dit trenger alle barn lese-, skrive- og regneferdigheter. Det trakk også statsministeren fram i går. Skjermbruken i skolen skal ned, og det skal satses på trykte lærebøker, ble det sagt. Dessverre ser vi altså gang etter gang at flertallet her i Stortinget snakker om viktigheten av dette, men ikke stemmer for helt konkrete forslag og tiltak som bidrar.

Allerede neste uke stemmer Stortinget ned et forslag fra Kristelig Folkeparti om akkurat dette, konkrete tiltak som svarer på de utfordringene også regjeringen snakker om. Vi har foreslått tiltak som øker kvaliteten i norsk skole, og som gir læreren mulighet til å være lærer og følge opp elevene enda bedre. De siste 30 årene har norske politikere økt skolegangen til norske barn med nesten to år. Hvor mye har det økt læringsutbyttet i skolen? Ingenting, det er ingen effekt. På tross av dette har altså de andre partiene insistert på å fylle på med stadig mer av det som ikke fungerer, mens Kristelig Folkeparti konsekvent har stemt mot både seksårsreformen og stadige timetallsutvidelser som er foreslått.

Når noen hører «mer lek», tenker de gjerne en mer useriøs skole, men forskningen viser at det er stikk motsatt, at det gir barn økt indre motivasjon, bedre dybdelæring, leseglede og økt læring senere i skoleløpet. En lærer seg til å ta beslutninger, følge regler og håndtere konflikter. Når frileken blir borte fra skolen – og på grunn av skjermen nærmest også forsvinner helt fra fritiden til barna – blir dette veldig alvorlig. Det tar vi inn over oss i Kristelig Folkepartis politikk. Vi lytter til forskningen, og ikke minst lytter vi til lærerne. Det handler altså om å satse på kvalitet.

La det ikke være tvil: I Kristelig Folkeparti kommer vi til å jobbe for gjennomslag for vår politikk de neste 214 dagene fram til valget – for en bedre hverdag som tar folks utfordringer og behov på alvor. Det trenger familiene, det trenger de eldre, og det trenger næringslivet.

Norske matprodusenter, bøndene våre, er en del av dette næringslivet, og jeg har lyst til å takke statsministeren og også tidligere landbruksminister Pollestad for at vi fikk landet et tallgrunnlag for bøndenes inntektsmuligheter den uken som har gått.

Samtidig ser jeg med uro på at den nye Støre-regjeringen allerede på dag én glemmer bøndene når de legger fram forslag om norgespris, for det tilbudet får ikke norske bønder. De får heller ingen løsning for den konkurranseulempen det faktisk er for næringslivet i NO2, på Sør og Sør-Vestlandet, der store mengder av kraften blir produsert, der kostnadene ved nedbygging av natur er tatt, og der utflytting og nedlegging er en trussel for mange.

De som ønsker å skape verdier i Norge, har dessverre møtt en kald skulder fra regjeringen. Bare de siste tre årene har regjeringen økt skattene for norske eiere og

bedrifter med 30 mrd. kr. Det er nesten 200 mill. kr hver eneste uke. Slik kan vi ikke ha det, og derfor er Kristelig Folkeparti krystallklare: Vi skal sikre stabilitet, forutsigbarhet og ikke minst dialog med næringslivet. Vi trenger sterke norske eiermiljøer som bygger lokalt og langsiktig.

For tre uker siden dro jeg til Nederland, og målet med turen var å lære og se på erfaringene med legeassistert selvmord, med dødshjelp. I Nederland møtte jeg flere eksperter på feltet. I Nederland har dødshjelp vært lov i en årrekke, og resultatene der er dypt urovekkende. I 2006 var det om lag 2 000 som fikk gjennomført dødshjelp, og i 2023 var tallet mangedoblet, til 9 000. Hvilke grupper er det som øker mest? Ifølge ekspertene er det unge jenter med psykisk uhelse, og det er eldre med demens. Antall demente som får dødshjelp, har mer enn tidoblet seg de siste årene. Nå kan også mennesker med milde psykiske plager få dødshjelp. Selv nyfødte barn, spedbarn, kan få dødshjelp hvis de faller inn under de kriteriene. Dere hørte altså riktig: Ekspertene vi møtte, viste til at det første tilfellet av et spedbarn som fikk legeassistert selvmord, var født med ryggmargsbrokk. Skritt for skritt blir grensene for hva som er god nok grunn til å avslutte livet, flyttet.

Jeg kom hjem fra den turen med mange inntrykk. Hva slags samfunn er det vi ønsker? Hva sier denne utviklingen til dem som allerede føler seg som en byrde, som kjenner på ensomhet eller at de er en belastning for familien? Jeg har lyst til å utfordre regjeringen, helseministeren og andre stemmer i partier her i salen som mener at det nå er tid for å åpne for dødshjelp i Norge. De bør tenke seg om en gang til. Utviklingen i Nederland viser at det er en skråplanseffekt her, og at konsekvensene for samfunnet er store. Dødshjelp må aldri bli samfunnets svar på lidelse og sykdom. Slik vil vi altså ikke ha det i Norge.

Finland har hatt en lignende debatt. Diskusjonen i deres parlament endte med at en styrket smertelindring, palliasjon og livshjelp. Det håper jeg at regjeringen og statsministeren tar med seg i diskusjonene de vil ha framover. Dette handler virkelig om verdier.

Noe jeg ser helt klart, er at norsk politikk trenger en politisk og modig kraft som drar politikken mot sentrum, mot de nære fellesskapene, mot frivilligheten, mot lokalt næringsliv og mot familiene. Dem skal vi styrke. Det er altså tid for en politikk som bygger på verdier og skaper på verdier, og det håper jeg at vi kan få se enda mer av i tiden som ligger foran oss.

Presidenten [13:34:18]: Det blir replikkordskifte.

Mani Hussaini (A) [13:34:32]: Representanten Ulstein etterlyste familiepolitikk med Arbeiderpartiet i regjering. Da kan en lure på hvor representanten har

vært de siste tre årene. Barnehageprisen var på 3 200 kr i måneden da vi overtok makten. Nå er den på 2 000 kr, altså tilbake til det samme nivået det var på under den forrige rød-grønne regjeringen. Når det gjelder SFO, har vi innført gratis kjernetid fra 1. til 3. klasse, som gjør at man sparer omtrent 20 000 kr per barn i året. Også barnetrygden har økt i hvert eneste budsjett vi har forhandlet. Bare i fjor økte den med 3 000 kr for de eldste barna.

Barnefattigdommen økte hvert eneste år med Erna Solberg, med støtte fra Kristelig Folkeparti, mens den hvert eneste år med oss har gått ned. Mener representanten at dette er god eller dårlig familiepolitikk? Hvilke av disse satsingene mener representanten at man skal fjerne?

Dag-Inge Ulstein (KrF) [13:35:29]: Er det én ting som er sikkert, er det at dersom familiepolitikken hadde vært det viktigste, burde en i alle fall funnet plass til det i ett av de 100 punktene i planen for de neste årene. Det er også slik at det er gjennom forhandlinger med andre partier mange av de ordningene representanten nevnte, har blitt styrket.

Jeg er veldig stolt over at vi er partiet som nettopp sier «familien først», og som har vært med og gått foran slik at barnetrygden ble økt, så en faktisk fikk en reell nedgang i barnefattigdommen. Jeg er også glad for alle de partiene som ser at det er Kristelig Folkepartis politikk som er den beste og den rette, og at det er flere som har kommet etter med mange av de tiltakene. Det er vi glade for – så vi kan gjerne dele på det. Dessverre har ikke de ordene regjeringen har nevnt, blitt fulgt opp i praksis, så jeg håper at det kommer en revidert plan med minst noen punkter til der familien virkelig blir satt først.

Mani Hussaini (A) [13:36:31]: Jeg mener det er på grensen til uredelig bare å se på de punktene statsministeren leverte for hva vi skal få gjennom de neste 200 dagene, og si at det er det som definerer hva man har gjort de siste tre og et halvt årene. Jeg gjentar: Vi har senket barnehageprisen til 2 000 kr i måneden. Det gjelder veldig mange småbarnsfamilier, og det er god familiepolitikk. Vi har senket prisen på SFO og innført gratis kjernetid. Mange familier er takknemlige, og man ser at det aldri har vært så mange unger som benytter seg av SFO-tilbudet, som nå, fordi pris er viktig. Ergo er det et viktig familietiltak.

Om barnetrygden: Kristelig Folkeparti skal ha for at det var ett av partiene som var med og tvang fram at man skulle øke den, men det stoppet der. Vår regjering har imidlertid hvert eneste år forhandlet fram mer. Jeg bare gjentar spørsmålet mitt, for jeg fikk ikke svar på det:

Hvilke av disse satsingene mener Kristelig Folkeparti man skal fjerne for å få god familiepolitikk?

Dag-Inge Ulstein (KrF) [13:37:33]: Det blir litt spesielt når en snakker om at det er uredelig. Vi har altså hørt en statsminister som startet sin redegjørelse i går med å si at vi ikke skulle se bakover, men framover. Det er lagt fram en hel rekke punkter, og det en kunne ha gjort hvis en virkelig mente alvor, var å legge til rette for at en kan få barn tidligere – ikke bare snakke om at nå må folk få barn, men faktisk ha helt konkret politikk. Engangsstønaden, til forskjell fra foreldrepengene, gir enorme insentiv for å vente til en har vært lenge i arbeid og til en blir eldre med å få barn. Det er veldig mange som ønsker å få barn tidligere. Kristelig Folkeparti gjør noe med det. Vi øker engangsstønaden til minst 3G, slik at en kan få opp mot 400 000 kr for å få barn tidligere. Det er viktig for å tilrettelegge for det.

Vi har skattelette, og vi dobler barnetrygden for barn nummer tre og oppover, som er veldig konkrete tiltak som gjør at familiene får velge selv. Det er det det handler om når vi sier «familien først». Dessverre er det ikke så mange andre partier, og iallfall ikke det partiet som sitter i regjering nå, som har snakket høyt og troverdig om dette. Jeg håper at det kan bli nye takter, og at det vil bli prioritert også fra regjeringen i det som ligger foran.

Kirsti Bergstø (SV) [13:38:48]: Jeg vil gjerne si at SV absolutt vil samarbeide med Kristelig Folkeparti om familiepolitikken, både ved å styrke barnetrygden og ved å sikre folk trygghet for å kunne ta reelle valg i livet sitt og leve et godt liv, f.eks. med redusert arbeidstid. Én ting jeg likevel hadde håpet at vi fortsatt kunne stå sammen om, var kampen for ærlige tall for bønder og for jordbruksoppkjøret.

Vi har tidligere stått sammen om å stå på 1 700 timer, 5 pst. normering, og også om at avskrevet kapital skal regnes i investert verdi. Det er nettopp det som har vært grunnlaget for vår tidligere allianse og også samarbeid med bønder landet rundt. Jeg lurer på hvorfor Kristelig Folkeparti har valgt å sikre flertall for noe annet nå, istedenfor å sikre en historisk mulighet.

Dag-Inge Ulstein (KrF) [13:39:48]: Jeg er veldig stolt av at vi har kunnet vært med og legge til rette for forutsigbarhet for bøndene. Representanten var inne på det: Vi har stått sammen om et tallgrunnlag der det er 1 700 timer. Det fikk vi rett og slett presset på plass. Det utgjør 600 mill. kr. Jordbrukskonto handler om å fordele skatter og inntekter, slik at det blir mer forutsigbarhet for investeringene som kommer. Det er mange ting som nå gir en bedre og mer forutsigbar situasjon for bøndene. Hvis vi ikke hadde blitt enige, hadde det skapt store ut-

fordringer allerede i det første oppgjøret som kommer, at tallgrunnlaget ikke var avklart.

Vi har fått veldig mange gode tilbakemeldinger for at vi har tatt ansvar, at vi ikke hopper ut og blir populistiske og lover mer enn det som faktisk er mulig å få til med det flertallet som er nå, og som vi vet vil kunne være også i framtiden. Der står vi veldig trygt på lag med bøndene, som virkelig fortjener at vi kom til enighet, slik at det er mulig å drive, og for dem som ønsker å ta over, også å se mulighet for å drive videre.

Presidenten [13:40:49]: Replikskordskiftet er avsluttet.

Statsminister Jonas Gahr Støre [13:41:07]: La meg også få si Lihkku beivviin! i dag og gratulere med samefolkets dag, som jo feires over hele landet, fra nord til sør, også i denne byen.

La meg begynne med at det i denne debatten er, om vi hører godt etter, lett å slå fast at vi på tvers av politiske skillelinjer er enige om det aller mest grunnleggende i den tiden vi nå lever i, nemlig å beskytte Norge, forsvare demokratiet og stå samlet i møte med urolige tider. De siste årene har vi, i god norsk tradisjon, lagt noen av motsetningene våre til side og løftet blikket.

For første gang står alle partiene på Stortinget samlet om en langtidsplan for Forsvaret. Den er ganske detaljert, langsiktig, forpliktende og betyr prioritering av store summer av vår felles verdiskaping. Det innebærer en langsiktig forpliktelse fra alle partier om å styrke forsvarevnen de neste tolv årene. Dette jobber vi med måned for måned. Vi skal vurdere år for år hvordan teknologien kan endre måten å jobbe på, men det er en stor oppgave vi har påtatt oss sammen.

Vi er enige om det flerårige Nansen-programmet, som vi – helt i tråd med programmets intensjoner – har utvidet og forsterket for å komme Ukraina til unnsetning. Også her ser jeg fram til å ha nær dialog med Stortinget. Jeg har vært opptatt av at Ukraina-hjelpen ikke er som en vanlig budsjettpost som man vedtar for et helt år. Vi må følge utviklingen. Den er fortsatt svært dramatisk og krever at vi er oppdatert i både måten vi bidrar på, og hva vi bidrar med.

Dessuten er vi kommet til enighet om andre viktige saker som står seg over tid, bl.a. pensjonsforliket, som sju partier oppnådde enighet om i fjor. La meg også gi anerkjennelse til avgått landbruksminister Pollestad og til Kristelig Folkeparti og andre som bidro nå til enigheten om tallgrunnlaget i landbruket. Det er veldig viktig og et godt utgangspunkt for det som ligger foran oss, i det kommende jordbruksoppgjøret.

Også denne våren har vi mulighet til å oppnå enighet om andre viktige saker. Totalberedskapsmeldingen, som regjeringen med Senterpartiet og Arbeiderpartiet la fram

sammen, er avgjørende for sikkerheten vår. Den ligger til behandling i Stortinget, og den bør, håper jeg, samle bred tilslutning så folk og kommuner og bedrifter og alle som er opptatt av trygghet, får med seg det signalet. Det gjelder flere av de meldingene regjeringen i dag har varslet Stortinget om at vi vil legge fram i løpet av de kommende ukene, som f.eks. den viktige klimameldingen.

Det er ingen overraskelse at Senterpartiet og SV er våre nærmeste samarbeidspartnere. Det er det parlamentariske grunnlaget. At Senterpartiet ikke er med i regjering, betyr ikke at de ikke er en god samarbeidspartner på viktige områder. Vi håper å oppnå bredest mulig flertall for forslagene vi skal legge fram. Vi er klar over at vi er en mindretallsregjering, at vi må ha løsninger sammen med andre partier og aktivt søke å oppnå dem. Det skal synes i både tone og holdning fra denne regjeringen.

Så viser også debatten noe annet, nemlig at motsetningene i norsk politikk er ganske store, jeg vil si større enn på lenge, og det kan være klargjørende i et valgår – ikke bare fordi Fremskrittspartiet nå etablerer seg som størst på borgerlig side, tydeligere og tydeligere dag for dag, men også fordi Høyre har tatt et markant steg til høyre. Slik det ser ut nå, står valget til høsten mellom en regjering for landet vårt som er ledet av Arbeiderpartiet, eller en regjering som er ledet av Fremskrittspartiet. Det har ikke skjedd før. Før har det handlet om et borgerlig alternativ som vendte seg politisk inn mot sentrum. Nå kan vi få en regjering til høyre for Høyre.

Det er tydelig hva det vil bety. I går var Høyres leder ute i VG og avklarte sine prioriteringer. Det overraskende var ikke overskriftene der, for her er det ikke vanskelig å nikke til at det handler om økonomi, helsekøer, skole og kriminalitet. Det overraskende var at Høyre knapt kom med én ny idé, én ny løsning, én ny beslutning.

Har vi hørt nøye etter i dag på Fremskrittspartiets leder og på Høyres leder, er det betydelig sprik på viktige områder, noe som iallfall ikke gir forutsigbarhet og langsiktighet for politikk i Norge. Svaret på alle spørsmål der det er helt enighet, er som alltid: kutt i formuesskatten for de 1 pst. rikeste i befolkningen. Det er som om snekkeren har med seg en verktøykasse og insisterer på at bare ett verktøy virker på jobb, og det er hammeren. Problemet er bare at når man slår hammeren på alt annet enn spikeren, kommer det til å smerte. Det kommer til å smerte folk over hele landet når Fremskrittspartiet og Høyre vil kutte i velferden for å finansiere formuesskatteskutt på opp mot 34 mrd. kr. Da vil det handle om barnehagepriser som kan gå opp, karensår for arbeidsavklaringspenger og mulig kutt i sykelønnsordningen. Om det ikke blir den ordningen, viser all erfaring at velferden står laglig til for hogg.

Det kommer også til å smerte bedrifter over hele landet når Fremskrittspartiet og Høyre skal veksle kutt i formuesskatten inn med å øke selskapsskatten, som alle norske bedrifter betaler. 99 pst. av norske bedrifter er små og mellomstore, det store flertallet har under ti ansatte, og de er avhengig av overskudd på den daglige driften. Med andre ord: Det er hjørnesteinsbedriften, rørleggeren, elektrikeren, restauranten, som skal ta regningen når formuesskatten skal kuttes.

Det kommer til å smerte at Fremskrittspartiet er så tydelig på at de vil avlyse aktiv næringspolitikk. Fremskrittspartiet foreslår å kutte 8 mrd. kr i den aktive næringspolitikken, Enova, Innovasjon Norge og Forskningsrådets satsinger. Det gjør de i en tid der EU, USA og Kina kraftig styrker konkurransesituasjonen i egen industri med egne programmer. Representanten Listhaug sa at vi må legge til rette for innovasjon. Ja, det er jo det det handler om i en aktiv næringspolitikk. Det blir sitert fra Draghi-rapporten her mange ganger, den rapporten EU nå bearbeider for å utarbeide sin politikk. Det er aktiv næringspolitikk i stor forstand. President Trump gjennomfører veldig store deler av IRA, Inflation Reduction Act, som lå i USA, også for å støtte opp under nysatsinger og innovasjon. Fremskrittspartiet har gått til kamp mot denne næringspolitikken, og det betyr også en kamp mot arbeidsfolk, bedrifter som står i omstilling, og innovasjon, som vi i politikken forventer må gjennomføres på grunn av at vi skal kutte klimautslipp. Det er ikke bare at markedet leverer det, vi må også bidra til at det skjer.

Mange av de prosjektene som rammes, finner vi ute i havet, fartøy fra verdens mest avanserte leverandørindustri. Vi finner dem knyttet til havvindanlegg for produksjon av kraft, tusenvis av meter under havbunnen, der vi borer brønner for karbonfangst og -lagring for å bli ledende i verden. Vår havvindindustri, som er i gang med å bygge på norsk sokkel, hadde store eksportinntekter i fjor, fordi de også er verdensledende som en god leverandørindustri. Regjeringen har aldri før hatt så mye tilgjengelig areal man kan søke på, som i TFO-rundene nå, men vi har heller aldri før hatt så mange nye utviklingsprosjekter for offshorenæringen på gang – havvind, hydrogen, CO₂-håndtering, videreutviklingen av Norges historie som energinasjon.

Det er altså akkurat her Fremskrittspartiet skal kutte innsatsen for å kutte utslipp og skape jobber. De gjør det motsatte av verdens store økonomier. Det er å se bakover og ikke framover, og det er ikke det denne regjeringen vil. Det er ikke riktig retning i en tid hvor oppgavene ikke ligger bak oss, men foran oss.

Det er det jeg mener når jeg sier vi skal se framover og ikke bakover, at nå må vi ha alt fokus på det vi skal løse i tiden som kommer, som å få ned ventetiden til be-

handling på sykehusene. Det er vi i ferd med å se skje. Slik kan folk komme seg tilbake til hverdagen, til jobb, til familie og til det livet de ønsker å leve. Vi skal ha mer læring i skolen, få flere unge inn i arbeidslivet – og grunnleggende for alt: at folk får bedre råd, reallønnsvekst, rentekutt og fortsatt en jobb å gå til.

Det mest fundamentale er å trygge Norge i en urolig verden. Ukraina-krigen er pågående, dramatisk, ødeleggende og katastrofal for Ukraina, men den har også stor betydning for alt som skjer rundt oss på vårt kontinent. Vi har en nabo som har gått til fullskala invasjon i et annet naboland. Det får føringer for vår sikkerhet. Ukraina-krigen skaper ustabilitet for økonomi i Europa. Vi har en ny president i USA, som vi skal jobbe med å forstå og håndtere, som kan skape usikkerhet rundt tollkriger mellom Europa, USA og andre deler av verden, noe som påvirker priser og renter og slår rett inn i norsk økonomi. Vi har NATO, som skal styrkes og holdes fokusert på de nye regionale planene, der ikke minst Norden nå tar en viktigere rolle, og Norge skal styrke samarbeidet med landene nord i Europa om sikkerhet. Det gjelder Norden, hvor vi alle er i NATO, men det gjelder også Polen, de baltiske land, Tyskland, Nederland og Storbritannia, som ser mot de samme områdene som oss.

Vi har Midtøsten, som fortsatt er i krig og omveltning. Der vil jeg understreke: På veien mot en løsning for fred i Midtøsten må folkeretten gjelde. På veien mot fred i Midtøsten må internasjonal rett gjelde. Der kan man ikke bytte ut befolkninger etter eget forgodtbefinnende. Der må folkeretten ligge i bunnen for det som er den eneste løsningen og veien videre: opplegg for en tostatsløsning der palestinerne også får rett til sin stat.

I alt dette skal Norge være en tydelig stemme, i en politikk som til sjuende og sist også handler om vår sikkerhet.

Presidenten [13:50:56]: Det blir replikkordskifte.

Erna Solberg (H) [13:51:16]: Nå er det vel ikke så verst med nye ideer fra oss når det første den nye justisministeren i denne regjeringen gjør, er å hente opp forslag de faktisk stemte imot, og som tidligere er fremmet av oss, Fremskrittspartiet og Venstre i Stortinget, og presenterer det som ny politikk. Vi tilbyr mye god politikk Arbeiderpartiet i mangel av egen politikk kan hente hos oss andre, politikk man da har vært imot før.

Det var ikke hovedgrunnen til at jeg tok ordet til replikk. Det står mange fine ord i den redegjørelsen statsministeren ga i går. Det som er vanskelig å se, er hva som ligger bak ordene, og hvilken handling de skal føre til, og det hadde vært interessant å få svar på. Blant annet sa Støre i går at man skal ha en «mer effektiv ressursbruk med et skatte- og avgiftssystem som fremmer verdiskaping». Kan statsministeren forklare hva som ligger i det?

Hvilke nye forslag til skatte- og avgiftsendringer er det som planlegges fra denne regjeringen? Er det senknin-
ger eller økninger?

Statsminister Jonas Gahr Støre [13:52:28]: Skatte-
løftet vårt for denne perioden ligger fast, og vi har også
gitt et skatteløfte i Arbeiderpartiets program for neste
periode. Vi har jo et skattesystem som er med på å bidra
til at Norge har høyt nivå på investeringer, lav ledighet,
at nye bedrifter skapes, og ny kunnskap slipper til. Nor-
ge kommer aldri til å vinne en konkurranse om å ha la-
vest skatt. Vi har et skattesystem som er tilpasset det
spleiselaget Norge er, at vi tar ansvar sammen, og at
måten vi gjør det på, skaper produktive bedrifter og
folk som går på jobb, høy yrkesdeltakelse.

Arbeiderpartiet har alltid hatt et pragmatisk syn på
dette. Vi bygger på kunnskap. Når kunnskapen kommer
inn, ser vi også hvordan vi kan gjøre justeringer som sik-
rer at vi når de målene vi har, om å legge til rette for in-
vesteringer og sikre inntekter til fellesskapet på en måte
som er forutsigbar, og det mener jeg vi har gjort. Vi har
tatt oss gjennom en krisetid, hvor Norge har klart å hol-
de lav ledighet, holde høye investeringer og få enda flere
mennesker i arbeid.

Erna Solberg (H) [13:53:28]: Da er det påfallende
når det står en setning som begynner med at man skal
arbeide for økt konkurransekraft og produktivitet, og
der skal altså «mer effektiv ressursbruk med et skatte-
og avgiftssystem som fremmer verdiskaping» være en
del av dette, men så har man ikke noe svar på spørsmål-
et om man skal øke, senke eller gjøre noe i det hele tatt.
Var dette bare ord, eller var dette handling? Skal man
gjøre endringer i skattesystemet for å få til mer effektiv
ressursbruk, øke konkurransekraften og bidra til pro-
duktiviteten?

Vi mener at det er helt nødvendig for Norge frem-
over. Det er nødvendig for at vi skal kunne sikre at vi får
flere bedrifter i fremtiden, at vi får flere ben å stå på. Tid-
ligere i dag tok jeg til orde for at vi skal ha et teknolo-
giløft for Norge. Det er viktig, bl.a. for å realisere det å ha
flere ben å stå på, at det er et godt og sunt grunnlag for
gründere og andre, men regjeringens politikk har gått i
feil retning.

Er det altså sånn at statsministeren egentlig ikke an-
nonserer noen endringer i skatter og avgifter fremover,
slik at dette bare var et punkt med ord, ikke med hand-
ling?

Statsminister Jonas Gahr Støre [13:54:35]: Vi har
200 pluss dager igjen til valget, så vi varsler nå denne
linjen for de 200 dagene, som også skal legge føringer
for det vi ønsker skal bli en Arbeiderparti-ledet regjer-
ing også inn i neste periode.

Representanten nevnte produktivitet, og det inter-
essante her er at når det knyttes til hvordan man skal bi-
dra til å nå mål i den økonomiske politikken, er det for-
muesskattekutt som kommer fra høyresiden. Produkti-
vitet handler om mange ting. Det handler om å sørge for
at vi har fagarbeidere som kommer ut med kvalifikasjo-
ner, at vi løfter yrkesfagene for en mer praktisk skole, og
at vi bekjemper frafall i skolen. Dette er spørsmål som til
syvende og sist ender opp i spørsmålet om produktivitet
i arbeidslivet vårt. Vi – Senterpartiet og Arbeiderpartiet
sammen – har satt av store summer, og nå fører vi det vi-
dere med å satse på kunstig intelligens, KI, få forsknings-
miljøene med, og utløser også ressurser fra privat side.
Det er mange grep vi skal gjøre for å få dette spleiselaget
til å produsere kunnskap, bidra til produktivitet og til
stor aktivitet og fornyelse i norsk økonomi.

Erna Solberg (H) [13:55:36]: Da er det altså grunn-
lag for å konkludere med at det ikke kommer noen end-
ringer i skatte- og avgiftssystemet? Det betyr at de ord-
ene som sto i erklæringen rundt skatter og avgifter,
egentlig er tomme ord, som vi selvfølgelig hadde mis-
tanke om at det er.

Det er bare i Arbeiderpartiets hoder at Høyre bare
snakker om skatt når det gjelder produktivitet. Tvert
imot er det slik at vi har vært veldig opptatt av en disku-
sjon statsministeren noen ganger synes har vært uinter-
essant, nemlig hva vi bruker oljepengene på. En av de
tingene har vært det vi vet er sterkest knyttet til mer
innovasjon og produktivitet, nemlig forskning og utvik-
ling. Vi klarte fra 2015 til 2021 å holde offentlig finansi-
ert forskning på 1 pst. av BNP, og vi løftet oss til over
2 pst. totalt sett i Norge. Det var ikke langt nok, men vi
kom på god vei. Nå er vi på under 1 pst., og forsknings-
andelen i norsk næringsliv har også sunket. Det betyr
altså mindre grunnlag for produktivitet. Blir det mer sat-
sing på forskning og utvikling fremover med denne re-
gjeringen?

Statsminister Jonas Gahr Støre [13:56:35]: Jeg sy-
nes det er interessant at representanten Solberg er i et
sånt humør hvor hun konkluderer hele tiden. Hun kon-
kluderer om hva andre mener, konkluderer om hva
andre snakker om. Vi setter en retning..

Erna Solberg (H) [13:56:42]: Velkommen i klubben,
kjære deg!

Presidenten [13:56:45]: Då var det statsministeren
som hadde ordet.

Statsminister Jonas Gahr Støre [13:56:45]: Det var
gripende godt sagt, men jeg tror jeg holder meg i min
egen klubb og lar representanten Solberg kose seg
rundt i sin. (Munterhet i salen.)

Dette med bruken av oljepenger er jo et spørsmål om hva som får norsk økonomi til å virke, og tilbake igjen til folk. Det er bare Sveits som investerer mer i offentlige midler per innbygger til forskning. Vi er det femte landet når det gjelder bruk av BNP på utdanning. Vi har en veldig velutdannet befolkning i Norge, der mange får anledning til å ta utdanning. Vi er opptatt av at vi skal forske og være til stede på de områdene som nå trenger løft. Vi trenger det innen helse- og omsorg, vi trenger det innen forsvar, vi trenger det innenfor ny teknologi. Også her er yrkesfagene og fagarbeiderne viktig å få med. Vi skal gjøre alt vi kan for at også bedriftene tar sin del av den innsatsen, for det er kombinasjonen offentlig-privat som teller her.

Emilie Mehl (Sp) [13:57:53]: Som justis- og beredskapsminister reiste jeg mye rundt i Norge og møtte politiet. Tilbakemeldingene fra politifolk, politiledere og fagorganisasjoner er mer og mer entydige: De ber om generell bevæpning, for samfunnets trygghet, for folks trygghet og ikke minst for egen trygghet, i en uforutsigbar hverdag hvor skillet mellom liv og død kan være veldig knapt. Som justis- og beredskapsminister gikk jeg grundig inn i spørsmålet om generell bevæpning. Vi satte sammen ned maktmiddelutvalget. De anbefalte generell bevæpning av politiet, og de pekte også på at politiet har vist gjennom mange perioder med midlertidig bevæpning at de håndterer bevæpning på en god måte.

Etter å ha hatt ansvar for politi, trygghet og sikkerhet i Norge så lenge, har jeg blitt helt trygg på at det er riktig å innføre generell bevæpning i Norge. Hva mener statsministeren om generell bevæpning?

Statsminister Jonas Gahr Støre [13:58:52]: Jeg har erfart at representanten har god bakgrunn for egne meninger, og at hun har arbeidet med dette spørsmålet – og at vi har arbeidet med dette spørsmålet. Vi har satt ned maktmiddelutvalget, som vi snakket om tidlig i perioden. Dette er et spørsmål der jeg mener det må være utstrakt bruk basert på kunnskap og tilbakemeldinger fra politiet. Det har vært en stor kvalitet i det norske politiet at de ikke har vært bevæpnet i det daglige, i det normale. Det har vært med på å forebygge og skape nærhet mellom folk og politi. Likevel lever vi, som representanten sa, i en mer brutal virkelighet og hverdag. Vi skal trygge dem som er på jobb for politiet, og vi skal trygge dem politiet er på jobb for å trygge.

Vi har ikke konkludert i det. Som representanten vet fra noen dager tilbake, var ikke det et standpunkt regjeringen har tatt. Det skal være godt og kunnskapsbasert. Vi lytter til de tilbakemeldingene vi får, også de vi får fra politidistriktene. I dag er det også verdt å si at Po-

litidirektoratet har utstrakte fullmakter til å sikre bevæpning når det er nødvendig.

Emilie Mehl (Sp) [13:59:53]: Jeg håper den nye Arbeiderparti-regjeringen vil ta kriminaliteten på stort alvor og ikke være naiv i møte med det trusselbildet vi har, og de endringene som har vært i kriminaliteten. I tillegg til i bevæpningsspørsmålet gjelder det i spørsmålet om visitasjonssoner, som har vært diskutert de siste dagene, i narkotikaspørsmål.

Like før Senterpartiet gikk ut av regjering, var vi så godt som enige om å legge fram del to av rusreformen. Vi la sammen fram del én i høst. Vi var enige om å legge fram en ny straffebestemmelse for mindre alvorlige narkotikasaker, hvor rusavhengige får hjelp, men hvor andre møtes med bot eller fengsel i inntil seks måneder. Vi var enige om å klargjøre handlingsrommet politiet har i disse sakene, sånn at forbudet vi har mot narkotika, faktisk er effektivt. Kan vi stole på at de viktige lovforslagene som var planlagt i del to av rusreformen, faktisk vil komme til Stortinget, sånn at politiet får tilbake det handlingsrommet de trenger?

Statsminister Jonas Gahr Støre [14:00:55]: Vi har gjort et godt arbeid, vi har kommet langt, og det er lagt et veldig godt grunnlag. Nå skal den nye justismisteren få anledning til å sette seg godt inn i det. Hun kommer med en betydelig erfaring fra viktige deler av vårt rettssystem, og jeg har stor tillit til at hun kan gjøre de vurderingene. Det er, som sagt, gjort et godt arbeid, og den helhetlige rusreformen vår har to deler, som representanten Mehl sa. Det er helsedelen som ble lagt fram, og det skal komme en del knyttet til politiets fullmakter.

Vi er opptatt av at narkotikaproblemet blir mer alvorlig i samfunnet vårt. Vi møter uro blant foreldre, pårørende og unge mennesker selv. Vi er enig i linjen at normene må være at narkotika er forbudt, ulovlig, og at det må ha konsekvenser. Vi kommer til å legge stor vekt på å få lagt fram dette på en god måte, og jeg tror vi også kan samle bred enighet her i Stortinget.

Sylvi Listhaug (FrP) [14:02:04]: Finansminister Jens Stoltenberg har i dag mottatt en rapport fra ekspertutvalget ledet av Ragnar Torvik, som slakter satsingen på både havvind og batterifabrikker. De sier at staten har dårlige forutsetninger for å plukke vinnere, og det er nettopp det Fremskrittspartiet har hevdet i mange år. De er ikke nådig i sin beskrivelse: Utbygging av havvind, og særlig flytende havvind, er ikke samfunnsøkonomisk lønnsomt. Havvind i Norge er ikke et effektivt klimatiltak. Havvindsatsingen fortrenger mer lønnsom aktivitet. Utvalget sier til og med at det forblir ulønnsomt selv om det blir billigere å bygge ut.

Mitt spørsmål er om statsministeren nå vil ta dette på alvor, stanse denne massive sløsingen av 35 mrd. kr på havvind og heller bruke disse pengene på barn, unge, eldre og syke, som i dag opplever kutt på kutt i tjenestene under denne regjeringen.

Statsminister Jonas Gahr Støre [14:03:12]: Jeg har lest overskriftene for denne rapporten, og den er det viktig å ta med seg. Vi skal alltid lytte til kunnskap som kommer fra bl.a. fagøkonomer. Det kommer finansministeren også til å gjøre.

Begrepet «ikke god til å plukke vinnere» går ofte igjen. Det er jeg enig i. Vi skal fra statens side ikke plukke vinnere ut fra enkelte bedrifter, men tillat meg å si at det heller ikke er slik at fagøkonomer alltid er gode til å plukke samfunnsretning, og det er et litt større spørsmål. Hvis fagøkonomer skulle inn i perspektivet, fra et rent lønnsomhetsperspektiv, for de store satsingene som har gjort Norge til Norge, er det ikke sikkert vi hadde kommet i gang med noe av det – slik som at Fremskrittspartiet på 1970-tallet mente vi burde selge ut deler av oljeressursene våre, for da kunne vi få inntekter med en gang, mens man hadde et perspektiv om at det her var viktig å sitte langsiktig som eiere.

Jeg mener at for å sikre grunnlaget for at vi kan ha tiltak for barn, tiltak for eldre, tiltak for velferd, så skal vi hjelpe til med den energiomstillingen vi må igjennom, med mer fornybar kraft, ny industri, som klarer å bidra til innovasjon og store inntekter. Det er ikke en motsetning, som Fremskrittspartiet vil ha det til.

Sylvi Listhaug (FrP) [14:04:16]: Arbeiderpartiet forlot statskapitalismen nettopp fordi man erkjente at politikere ikke er god på å plukke vinnere. Ekspertutvalget vil også avvikle regjeringens batterisatsing. I Mo i Rana avvirket for så vidt prosjektet seg selv. Der står det et tomt bygg igjen etter prosjektet. De sier at det er en avvikling av en ulønnsom næring, noe som vil både dempe etterspørselen etter kraft og ikke binde opp arbeidskraft i en ulønnsom næring.

Nylig har regjeringen delt ut 1,5 mrd. kr til Morrow. Arendal kommune har også blandet seg inn i dette og spekulert bort store summer. Da Arbeiderparti-ordfører Nordli inngikk denne opsjonsavtalen, sa han at det at man skulle bygge denne batterifabrikken i Arendal, var det største siden oljen ble oppdaget i Norge. Nå er Arendal kommune på hælene økonomisk på grunn av dette. Staten har gamblet med penger. Hvorfor får vi ikke innsyn i lånebetingelsene Morrow har fått, all den tid dette er høyrisikogambling med skattebetalernes penger?

Statsminister Jonas Gahr Støre [14:05:27]: Strengt tatt var det vel regjeringen Sylvi Listhaug var garantist for, som satte i gang og ga støtte til det som skjedde i Mo

i Rana. Disse batteriprosjektene er drevet fram av privat vilje til å investere. Det ligger i bunn. Det er ikke statsprosjekter. Statskapitalismen får Sylvi Listhaug ha for seg selv. Den er totalt ukjent for meg.

Poenget er at disse satsingene innen teknologiutvikling har man kunnet søke på og har fått noe støtte til fra vårt virkemiddelapparat, men i bunn – valg av risiko, valg av satsing – ligger det private bedrifter. Det må vi legge til grunn. Det som har skjedd når det gjelder Morrow, betingelsene for å åpne for innsyn i hvordan man har fått innvilget lån, handler vel om forretningsspørsmål og en viss grad av diskresjon og fortrolighet jeg ikke skal gå inn i her.

Jeg mener at Norge skal være med i front på en del av disse nye satsingene – i den gode kombinasjonen vi har hatt av at private velger å satse penger, og at det offentlige på områder hvor vi skal i gang med ny teknologi, også kan stille opp med støtte fra fellesskapet.

Kirsti Bergstø (SV) [14:06:39]: Jeg er enig med statsministeren i at motsetningene i norsk politikk er i ferd med å bli tydeligere. Det store veivalget står mellom skatteuttak til dem med mest og velferdsuttak til folk flest, eller trygghet gjennom sterke fellesskap og en grønn og rettferdig omstilling som kan sikre både framtiden vår og også arbeidsplasser for framtiden.

Da er det interessant å se at rød-grønne målinger nå sannsynligvis går noe opp. Jeg vil gratulere statsministeren med ny regjering, nytt lag, og jeg ser fram til også å kunne gratulere med sterke rød-grønne målinger framover. Likevel: Ser statsministeren at veien til rød-grønt flertall til høsten går ved å bruke det rød-grønne flertallet vi har i Stortinget i dag? Hva vil statsministeren og regjeringen konkret gjøre for å redusere forskjellene i samfunnet og sikre natur og klima?

Statsminister Jonas Gahr Støre [14:07:42]: Nå har vi god erfaring med å lage budsjetter sammen med SV og Senterpartiet. De resultatene kan vi stå for sammen, innsatsen for at vi får forskjellene ned, som nå skjer. Når vi leser statistikken i Norge, ser vi for første gang at det blir færre fattige barn, forskjellene for folk går ned, og det er ikke dette veldige drivet i forskjeller vi har sett under tidligere regjeringer.

Budsjettet for 2025 er vedtatt. Vi skal i år igjen justere det midtveis, med revidert budsjett. På det området representanten nevnte, legger vi f.eks. fram en klimamelding som handler om hvordan Norge skal forsterke sine klimamål fram mot 2035 – det er et ansvar vi har etter Parisavtalen – og hvordan vi også skal gi nytt innhold til en klimapolitikk som er med på å kutte utslipp og skape jobber. Jeg tror at vi på det området har litt ulik inngang, men allikevel mye felles med SV, og jeg ser fram til å ha dialog når den meldingen kommer. Det er en

melding jeg har sagt her at vi ønsker å søke et bredt forlik for, for det er alltid en fordel for å få det godt gjennomført.

Kirsti Bergstø (SV) [14:08:45]: Vi vet at politikken SV har fremmet og drevet fram, virker, med økt barne-trygd, som har fått direkte utslag for barnefattigdommen, med 10 000 kr mer til enslige minstepensjonister, med økt støtte til studenter, sosialhjelpsklienter og mennesker på lave ytelser. Det vet vi er med på å få ned forskjellene og gjøre livet tryggere og bedre for folk. Vi vet at helt konkrete grep vi har fått gjennom, med å redusere utslipp i industrien og ta grep rundt transport og omstilling av samfunnet, virker. Det gjør også det å verne mer, bevare mer natur og sørge for at ny energi ikke går på bekostning av naturen.

Spørsmålet mitt er: Hvilke konkrete grep vil regjeringen komme med? Vi vet at vår politikk virker, og vi er glad for at det gjør at både utslipp og forskjeller går ned, men hva er regjeringens største grep framover nå?

Statsminister Jonas Gahr Støre [14:09:45]: Ja, nå var det klima og natur jeg opplever at representanten stilte spørsmål om.

Kirsti Bergstø (SV) [14:09:50]: Det var om både forskjeller og miljø. Vi pleier å gjøre det i SV.

Statsminister Jonas Gahr Støre [14:09:53]: Ja. Vi kommer som sagt med en klimamelding. Vi har en klima- og miljøminister som også jobber med oppfølgingen av naturmeldingen. Der er det et veldig viktig arbeid med å følge opp kommunene, som er viktig i planprosessene, som har betydning for natur – at vi kan ta i bruk disse nye virkemidlene som gir mye bedre styring fra kommunenes side. Det kommer vi til å følge opp veldig aktivt utover våren.

Det er også andre spørsmål som ligger til behandling. Myr har vært et tema vi har snakket en god del om, som vi skal forsøke å konkludere på, så Stortinget kan få behandlet det på en god måte.

Mímir Kristjánsson (R) [14:10:38]: Jeg vet ikke hvor ofte statsministeren er på irsk pub, men det hender rett som det er at jeg er det. På veggene der er det ofte et utsagn av Oscar Wilde, den irske poeten: Jeg kan motstå alt, unntatt fristelser. For statsministeren synes det som mottoet for livet er: Jeg kan motstå alt, bortsett fra EØS-direktiv.

I NRK Debatten i forrige uke sa statsministeren: Vi opererer ikke med veto. Det er underlig, for et innsalgspunkt for EØS-avtalen var at det fantes en vetorett. Den har aldri blitt brukt. Det er ganske utrolig at to partier som Arbeiderpartiet og Høyre, som er uenige om så mye

her i salen, faktisk har vært enig med EU i absolutt alt, hver eneste dag, siden 1994.

Spørsmålet jeg vil stille til statsministeren, er: Er veto retten reell, og finnes det noen som helst mulighet for at den skal være til bruk og ikke bare til pynt i norsk politikk?

Statsminister Jonas Gahr Støre [14:11:39]: Representanten har rett: Han er mer på pub enn meg. Det får vi ha respekt for.

Når det gjelder fristelser, er det ikke egentlig veto som påkaller det hos meg. Jeg har vært med på å forhandle EØS-avtalen, og veto er en absolutt forutsetning for den avtalen. I et system hvor vi altså skal overta regler vedtatt av andre, må det ligge til grunn at vi kan si nei.

Så er spørsmålet: Hva er den beste måten å ivareta norske interesser på i et sånt samarbeid? Vår erfaring – tror jeg – fra vekslende regjeringer er at vi når det kommer et direktiv som er et betydelig problem, prøver å tilpasse og justere måten det blir innført på i Norge, få til forandringer, utsettelse, tillempinger for at det skal virke. Det er en mye bedre strategi enn bare å si nei til det fra start.

Det er en konsekvens av å si nei som vi da i tilfelle må bære. Det er at et tilsvarende område av EØS-avtalen skal tas ut, som kan få tilbakevirkende kraft for oss. Likevel: Jeg er fullt innstilt på at vi kan bruke et veto hvis vi opplever at norske interesser er utfordret, og det er måten å beskytte dem på, men erfaringen er at det finnes andre og bedre veier.

Guri Melby (V) [14:12:58]: Inntrykket etter de siste par ukene er at grunnen til at partiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet ikke sitter i regjering sammen lenger, har handlet om hva som er viktigst av hensyn til Norges trygghet og sikkerhet, vårt demokrati og norske arbeidsplasser. Det er vel sann at det som er aller mest definerende for vår frihet og trygghet i framtiden, er utfallet av krigen i Ukraina. I går kom Etterretningstjenestens mest oppdaterte trusselvurdering. De er veldig tydelig på at krigens utfall avhenger mest av Vestens militære støtte til Ukraina. Det har også NATOs generalsekretær vært tydelig på, både nåværende og den forrige. Mitt spørsmål til statsminister Støre er rett og slett om statsministeren vil ta initiativ til å øke støtten til Ukraina så raskt som mulig.

Statsminister Jonas Gahr Støre [14:13:49]: Fire uker inn i et år hvor vi skal bevilge 35 000 mill. kr til Ukraina, gir ikke jeg et slikt signal. Nå handler det om å bruke de pengene vel – at de treffer, at de virker, og at de når mål. Vi skal gi brorparten av det til militær støtte, og vi skal nå gi en helt ny type støtte. Vi har gitt veldig mye fra våre lagre. Det er ikke mye mer igjen å hente der. Nå

skal vi inn på et nytt spor hvor vi støtter ukrainsk industri – støtter det som de erfarer at de trenger mest. Det er et utviklingsarbeid, et industriarbeid som skal lykkes, og de investeringene skal treffe. Vi bidrar også med å avhjelpe situasjonen med ødelagt infrastruktur – elektrisitet osv.

Nå skal vi få dette ordentlig på skinner og til å virke, men jeg gjentar det jeg har sagt helt siden krigen kom: Vi bevilger ikke penger for ett år vel vitende om at det er slik det blir, for det kommer til å utvikle seg måned for måned, kvartal for kvartal, halvår for halvår. Vi skal ha dialog med Stortinget og fram mot det reviderte budsjettet komme med vår vurdering av om vi er i rute, om det er grunn til og nødvendig å gjøre endringer i det. Jeg sier i dag: Det utelukker jeg ikke, men jeg har ikke noen konklusjon på det den sjette dagen inn i februar.

Une Bastholm (MDG) [14:15:02]: Jeg vil først gratulere statsministeren med nytt mannskap.

I redegjørelsen sin lovte han Norge nye klima- og naturmål, at de skal holdes og gjennomføres på en rettferdig måte. Han lovte også å ta bedre vare på naturen. Vi har så langt ikke sett noen løfter om en ny naturpolitikk, men regjeringen vil følge opp arbeidet som var påbegynt med Oslofjorden og med forbudet mot nedbygging av myr. Det er bra.

Akkurat samtidig som Senterpartiet holdt pressekonferanse i vandrehallen om at de gikk ut av regjeringen, hadde vi imidlertid en votering her i salen hvor Arbeiderpartiet var med på å stemme ned over 100 forslag som ville forsterket naturmeldingen. Det neste som skjedde, var at Arbeiderpartiet etter få dager gikk sammen med et flertall i energi- og miljøkomiteen for det jeg vil si er en direkte demontering av vernet av vernede vassdrag i Norge, en tradisjon over 50 år som Arbeiderpartiet har et tungt ansvar for og mye stolthet knyttet til. Er det regjeringens nye naturpolitikk at man skal bygge ut vernede vassdrag i Norge?

Statsminister Jonas Gahr Støre [14:16:06]: Jeg mener vi i Arbeiderpartiet alltid har hatt et mål om å finne en god balanse her. Vi har vassdrag vi skal ta vare på som en del av norsk naturarv, som skal være beskyttet, urørt, en del av vår natur. Samtidig har vi med nytt vær og mer vannføring nye utfordringer og behov for med ny teknologi å utvikle det potensialet vi har i vannkraften. Det er naturlig at vi ser over muligheten for å kunne hente ut mer kraft fra de store vannkraftressursene våre, men det er helt klart at vi også har et veldig viktig naturarvansvar å holde ved like, og det kommer jeg som statsminister til å være veldig opptatt av at vi sikrer.

Når det gjelder Oslofjorden, er jeg opptatt av at dette er et engasjement som krever innsats fra Stortinget.

Det krever bevilgninger, men det krever ikke minst at vi også får kommunene med på å gjøre det de skal for at vi kan redde fjorden og få livet i den tilbake.

Dag-Inge Ulstein (KrF) [14:17:17]: Jeg nevnte Nederland, legeassistert selvmord og møtet jeg hadde med ekspertene der, som også tidligere har vært positive, men som har snudd 180 grader, ikke minst knyttet til den skråplaneffekten der man skritt for skritt ser at grensene for hva som var god nok grunn til å avslutte livet, ble flyttet. Nå er det altså slik at 5 pst. av de registrerte dødsfallene på landsplan i Nederland er legeassistert selvmord, og det er opp mot 14 pst. i enkelte områder rundt Amsterdam, der også selvmordstallene øker parallelt. Som jeg nevnte, er det eldre med demens og spesielt unge kvinner med lettere psykiske utfordringer – og nå har man også åpnet for barn mellom null og elleve år.

Ser statsministeren hvor viktig dette verdispørsmålet er, og vil vi se et tydelig standpunkt mot det? Vil vi ikke minst se en styrket satsing på livshjelp, smertelindring og palliasjon? Det er altså slik at grunnplanken i samfunnet vårt er knyttet til nettopp synet på livet og at helsearbeidere og helsevesenet skal bidra til å gi hjelp, livshjelp – ikke ta liv.

Statsminister Jonas Gahr Støre [14:18:23]: Vi har ingen slike planer fra regjeringens side – la meg bare slå fast det. Jeg registrerer at det i partiene, også i mitt parti, er diskusjon rundt disse vanskelige etiske spørsmålene. Jeg forstår argumentene fra begge sider. Når jeg uttaler meg nå, må det være også litt på personlig grunnlag. Jeg deler veldig mye av det representanten sier mot slutten av innlegget, nemlig: Hva er staten og fellesskapets ansvar i et samfunn som vårt, hvor det kommer ny teknologi og nye muligheter? Hva er det som kan bidra til å avbøte smerte og lidelse? Det er de store etiske spørsmålene.

Jeg mener at grunnholdningen for en stat overfor en befolkning skal være å bidra til å sikre liv, trygge liv og bidra til verdig utgang av liv. Jeg ser veldig mange klare motforestillinger hvis vi går over den streken at det ofentlige, staten, er tilrettelegger for å avslutte liv. Det er min personlige grunnholdning, og så respekterer jeg at dette er en debatt med mange etiske innganger vi bør ha i partiene våre og i samfunnet vårt.

Presidenten [14:19:28]: Dermed er replikkordskiftet avslutta.

Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Tuva Moflag (A) [14:19:50]: I går fikk jeg spørsmål om det nå er en spennende tid å være politiker i, og jeg skjønner jo spørsmålet. De siste årene har det vært

mange komplekse og krevende spørsmål på politikerne's bord. De siste årene har pandemi, invasjon av Ukraina, energikrise i Europa og kraftig inflasjon rammet oss. Dette er kriser som slår direkte inn i folks dagligliv og folks hverdagsøkonomi. Derfor er mitt svar først og fremst at det er en alvorstung tid å være politiker i.

Vi står overfor en endret internasjonal situasjon som ble ytterligere forsterket av presidentskiftet i USA. Statsministeren vår pleier å si at utenrikspolitikken mål er å gjøre innenrikspolitikken mulig, å skape trygghet for at vi kan leve vårt liv i frihet, gjøre vårt arbeid og utvikle fellesskap i fred.

På NHOs årskonferanse ble Norge omtalt som en kork på havet. Det høres kanskje litt smått ut for en nasjon som også kjennetegnes av at det er typisk norsk å være god, men flyteegenskapene til en kork er ganske uovertrufne. I Norge har vi tatt gode valg om hvordan vi organiserer samfunnet vårt og hvordan vi forvalter verdiene våre.

Jeg hadde min barndom på 1980-tallet og min ungdom på 1990-tallet. Det var optimisme, framtidshåp, Berlinmurens fall og velstandsutvikling. Det var glasnost i både politikken og Melodi Grand Prix. Dagens unge fortjener de samme mulighetene og den samme optimismen i livet sitt.

DeLillos synger at lille Oslo er en egen planet, men det er ikke sant. Oslo er ikke en egen planet, og det er heller ikke Norge. Norge er helt avhengig av et nært samarbeid med sine allierte, og norske bedrifter er helt avhengig av EØS-avtalen og stabile rammevilkår. Norske innbyggere og bedrifter kan være trygge på at Arbeiderpartiet vil legge EØS-avtalen til grunn i sin politikk. Det vi står for, skal vi også stå opp for.

Arbeiderpartiet har i dag lagt fram sine politiske prioriteringer ut perioden. Oversikten er som en Twistpose der mine favorittbiter handler om de unge i dag. For meg, som mamma til fire barn i alderen 10–16 år, er det aller viktigste at ungene trives i skolehverdagen og lærer det de skal. Vi skal være kompromissløse på kvalitet i skolen. Vi skal ikke gi opp en eneste ungdom. Vi har allerede fått på plass en ungdomsgaranti i Nav, og nå lover vi et ungdomsløft som garanterer at alle unge under 30 år gis tilbud om jobberfaring, oppfølging eller utdanning.

Vi skal nå klimamålene og omstille Norge for framtiden. Vi setter ikke klimaomstilling og velferd opp mot hverandre. Vi må lykkes med begge deler for at vi skal leve et godt liv i framtiden. Vi skal forsvare demokrati, og ytringsfrihet og være en garantist for sterke relasjoner og internasjonalt samarbeid. Dette er Arbeiderpartiet slik man kjenner oss.

Margret Hagerup (H) [14:23:07]: Det er ingen tvil om at de unge er framtiden. Tenk om norske elever skulle gått ut av klasserommet halvveis i 8. klasse og aldri kommet tilbake. Det ville vært alvorlig. Det skjer i dag, for det skiller faktisk så mye som opptil to og et halvt års læring mellom norske elever som går ut etter ti års grunnskole.

Nå trengs det handling i norsk skole. Høyre vil prioritere det viktigste først. Det er dyktige lærere som er sjef i klasserommet, det er bedre undervisning i lesing, skriving og regning, og det er ekstra støtte til elever og skoler som henger etter. Når faktum er at 15 000 elever går ut av ungdomsskolen uten å kunne lese og skrive godt nok, er vår viktigste oppgave at flere elever skal lære mer. I en klasse med 30 elever vil 10 elever ha problemer med å forstå underteksten i en Netflix-serie. Norske elever har blitt dårligere i matematikk og naturfag, og avstanden mellom dem som presterer best og dårligst, øker.

Det er store forskjeller mellom jenter og gutter. Det er mer vold, uro og bråk. Fraværet øker, for mange blir mobbet, og frafallet er for stort. En av seks fullfører ikke videregående, og et dårlig skoletilbud sender altfor mange av våre unge ut i utenforskap. Vi lykkes rett og slett ikke godt nok med å skape en skole som utrustar elevene med det de trenger for å mestre både skoleløpet og hverdagen som venter etterpå.

Regjeringen Støre har hatt ansvar for skolepolitikken i tre og et halvt år og har snakket om alt annet enn kvalitet, innhold og det som sikrer elevenes læring. Samtidig som resultatene stuper, svekker Støre-regjeringen kravene til lærernes kompetanse. De bruker de store pengene på å opprettholde skolebygg og gjøre flere ting gratis for alle. Energien brukes på andre debatter enn det som handler om læring, kvalitet og innhold. Støre-regjeringen har rett og slett ikke prioritert det viktigste først, nemlig elevenes læring – men nå skal vi se framover, og alt skal visst bli så meget bedre. Det var kanskje Senterpartiet som hadde skylden. Jeg tror ikke det. Det er handlingslammelsen fra regjeringen Støre som er problemet, for ingen elever er like, og da må skolen klare å ta imot det mangfoldet og sørge for at alle elever får muligheter.

Høyre har fem løfter for skolepolitikken: Vi vil sikre at undervisningen tilpasses den enkelte elevs nivå. Vi vil ansette flere yrkesgrupper i skolen, som gjør at lærerne kan bruke tiden til det de er best på: å lære elevene det de skal. Vi vil gi elever som henger etter i lesing og regning, intensivopplæring, ikke bare på barneskolen, men også på ungdomsskolen. Vi vil at skolene skal følge opp barns fravær fra dag én på barneskolen og sette inn målrettede tiltak. Vi vil følge kommuner og skoler med svake resultater tettere opp og sørge for at skoleeierskap er et viktig ansvar.

En god skole skaper vi når vi prioriterer det viktigste først, og det kommer Høyre til å fortsette å gjøre, fordi det er kunnskap som gir muligheter for alle.

Erling Sande (Sp) [14:26:16]: Gjennom nesten tre og eit halvt år i regjering har Senterpartiet i samarbeid med Arbeidarpartiet sikra ein politikk som ser heile Noreg. Vi lever i eit fantastisk mangfaldig land der ulike plassar har sine utfordringar og ikkje minst sine moglegheiter.

Vi finn busetjing, aktivitet, sysselsetjing, verdiskaping og bulyst både i nord og i sør. Vi finn det langs kysten, og vi finn det i innlandet. Dette er med på å gjere Noreg til Noreg.

Skal folk og næringsliv rundt om i landet vårt ha likeverdige forhold, kan ikkje dei politiske løysingane vere slik at ein praktiserer alt likt overalt. Bygdene og byane i distriktsområda må stimulerast ut frå sine føresetnader, og vi må ta andre politiske grep for å møte utfordringane til storbyane.

Gjennom regjeringssamarbeidet med Arbeidarpartiet har Senterpartiet vidareutvikla denne politikken. Det har vore viktig å styrkje distriktpolitikken. Det er også i interessa til storbyane. Noreg heng saman. Ei rekke av dei store verdiane som flyt inn til fellesskapen, kjem frå viktige distriktsnæringar – petroleumsverksemda på sokkelen, fisket i havområda våre og langs kysten, havbruk i fjordane, energi frå fjella våre, små og store verksemdar som er spreidde over heile landet, som driv verdiskaping kvar einaste dag, og som er der gjerne nettopp fordi folk som bur der, har sett moglegheitene i lokalsamfunnet sitt.

Skal vi sikre rekruttering til dei viktige distriktsnæringane og eit godt velferdstilbod til innbyggjarane, må vi dempe avstandsulempene og skape bulyst i heile landet vårt.

Vi har dei siste åra innført ei rekkje nye grep i distriktpolitikken. Gratis ferjer, halverte prisar på dei attverande ferjestrekningane og på kortbanenettet, breibandsatsing, billegare barnehage og sletting av studielån er eksempel på det. Dette er viktige satsingar. Senterpartiet legg til grunn at Arbeidarparti-regjeringa står ved denne politikken, sjølv om statsministeren no antydar ei større satsing på storbyane.

Lat det vere sagt – også storbyane treng målretta politikk. Områdesatsingar og kollektivsatsingar er viktige eksempel på det, og det har også Senterpartiet støtta. Det er nettopp dette, at vi har ein politikk både for distrikta med sine utfordringar og for storbyane med sine, som skil både Senterpartiet og Arbeidarpartiet frå spesielt partia Høgre og Venstre, som i mange debattar i denne salen i seinare tid har argumentert for at vi ikkje treng nokon særskild distriktpolitikk, distrikta blir berga av

dei generelle grepa i Høgres politikk. Storbyane, derimot, dei treng ein særleg politikk. Her går det ei konfliktline i norsk politikk. Difor er det viktig at den nye Arbeidarparti-regjeringa følgjer opp desse viktige distriktssatsingane vi saman har lagt grunnlaget for.

Helge André Njåstad (FrP) [14:29:31]: At den sikkerheitspolitiske situasjonen er i endring, er det mange som har vore inne på, og me lever i ei uroleg tid. I går la PST og andre myndigheiter fram si oppdaterte trusselvurdering, og det fagmyndigheitene fortel oss, er ikkje lysteleg. Eit sitat frå trusselvurderinga er som følgjer:

«Russland forblir den største trusselen mot sikkerheten i Europa, og har det siste året vist vilje og evne til å gjennomføre sabotasjeaksjoner på europeisk jord. Det er sannsynlig at dette også kan treffe Norge.»

Dette bakteppet krev at me har ansvarlege politikarar som evnar å styrkja politiet vårt, som er dei som i første linje vil måtta handtera desse truslane. Stortinget har vist ei god evne til å stå saman om langtidsplanen for Forsvaret og gjera gode vedtak med omsyn til å styrkja Forsvaret. Det burde me òg ha gjort når det gjeld politiet, som er dei som vil møte truslane fyrst og raskast – og som trusselvurderinga seier, er det rimeleg stort sannsyn for at dei i det daglege vil stå i viktige oppdrag for oss. Difor er det litt merkeleg, når me no oppsummerer tre og eit halvt år med dette stortingsfleirtalet, at ein har redusert antalet politifolk i politidistrikta, at ein ikkje har gjort som ein seier i punkt sju i statsministeren si utgreiing, at ein skal styrkja politiet – ein har derimot bygd ned norsk politi i desse tre og eit halvt åra.

Framstegspartiet har ein annan politikk. Me ønskjer å styrkja politiet. I vårt alternative budsjett la me fram meir pengar til politiet, med 800 fleire politifolk. Det treng me i den sikkerheitspolitiske situasjonen me står i, og politiet treng å få fleire kollegaer. Me treng òg ein langtidsplan for politiet, og ikkje at det er sånn som i dag, at ein styrer frå budsjett til revidert budsjett, og at det er opp- og nedbemanning i etaten. Me treng langtidsplanlegging og å sjå politiet i eit lengre perspektiv.

Me må òg gje politiet fleire verktøy. I dag kunne me lesa at elleve av tolv politimeistrar går inn for generell væpning. Me høyrde nettopp at tidlegare justisminister går inn for generell væpning. Samtidig ser me at det berre er eitt parti i denne sal som går inn for generell væpning når det blir stemt over det i denne sal, nemleg Framstegspartiet. No, når til og med tidlegare justisminister går inn for det – som har sett ned eit utval og fått klare, tydelege råd – og det er eit samla råd frå Politiets Fellesforbund, frå politimeistrane, frå alle, bør ein faktisk stemma for Framstegspartiets forslag den

18. februar, når det skal voterast over i denne sal. Politiet treng verktøy sånn at dei kan gjera jobben med å tryggja oss.

I tillegg treng me å få på plass andre ting. Eg registrerte at den nye justisministeren allereie før blomane var sette i vassen, avlyste forgjengaren sitt forslag om visitasjonssoner. Me treng faktisk ein tøffare justispolitikk, ikkje ein mildare justispolitikk.

Kari Henriksen hadde her overtatt presidentplassen.

Lars Haltbrekken (SV) [14:32:51]: Læhkoe saemiej åålmegebiejjine! Det var «gratulerer med samenes nasjonaldag» på sørsamisk.

Tidligere denne uken kom det løfterike nyheter fra både statsministeren og klima- og miljøministeren om en ny offensiv for klima og natur. Vi vil gjerne gi Arbeiderpartiet muligheten allerede i dag til å vise at dette ikke bare er fagre ord, men også faktisk vilje til å endre kurs.

Skal vi unngå de verste konsekvensene av klimakrisen, må vi slutte å lete etter mer fossil energi. Vi har funnet mer enn vi kan brenne om vi skal løse klimakrisen. Det er et faktum. I alle fall må vi slutte å lete der naturen er mest sårbar, som på korallrevene langs kysten. I januar ga regjeringen tillatelse til å sette i gang leting etter olje på Trænarevet. Trænarevet er et sårbart korallrev, kjent for sitt svært produktive økosystem og for sitt rike og varierte dyreliv. I forvaltningsplanen for våre havområder som ble behandlet i Stortinget i 2024, står det:

«Det skal ikke åpnes for petroleumsvirksomhet på Trænarevet i denne stortingsperioden, i tråd med formuleringene i Hurdalsplattformen.»

Allikevel ble det altså delt ut tillatelser til oljeleting her for noen uker siden. SV fremmer i dag forslag om at denne tillatelsen skal trekkes tilbake – for å beskytte naturen, starte omstillingen og slutte å lete etter fossil energi i alle fall i de mest sårbare havområdene våre.

SV fremmer i dag også en rekke forslag som ble behandlet sist uke i forbindelse med naturmeldingen. Dette er forslag som kunne ha fått flertall dersom Arbeiderpartiet hadde stemt for. Forrige torsdag var Arbeiderpartiet fortsatt bundet av sin daværende partner Senterpartiet. Derfor får de i dag en ny mulighet til å vise at de mener alvor når de sier at vi skal ha en ny offensiv i miljøpolitikken.

Tobias Drevland Lund (R) [14:35:19]: Det er nå en ny regjering, en ren Arbeiderparti-regjering, men det nytter ikke kun å bytte ut fjes og partipins hvis det ikke også innebærer en ny politikk.

Stortingets sammensetning har ikke forandret seg. Det er fortsatt 100 mandater på Stortinget som alle i

2021 sto bak et ønske om et skifte, med mål om å få ned forskjellene både sosialt og geografisk. Det er derfor på høy tid å bruke dette flertallet som er på Stortinget, til å føre en politikk for faktisk forandring slik at folk flest kan sitte igjen med mer, også etter at strømregningen er betalt.

Et av områdene der Rødt forventer en faktisk forandring, er i boligpolitikken. Det er spennsting å registrere at regjeringen går inn for å bygge 130 000 nye boliger innen 2030. Tidligere Arbeiderparti-statsminister Trygve Bratteli uttalte på 1950-tallet: «Det er en menneskerett å eie egen bolig.» Han presiserte samtidig at ingen skulle tjene seg rike på andres bolignød.

Nå er det på høy tid å sørge for at flere kan eie sin egen bolig, uten at bolighaiene skal fortsette å tjene seg rike på andres bolignød. Vi trenger derfor en ny og rettferdig boligpolitikk for både å eie og å leie. Skal vi bygge disse 130 000 nye boligene de neste fem årene, trenger vi også en aktiv politikk og nye virkemidler. Da må Husbanken gjenreises til sin fortids storhet. Rødt foreslår her i dag å styrke Husbankens rammer og verktøy.

Det private boligmarkedet klarer ikke å levere rimelige boliger, og da må fellesskapet ta ansvar. I Danmark har de såkalte allmenne boliger, hvor én av fem boliger er utenfor det ordinære markedet og til en pris som vanlige folk med vanlige inntekter har råd til. Det er på høy tid å plukke opp spaden og begynne å sette i gang med pilotprosjektet for bygging av disse boligene. Vi trenger også å kartlegge statens tomtearealer og vurdere hvordan noen av disse arealene kan brukes til nettopp å bygge allmenne boliger, som vi også foreslår.

Det haster også å rette opp i det skjeve maktforholdet som er på leiemarkedet i dag, mellom utleiery på den ene siden og leietakere på den andre, og å få på plass en ny husleielov – i denne stortingsperioden. Det håper jeg regjeringen kan levere på.

Jeg vil bruke litt tid på et forslag Rødt også har her i dag, om å levere et forbedret yrkesskade- og sykdomsregelverk som er kjønns- og bransjenøytralt, noe LO har presset på for i lang tid.

For å avslutte: Vi trenger fortsatt en ny maktbalanse og en ny sammensetning av stortingsflertallet, der Rødt er så sterke at vi ikke er til å komme utenom. Det håper jeg vi kan bli for første gang etter høstens valg. Da kan vi skape en faktisk forandring, bekjempe Forskjells-Norge og få kontroll over kraften.

Sveinung Rotevatn (V) [14:38:24]: Regjeringa er i gang med ei omlegging av den politiske linja, i alle fall i retorikken på ein del område. Det har regjeringa gjort før. For eit års tid sidan var det to beskjedar som gjekk utover landet. Det eine var at ein no skulle få ein annan næringspolitikk og heie på bedriftene. Det andre var at

ein skulle styrkje arbeidslinja. Det vart teke godt imot av mange, både her i Stortinget og der ute – heilt til det viste seg at denne omlegginga i retorikk i det heile ikkje representerte omlegging i politikk. Tvert imot. Det å heie på bedriftene og føre ein meir positiv næringspolitikk vart følgt opp av innføring av exitskatt, eit forslag om hotellskatt og stadig nye grep som vart tekne dårleg imot – med god grunn – særleg i gründermiljøa og i små og mellomstore bedrifter.

Denne satsinga på arbeidslinja, at det skal løne seg å jobbe, vart følgt opp med at IA-avtalen kollapsa, nettopp over spørsmålet om det skal løne seg å jobbe eller ikkje. Det skulle det altså ikkje, og avtalen kollapsa.

Ein ser ein viss skepsis hos mange av oss når det vert varsla nye tonar innanfor ei rekkje politiske område, men eg vil seie at dersom det faktisk er riktig at regjeringa no vil føre ein klimapolitikk som kuttar utslepp raskare, ønskjer Venstre det hjarteleg velkome. Dersom det er riktig at ein no skal føre ein langt meir offensiv europa-politikk, implementere rettsakter raskare, ønskjer vi det velkome. Dersom det er riktig at ein no skal løfte mange av dei problema som er særskilte for byane våre, ønskjer vi det velkome.

I løpet av debatten i dag har vi sett at på ei rekkje av områda der regjeringa har varsla nye tonar, ligg det lite under. Ein var ute i landets største avis i dag og sa at no skal ikkje lenger det offentlege ese ut, ein skal få kontroll med utgiftene, men når underteikna spør Arbeidarpartiets parlamentariske leiar om eit einaste eksempel på kvar ein i så fall har tenkt å gå i gang, er svaret absolutt ingenting. Når det gjeld skattepolitikken og næringspolitikken, som statsministeren vart utfordra på i replikkvekslinga stad, sa han at det vert ikkje nokon ny skattepolitikk. Eg trur vi skal leggje til grunn at den Arbeidarparti-leia regjeringa vi har hatt heile perioden, framleis er leia av Arbeidarpartiet med – vi får anta – stort sett den same politikken, til det motsette er bevist.

Likevel: Vi har ein ny situasjon i Stortinget. Det er interessant, og det gjev nokre moglegheiter, også for å danne fleirtal på tvers av blokkene. Det er Venstre positiv til.

Det er kanskje ingen start på det med den voteringa vi skal igjennom etterpå, men i alle tilfelle vil eg varsle at Venstre kjem til å støtte forslaga nr. 14 og 15 og stemme imot dei andre forslaga som er sette fram her i dag.

Une Bastholm (MDG) [14:41:31]: I statsministerens redegjørelse lovte han forsterket klimamål, han lovte å ta bedre vare på naturen, og han lovte å nå Norges klima- og naturmål på en rettferdig måte. Dette er ord vi i Miljøpartiet De Grønne merker oss, og det forplikter: til å ta vare på naturskogene våre, til å stanse nedbygging og drenering av myr og annen sårbar natur,

til å gjøre skogbruket og matproduksjonen vår naturvennlig, og til å gjøre alle sektorer mer arealgjerrige, også forsvar og energiproduksjon.

Vi ser fram til stortingsmeldingen om klima. Det viktigste for å få til gode, brede samtaler som kan oppnå og oppfylle Norges klimamål, er at meldingen er god når den kommer fra regjeringen. Miljøpartiet De Grønne er klart for forhandlinger som kan bidra til å styrke norsk klimapolitikk, men gitt signalene som har kommet, og politikken som finnes i Fremskrittspartiet og Senterpartiet, kan det hende statsminister Støre står overfor et litt tøft valg. Vil han ha et bredt forlik eller et forlik som faktisk oppfyller norske klimamål, som han selv lover er i fokus, og ikke utsette den jobben til barna eller barnebarna våre? Er det viktigste å ha Senterpartiet med i et klimaforlik, eller at det forliket, den enigheten, er i tråd med Parisavtalen og Norges klimaforpliktelser?

Jeg vil minne om at rettferdig klimapolitikk ikke bare kan handle om rettferdighet mellom oss som har mest makt i samfunnet og lever akkurat nå, men også om rettferdighet på tvers av generasjoner. Noe av det mest urettferdige ved norsk klimapolitikk er når en ikke kutter utslipp, for det utsetter jobben til ungene og barnebarna våre, og etterlater dem i en mye vanskeligere stilling økonomisk, velferdsmessig og trygghetsmessig. Det samme gjelder natur. Det er urettferdig å bygge ned natur og legge vassdrag i rør, som gjør at framtidige generasjoner ikke får tilgang til den samme naturen, og som gjør at vi utrydder arter.

Samme dag som Senterpartiet gikk ut av regjering, hadde vi en votering i stortingssalen, hvor Arbeiderpartiet var med på å stemme ned over 130 forslag som ville forsterket naturmeldingen som kom fra regjeringen. Flere av de forslagene er egentlig i Arbeiderpartiets program eller i utkast til nytt program. Jeg vil oppfordre den nye regjeringen til å ta fram igjen de forslagene som faktisk er i tråd med Arbeiderpartiets politikk, og begynne å gjennomføre dem de neste 200 dagene.

Det neste vi så fra Arbeiderpartiet i naturpolitikken, få dager etter den voteringen, var at de i energi- og miljøkomiteen gikk sammen med et flertall som egentlig angriper og demonterer en bauta i norsk naturvern, nemlig vassdragsvernet vårt – som Gerhardsen i sin tid forsvarte, nettopp mot sånne tider som nå, hvor det brenner under føttene til politikerne, og de får lyst til å bygge ut vassdragene våre fordi man har lyst på mer billig strøm. Jeg oppfordrer statsministeren til å ha et øye med det.

Irene Ojala (PF) [14:44:50]: Lihkku beivviin! Gratulerer også til statsministeren med utvidet regjering.

I går sa statsministeren i sin tale bl.a.: «[V]i ser framover, ikke bakover, og der venter det store oppgaver».

Hva det betyr, synes jeg er litt uklart. Jeg mener at historien må løftes fram i nåtiden, og vi må lære av de feilene vi har gjort, slik at vi på Stortinget skal slippe å be befolkningen om unnskyldning for urett som gjøres fra nå av og framover i tid.

La oss se litt på historien. På slutten av annen verdenskrig ble rundt 50 000 mennesker tvangsevakuert fra Finnmark og Nord-Troms. Etter krigen ville folk hjem, de ville bygge sine hjem i tråd med sin egen kulturelle bakgrunn, men regjeringen Gerhardsen kunngjorde i 1945 at de som reiste nordover, ville bli sendt tilbake og «stilt til ansvar for sin handlemåte». Hva gjorde så finnmarkingene? Jo, rundt 20 000 finnmarkinger gjennomførte en av Norges største sivile ulydighetsaksjoner: De reiste hjem.

I dag, 6. februar, er det samefolkets dag, en dag hvor det er naturlig å vise til Fosen-saken, og det er også naturlig å trekke trådene til Alta-saken og utbyggingen av Alta-Kautokeinovassdraget. Heller ikke da lyttet Arbeiderpartiet til protestene fra fagfolk og folk flest eller til den samiske befolkningen. Resultatet var en ny, gigantisk ulydighetsaksjon gjennomført i Finnmark.

Var Arbeiderpartiets planer for nedbygging av Alta-Kautokeinovassdraget godt gjennomtenkt? Nei, folkets argumenter mot utbygging har stått seg godt historisk, og i 1989 innrømmet Gro Harlem Brundtland at utbyggingen likevel ikke var nødvendig. Hadde Arbeiderpartiet hørt på folk i Alta og Kautokeino, og hørt på alle andre naturvernere, ville mange triste menneskeskjebner vært unngått.

Pasientfokus – og jeg – er her på Stortinget fordi Arbeiderpartiet og andre partier ikke har lyttet til folk, men de har heller ikke lyttet til sine partifeller i Alta og Kautokeino. De ba ikke om konsekvensutredning av sykehusstrukturen i Vest-Finnmark da nytt sykehus skulle bygges. De kunne ha gjort det helt enkelt: De kunne ha bedt om statistikk fra veimeldingssentralen om vintermånedene i Finnmark. Da hadde ikke sykehuset i Vest-Finnmark blitt slik det er i dag, og vi hadde sluppet å kjøre – og kjøre og kjøre – bil. I dag sendes syke mennesker i Norges største og mest værharde fylke rundt omkring som pakkepost i timevis. Det er kostnadskrevende; millioner av kroner blir brukt på transport, penger som kunne blitt brukt på pasientbehandling. Det er pasientfiendtlig, for syke mennesker slites ut og blir sykere. I tillegg er det klimafiendtlig. Hundretusenvis av flytimer, hundretusenvis av kilometer tilbakelegges av syke mennesker og fødekvinner.

Jeg oppfordrer statsministeren til å invitere til en langtidsplan for sykehusstrukturen i Nord-Norge. Jeg håper han gjør det, for da kan det være at jeg slipper å stille liste til stortingsvalget for 2025–2029. Utfordringen er gitt!

Truls Vasvik (A) [14:48:14]: Når vi politikere prater om urolige tider, er det ofte knyttet til internasjonale spørsmål, økonomi, kriminalitet eller klimaendringer. Hvis vi går i oss selv, tror jeg likevel ingenting gjør oss så urolige som å være usikre på om vi eller familien vår får den helsehjelpen vi trenger den dagen vi trenger det. Den følelsen og usikkerheten skal en ikke trenge å ha i velferdsstaten Norge.

De tre siste årene har det skjedd store ting innenfor helsefeltet. En fastlegeordning som lå med brukket rygg, har kommet seg på beina igjen. Ventetidene på sykehussene våre, som er for lange og har vært det lenge, er på vei ned, og de skal fortsatt betydelig mer ned. Begge deler har skjedd på grunn av tusenvis av dyktige fagfolk og gode politiske prioriteringer fra regjering og denne sal.

Arbeiderpartiet ser seg aldri tilbake og blir selvtilfredse, vi skal videre. Det er ingen naturlov som sier at velferdsstaten alltid vil være der. Den må støttes og jobbes med hele tiden, særlig innenfor helsefeltet, som er en av grunnpilarene i den velferdsstaten vi kjenner.

Framover har vi noen utfordringer vi må løse sammen. Befolkningen blir eldre. Det er veldig bra, men det krever ressurser, særlig fordi andelen av befolkningen med demens er forventet å øke. I kommunene våre får vi flere yngre brukere med mer sammensatte behov. Tilgangen på arbeidskraft går ned, samtidig som forventningene til tjenestene øker. Prisen for nye medisiner og metoder øker massivt, og betalingsviljen til å benytte private helsetjenester er stor. Varsellampene mot et todelte helsevesen blinker ganske så heftig.

Alt dette betyr at vi må tenke nytt. Derfor vil Arbeiderpartiet starte arbeidet med en helhetlig helsereform, som skal sikre desentraliserte og tilgjengelige helse- og omsorgstjenester for alle – vår felles helsetjeneste der pasientene og de ansatte er i fokus, ikke byråkratiske systemer som gjør at folk blir kasterbatter. Når ungene blir syke, skal min oppgave være å passe på dem og hjelpe dem og ikke måtte lure på hvilket forvaltningsnivå jeg skal forholde meg til. Vår felles helsetjeneste skal oppleves som én sammenhengende helsetjeneste for oss som bruker den.

Folks vilje til å betale skatt baserer seg på at de føler at de får noe igjen, og det gjør man til gagns i Norge. Det vet vi. Samtidig må også våre velferdstjenester utvikle seg i takt med forventningene. Arbeiderpartiet vil derfor modernisere allmennlegetjenesten og sikre at befolkningen får rask og god helsehjelp gjennom både fysiske og ikke minst digitale offentlige allmennlegetilbud.

Arbeiderpartiet skal forandre Norge til det bedre. Da må vi ta ordentlig grep, og slik skal vi sikre at også framtiden er lys for vår felles helsetjeneste og velferdsstat.

Henrik Asheim (H) [14:51:16]: Grunnlaget for å ha en velferdsstat som fordeler verdiene rettferdig i samfunnet, er at vi har verdier å fordele. De verdiene må skapes, ikke av politikere, men av ildsjeler, av gründere og av dem som går på jobb hver dag og betaler skatt. Nå ser vi noen store utfordringer som kommer til å forsterkes i tiden som kommer.

Det internasjonale bildet endres. Vi ser nå økte tollmurer, handelskrig og hvordan USA og Kina både bremser handelen med andre land og kraftig øker subsidiene til egen industri. Tollmurer besvares med mottiltak fra bl.a. Canada og EU.

Norge har en liten og åpen økonomi. Da er ikke svaret å isolere oss og kutte samarbeid med våre allierte, ikke minst i Europa. Tvert imot må vi sørge for at Norge er en troverdig og stabil handelspartner. Jeg tror faktisk ikke de partiene som nå bruker sin taletid på å kritisere vår viktigste handelsavtale, EØS, forstår hvilken risiko vi vil skape for næringslivet og for arbeidstakere over hele landet ved å skape usikkerhet om vårt forhold til EU.

Når verden er urolig ute, må vi også skape ro her hjemme. Det har i flere år vært krevende tider for næringslivet vårt, med økte råvarepriser, høye energipriser, økende renter og uro i viktige markeder for våre bedrifter. Regjeringen har i denne tiden bidratt til ytterligere uforutsigbarhet.

Staten kan ikke fortsette å vokse på bekostning av privat næringsliv. De siste tre årene har de offentlige utgiftene økt mye, og det er finansiert ved at regjeringen har økt skattetrykket betydelig. Vi ser at veksten i sysselsetting er større i offentlig sektor enn i privat sektor. Det har vært tilfellet over tid, og alle forstår at det ikke kan fortsette i lengden. Det er lønnsomme, private arbeidsplasser som finansierer de offentlige stillingene. Nå må vi bruke handlingsrommet på å gjøre det lettere å skape og drive bedrifter her i Norge.

Med økt formuesskatt og økt utbytteskatt har eierbeskatningen i Norge reelt sett doblet seg de siste tre årene. Det betyr at de som eier eller vurderer å starte en ny bedrift, har fått langt dårligere vilkår i en tid hvor vi trenger flere bedrifter. Dette er vi nødt til å snu. Nå er tiden inne for å bruke handlingsrommet vi har, til å redusere skattene både for dem som driver bedrift, og også for alle som går på jobb, for verdiene må skapes før de kan fordeles.

Gro-Anita Mykjåland (Sp) [14:54:15]: De høye og ustabile strømprisene vi har opplevd de siste årene, har skapt stor usikkerhet og problemer for folk og norsk næringsliv. Senterpartiet og Arbeiderpartiet har gjennomført gode grep som kompenserer husholdningene og deler av næringslivet for de høye prisene, men dessverre få og for svake strukturelle grep som løser de un-

derliggende problemene. Det er ikke nok å behandle symptomene. Det er ingen god løsning å måke på med plaster når pasienten i realiteten trenger en operasjon.

I desember i fjor opplevde vi at strømprisen økte til 13 kr i vårt sørligste prisområde. Økningen skyldtes ikke at det var lite vann i magasinene eller sprengkulde. Nei, de økte fordi det var vindstille i Tyskland. At det ikke er flertall i denne salen for å gjøre systemendringer for å få bukt med denne prissmitten fra Europa vi nå opplever, er mildt sagt urolig. Senterpartiet vil ha systemendringer for å få bukt med disse problemene.

Når Senterpartiet er så tydelig i sin kamp mot helheten i EUs fjerde energimarkedspakke, er det fordi det begrenser våre muligheter til å ha nasjonal kontroll på viktige områder i kraftpolitikken. Folk, næringsliv og den kraftkrevende industrien er ikke tjent med at vi knytter oss tettere til EUs strømmarked.

Vi har tatt til orde for ikke å fornye de eldste danmarkskablene. Høyre har til stadighet kritisert Senterpartiet for å være populistisk på grunn av dette. Til det vil jeg svare følgende – og jeg svarer nå som Agder-representant: Et enstemmig fylkesutvalg i Agder, formannskapet i Kristiansand kommune og aktører fra kraftkrevende industri i vår landsdel har alle sagt nei til flere utenlandskabler i vår region.

Senterpartiet er opptatt av en praktisk, jordnær klimapolitikk der mye av løsningene ligger i å utnytte de lokale ressursene våre bedre. Vi er opptatt av en rettferdig omstilling også i klimapolitikken. Det kan ikke være sånn at de med dårligst råd eller de som bor i spredtbygde strøk, skal betale en stor del av regningen for at Norge skal omstille seg. For å lykkes med klimapolitikken må den ha støtte i befolkningen, og byrden ved omstilling må bæres av fellesskapet.

Som norske folkevalgte skal vi sikre tryggheten og velferden til folk i Norge, vi skal sikre sysselsetting og arbeidsplasser, og vi skal passe på at folks privatøkonomi skjerms, sånn at folk har nok til seg og sine. Senterpartiet ser ikke at noe av dette er forenlig med en tettere tilknytning til det dysfunksjonelle strømmarkedet i EU og flere utenlandskabler.

Bård Hoksrud (FrP) [14:57:16]: Verken i trontalen, i gårsdagens redegjørelse eller i dagens innlegg fra statsministeren ble eldreomsorg nevnt med et eneste ord. Dette viser for alle at Arbeiderpartiet og Støre bryr seg om eldreomsorg kun fire uker i valgkampen. Dette gjør meg trist på vegne av alle de eldre og syke som sårt trenger en sykehjemsplass.

Fremskrittspartiet i regjering satset på eldreomsorgen. Vi ga årlig tilskudd til 2 200 plasser, men da Fremskrittspartiet gikk ut av regjering, ble antallet kuttet kraftig. Fremskrittspartiet mener at alle eldre fortjener

en trygg og verdig alderdom med en omsorg i verdensklasse, uansett hvor i landet man bor. Dessverre har dagens eldreomsorg blitt et postkodelotteri hvor adressen bestemmer hvor gode tjenester man får. Ikke bare er det stor forskjell mellom kommunene, men tilbudet er i sin helhet på et altfor lavt nivå. Vi må legge til rette for at de som vil, kan bo hjemme så lenge som mulig, men det må stå en sykehjemsplass klar når man trenger det. Det handler om trygghet.

Regjeringen sluttet å føre ventelister i eldreomsorgen, men alle vet at listene er lange. TV 2 kartla i 2023 at nesten 3 000 eldre sto i kø for å få en sykehjemsplass. Hvordan det står til nå, aner vi ikke, men at det er mange som ikke har fått det tilbudet de trenger, er jeg sikker på. Dette vet vi. Det er synd at regjeringen ikke vil vite hvordan det faktisk står til der ute. I valgkampen i 2023 lovet statsministeren at det i 2024 skulle bygges 1 500 nye sykehjemsplasser. Når fasit er gjort opp for 2024, er resultatet at vi er langt unna det. Det ble gitt tilskudd til ca. 430 nye plasser i 2024.

Regjeringen styrer landet inn i en lenge varslet krise i eldreomsorgen. Eldre må få bli sjef i eget liv og gis frihet til å velge tjenester basert på egne behov og ønsker, fra både private, ideelle og offentlige aktører. Regjeringen har gang på gang vist at de mener logoen på jakka til de ansatte er viktigere enn hvor gode tjenester brukerne får.

Støtt og stadig kommer det nye oppslag om eldre som ikke får den omsorgen de trenger. Eldreomsorgen handler om å gi folk verdighet. Det handler om trygghet, og det handler om omsorg. Jeg skulle ønske statsministeren sluttet å si at kommunene har fått mer penger, og innså det åpenbare: at pengene må følge dem som trenger tjenestene. Det er det det handler om for folk.

Rune Støstad (A) [15:00:17]: Vi står i en tid med store utfordringer, men også med enorme muligheter. Mer usikkerhet i verden betyr at vi må styre Norge trygt. Det krever en aktiv politikk som skaper jobber, sikrer trygg økonomi og gir folk en framtid å tro på. Vår nye Arbeiderparti-regjering har klare og offensive mål: Vi skal skape mer, dele mer og sikre at veksten kommer hele landet til gode.

Norge trenger en aktiv næringspolitikk. Det er ikke nok å sitte stille i båten og håpe at utviklingen går vår vei. Vi skal føre en aktiv næringspolitikk som legger til rette for investeringer, innovasjon og nye jobber. Vi skal styrke industrien, utvikle teknologi og gjøre Norge til et enda bedre land å drive bedrift i.

Denne våren legger vi fram en ny industrimelding for å videreutvikle Norge som stolt industrinasjon. Vi kommer med en ny minerallov for raskere og mer effektive prosesser i mineralnæringen. Vi skal også legge fram

en havbruksmelding for å sikre vekst i en av våre viktigste eksportnæringer. Vi viderefører en offensiv landbrukspolitikk.

Vi vil også sørge for at Norge skal bli et foregangsland innen grønn industri og ny teknologi. Vi investerer i kunstig intelligens, styrker samarbeidet mellom akademia og næringslivet og legger til rette for at norske bedrifter kan hevde seg internasjonalt. Jeg håper på et bredt og godt samarbeid i Stortinget om de store og viktige næringssakene.

EØS-avtalen er en grunnmur i norsk næringsliv. Over 400 000 norske arbeidsplasser er direkte knyttet til den. Nylig besøkte jeg Raufoss industripark. Der jobber det nesten 3 000 personer, og 95 pst. av produksjonen går til eksport. Ledelsen skriver i Oppland Arbeiderblad i dag:

«Vi kan legge ned hele Raufoss om dere kødder med EØS-avtalen.»

De vet hva fri markedsadgang betyr. Vi kan ikke risikere usikkerhet som setter norske arbeidsplasser i fare. Derfor vil vi i Arbeiderpartiet slå ring rundt EØS-avtalen og stå opp mot handelskonflikter som truer næringslivet.

Arbeiderpartiet skal sikre arbeidsplasser over hele landet. Det skal lønne seg å jobbe og investere i både by og land. Vi bygger ut infrastruktur, styrker kompetanse og sørger for at folk kan bo, jobbe og trives – uansett hvor de bor.

Mari Holm Lønseth (H) [15:03:27]: Vi lever i en mer usikker og utrygg tid. Trusselen og spenningene utenfra øker, og samtidig øker kriminaliteten også her hjemme. Kriminaliteten blir mer alvorlig og brutal. Kriminelle nettverk har fått et for stort fotfeste, og Kripos slår fast at trusselen fra kriminelle nettverk aldri har vært større. Vi vet at politiet sliter med å håndtere de kriminelle nettverkene de allerede kjenner til, at metodene til nettverkene blir stadig mer komplekse, og at mer skjer digitalt.

Gjengene rekrutterer ungdommer med kyniske metoder. De lokker med penger og statussymboler, og ungdommer blir tilbudt penger for å gjennomføre grov kriminalitet. Vi ser også at det har blitt altfor vanlig å gå med kniv på gaten.

Gjennom snart tre og et halvt år har Jonas Gahr Støre vært statsminister, og i den samme perioden har vi hatt økende kriminalitet. Ungdomskriminaliteten har økt med over 30 pst. fra 2021, antallet ran er nesten tredoblet, og antallet gjengangere med flere enn ti lovbrudd er også doblet fra 2021 – samtidig som oppklaringsprosenten går ned. På Arbeiderpartiets vakt har det blitt flere politikontorer, flere tingretter og mer kriminalitet, men færre politifolk i politidistriktene og færre forebyggende enheter.

I gårsdagens redegjørelse fra statsministeren varsles det heller ingen ny kurs på kriminalitetsområdet. Det varsles mer av det samme, og den medisinen som har blitt levert de siste tre årene, har ikke fungert.

Det er på tide med flere nye, kraftfulle tiltak i møte med et nytt kriminalitetsbilde. Nedbemanningen av antallet politifolk må snus til en oppbemanning. Det er også viktig for å slå ned på utenlandske kriminelle nettverk, som ikke har noe i Norge å gjøre. I tillegg må politiet få flere verktøy til å håndtere den kriminaliteten vi ser. Man må ha mulighet til å bruke fotlenke for dem som har fått et oppholdsforbud. Straffene for å gå med kniv på gaten i Norge skal opp, og det samme skal straffene for annen gjengrelatert kriminalitet. Vi må sørge for at kriminalitet får raske reaksjoner. Derfor trenger vi et hurtigspor i domstolene for unge i hele landet.

I tillegg må vi forebygge bedre for å sørge for at unge ikke blir rekruttert inn i kriminalitet. Unge må følges tettere opp. De må få muligheten til å delta i idrett og kjenne på mestring i skolen, og de som er særlig utsatt, skal også følges opp tettere.

Det er mulig å få kriminaliteten ned, men det krever at man setter inn noen konkrete tiltak. Da trenger vi flere politifolk i politidistriktene, bedre forebygging og at politiet får de verktøyene de ønsker.

Bjørnar Skjæran (A) [15:06:53]: Det er fremmet en del løse forslag i salen i dag. Arbeiderpartiet kommer til å stemme imot alle sammen. Noen av dem trenger en kort stemmeforklaring, for noen av forslagene er vi enig i, men regjeringen er godt i gang med arbeidet og i gang med å levere. Da ser jeg ikke noe poeng i å stemme for nye forslag, selv om jeg anerkjenner engasjementet som ligger bak dem. Det gjelder f.eks. forslag nr. 7, fra Rødt, for lave og vanlige inntekter har fått systematisk lavere skatt under denne regjeringen, og det er en linje vi vil videreføre.

Det er også allerede kjent at det er et pågående arbeid i regjering for å legge fram en samtykkelov, som omtales i forslag nr. 15. I de politiske målsettingene Arbeiderpartiet la fram i dag, har regjeringen pekt på at vi skal legge fram forslag om nettopp en samtykkelov. Vi vil selvsagt følge opp dette, og saken vil bli oversendt Stortinget så snart lovendringen er klar.

Når det gjelder forslag nr. 4, fra Rødt, er det et ønske mange av oss deler, å få ferdigstilt arbeidet med yrkesykdom og yrkesskade så raskt som mulig, men det viktigste er og blir at den jobben gjøres grundig og godt. Derfor stemmer vi også mot dette forslaget.

Så vidt jeg kan se, er forslagene nr. 19–34 forslag Stortinget behandlet under naturmeldingen for ikke lenge siden. Jeg legger til grunn at de derfor ikke kan be-

handles nå, og for Arbeiderpartiet er det da heller ikke naturlig å gå inn i dem nå.

Jeg vil benytte anledningen til å takke for en god og saklig debatt og ikke minst for hyggelige gratulasjoner under replikkordskiftet. Jeg setter pris på den rausheten – i trygg forvisning om at hverdagen nok er rett rundt hjørnet.

Et verdig ordskifte her i salen synes jeg det er viktig å hegne om, og det synes jeg vi har gjort sammen i dag. Det at en representant valgte å avbryte statsministeren under replikkordskiftet, mener jeg det kan være greit å overse denne gangen.

Debatten i dag lover godt med tanke på den samarbeidsinvitasjonen jeg avsluttet hovedinnlegget mitt med. Jeg velger derfor å gjenta den – den står selvsagt ved lag.

Presidenten [15:09:17]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Vi ringer til votering.

Votering

Presidenten [15:16:38]: Da er Stortinget klar til å gå til votering over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1, debattert 6. februar 2025

Debatt om statsministerens redegjørelse om regjeringens sammensetning (Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 5. februar 2025)

Presidenten: Under debatten er det satt fram 34 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–11, fra Sofie Marhaug på vegne av Rødt
- forslagene nr. 12–34, fra Kirsti Bergstø på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Forslagene nr. 19–34 har Stortinget votert over tidligere i denne sesjonen, og jf. forretningsordenen § 38 femte ledd vil de dermed ikke tas til votering igjen nå.

Representanten Bård Hoksrud har bedt om ordet.

Bård Hoksrud (FrP) [15:17:30]: En kort stemmeforklaring til forslag nr. 16: Vi er nok enig i første del av det, men jeg tror vi legger en del annet i det, og derfor kommer vi til å stemme mot forslaget fra SV nå.

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 4 og 9–11, fra Rødt.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere arbeidet med å forbedre yrkesskaderegelverket, og komme tilbake til Stortinget i løpet av denne sesjonen, med

forslag som sikrer at regelverket blir mer bransje- og kjønnsnøytralt.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan deler av de 130 000 boligene regjeringen har satt seg mål om at skal bygges innen 2030, kan bygges som ikke-kommersielle boliger, for eksempel etter modell fra den allmenne boligsektoren i Danmark.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke Husbankens rammer og verktøy for å bidra til å realisere 130 000 nye boliger innen 2030.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen kartlegge statens tomtearealer og vurdere hvordan noen av disse arealene kan brukes til å bygge ikke-kommersielle boliger.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslagene.

Votingstavlene viste at 84 representanter hadde stemt for forslagene og 13 representanter hadde stemt mot.

(Voteringsutskrift kl. 15.17.59)

Presidenten: Det ser ut til at flere har stemt feil, og vi tar da votingen en gang til.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt ble med 84 mot 15 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.19.05)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 5, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan for opptrapping av minste pensjonsnivå til EUs fattigdomsgrense (EU60).»

Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 74 mot 25 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.19.28)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1 og 6–8, fra Rødt.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til endring av EØS-loven § 2 for å sikre handlingsrommet, ved at nasjonale lover og regler kan gis forrang når det er nødvendig av hensyn til viktige samfunnsinteresser.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om økte skattefradrag som kommer vanlige arbeidsfolk til gode, som jordbruks-, sjømanns- og fiskerfradraget, og pendler- og reisefradrag.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om å senke skattesatsene på vanlige og lave inntekter.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med den varslede helsereformen gjennomgå organiseringen og styringen av sykehusene, for å sette hensynet til velferden for folk og lokalsamfunn foran bedriftsøkonomiske premisser, og samspillet mellom kommune og sykehus, for å hindre at pasienter blir kasteballer i systemet.»

Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt ble med 70 mot 29 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.19.52)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2 og 3, fra Rødt.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre en ordning med systematisk nabosjekk av hvordan andre land gjennomfører EU-reglene, som foreslått vurdert i EØS-utredningen.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en gjennomgang av handlingsrommet i EØS-avtalen på kraftområdet, herunder prisfastsettelse, krafteksport og kraftkablene.»

Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt ble med 59 mot 40 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.20.16)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 17, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen RNB for 2025 med et forslag om en omsetningsavgift på 25 prosent på private helseforsikringer for å styrke den offentlige helsetjenesten.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 87 mot 12 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.20.37)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 12 og 13, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen trekk tilbake lisens 1275 på Trænarevet, som ble gitt til Equinor og Vår Energi i forbindelse med TFO 2024 i januar 2025.02.04.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å lovfeste pensjonsrettigheter for alle som jobber innenfor kommunehelsetjenesteloven (§ 1-3), slik at vi får likestilt øvrige yrkesgrupper i de kommunale helsetjenestene med de pensjonsrettighetene sykepleiere har, jf. sykepleierpensjonsloven.»

Rødt og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 84 mot 15 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.20.59)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 15, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen før påsken 2025 komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer i straffelovens bestemmelse om voldtekt som bygger på en "ja-betyr-ja"-modell for samtykke.»

Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 81 mot 18 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.21.21)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 18, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreslå en opptrapplingsplan med mål om at minstepensjon og garantipensjon ikke er under EUs fattigdomsgrense.»

Fremskrittspartiet og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 72 mot 27 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.21.41)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 16, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre fortsatt sykehus drift på Ullevål sykehus, hindre et todelt helsevesen og prioritere raskere bygging av lokalsykehus på Aker for befolkningen i Groruddalen.»

Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 68 mot 31 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.22.04)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 14, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en justis- og helsepolitisk reform som overfører ansvaret for samfunnets reaksjoner overfor bruk og besittelse av narkotika fra justissektoren til helsevesenet i tråd med forslagene i Prop. 92 L (2020–2021).»

Høyre, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 63 mot 36 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.22.27)

Presidenten: Presidenten vil foreslå at statsministerens redegjørelse om regjeringens sammensetning vedlegges protokollen – det er enstemmig vedtatt.

Sak nr. 2 [15:22:46]

Referat

1. (142) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Gro-Anita Mykjåland og Aleksander Øren Heen om nei til EUs fjerde energimarkedspakke (Dokument 8:58 S (2024–2025))
2. (143) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Gro-Anita Mykjåland og Aleksander Øren Heen om sterkere kontroll over strømsporten (Dokument 8:59 S (2024–2025))
3. (144) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Gro-Anita Mykjåland og Aleksander Øren Heen om å stanse ytterligere elektrifisering med kraft fra land (Dokument 8:60 S (2024–2025))
4. (145) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken og Kirsti Bergstø om elektrifisering av Melkøya med gasskraft med CCS (Dokument 8:61 S (2024–2025))

5. (146) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Bengt Rune Strifeldt, Frank Edvard Sve, Per-Willy Amundsen, Erlend Wiborg, Hans Andreas Limi, Dagfinn Henrik Olsen, Himanshu Gulati, Silje Hjemdal og Marius Arion Nilsen om å stanse elektrifiseringen av Hammerfest LNG på Melkøya (Dokument 8:62 S (2024–2025))
6. (147) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Frank Edvard Sve, Per-Willy Amundsen, Erlend Wiborg, Hans Andreas Limi, Dagfinn Henrik Olsen, Bengt Rune Strifeldt, Silje Hjemdal og Marius Arion Nilsen om å ta tilbake kontrollen i kraftpolitikken, og ivareta forsynings-sikkerheten og sikre lave og stabile priser (Dokument 8:63 S (2024–2025))
7. (148) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Per-Willy Amundsen, Erlend Wiborg, Bengt Rune Strifeldt, Silje Hjemdal, Hans Andreas Limi, Dagfinn Henrik Olsen og Marius Arion Nilsen om tilpasninger i eller reservasjon mot innføring av EUs fremtidige direktiv om blyforbud på skytebaner (Dokument 8:64 S (2024–2025))
8. (149) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen, Hanne Benedikte Wiig og Sofie Marhaug om å stanse elektrifiseringen av Melkøya (Dokument 8:67 S (2024–2025))
9. (150) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Sigrid Zurbuchen Heiberg og Rasmus Hansson om å stenge Hammerfest LNG innen 2030 (Dokument 8:70 S (2024–2025))
Enst.: Nr. 1–9 sendes energi- og miljøkomiteen.
10. (151) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sigrid Zurbuchen Heiberg, Rasmus Hansson og Une Bastholm om strengere regulering av Temu (Dokument 8:69 S (2024–2025))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
11. (152) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Sylvi Listhaug, Morten Wold og Morten Stordalen om strengere språkkrav for helsepersonell (Dokument 8:72 S (2024–2025))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
12. (153) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Olaug Vervik Bollestad, Dag-Inge Ulstein, Kjell Ingolf Ropstad om å ta i bruk Rushåndhevingsutvalgets anbefalinger (Dokument 8:71 S (2024–2025))
Enst.: Sendes justiskomiteen.
13. (154) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Erlend Wiborg, Bengt Rune Strifeldt, Silje Hjemdal, Hans Andreas Limi, Dagfinn Henrik Olsen, Frank Edvard Sve og Marius Arion Nilsen om tilpasninger i eller stans av innføring av EUs avløpsdirektiv (Dokument 8:65 S (2024–2025))
14. (155) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Per-Willy Amundsen, Erlend Wiborg, Bengt Rune Strifeldt, Silje Hjemdal, Hans Andreas Limi, Dagfinn Henrik Olsen og Marius Arion Nilsen om tilpasninger eller stans av innføring av EUs reviderte bygningsenergidirektiv (Dokument 8:66 S (2024–2025))
Enst.: Nr. 13 og 14 sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
15. (156) Helse- og velferdstjenester til personer med samtidige rusmiddellidelser og psykiske lidelser (Dokument 3:5 (2024–2025))
Enst.: Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.
16. (157) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mímir Kristjánsson og Sofie Marhaug om en statlig redningspakke for Ryfast (Dokument 8:68 S (2024–2025))
Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

Presidenten [15:23:23]: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 15.24.

